1957

NOTULEN VAN DE OPENBARE

VERGADERINGEN VAN DE EILANDSRAAD VAN ARUBA

OVER 1957

SYSTEMATISCHE INHOUDSOPGAVE VAN DE NOTULEN VAN DE EILANDSRAAD VAN ARUBA OVER 1957.

Hoofdstuk:

Financien.

Begroting.

	Notulen no.	blz.
Takken van dienst.		
Eilandsverordening tot vaststelling van regelen voor het beheer van de Watervoorzieningsdienst (Beheersverordening Watervoorzieningsdienst), (Ag.no. 3014/1956; bijlage 1957 no.1).	1	12
Eilandsbesluit van 9 juli 1957 no. 7219 tot instelling van een Bureau voor Welvaartszorg.	2	3

HOOFDSTUK XVIII. ORGANISME VAN HET LAND.

Staten.

College.

	Notulen no.	blz.
Landsbesluit van 9 mei 1957 no. 2 tot regeling van de plechtigheden bij gelegenheid van de opening van de zitting der Staten op 14 mei 1957.	2	3

HOOFDSTUK XIX. ORGANISME VAN HET KONINKRIJK.
(niets te vermelden).

HOOFDSTUK XX. PERSONEEL.
(niets te vermelden).

——— . ———

EILANDSRAAD VAN ARUBA.

Notulen 1957 no. 1.

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad van Aruba op vrijdag

29 maart 1957, des avonds om acht uur.

BEHANDELDE ONDERWERPEN:

VOORZITTER: Mr L.C.Kwartsz, Gezaghebber.

TEGENWOORDIG: de leden P.Croes, E.O.Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V.Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C.Mathew, J.M.Leonardo, J.A. Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, W.C.Anslijn, A. Werleman en F.B.Tromp, alsmede de heer I.S.de Cuba, gedeputeerde.

SECRETARIS: L.C.M.Kerstens, secretaris van het eilandgebied.

AFWEZIG: met kennisgeving het lid E.R.Finck, alsmede de leden O.Croes, M. de Cuba en Th.J.Figaroa.

De Voorzitter opent de vergadering.

De VOORZITTER: Mijne heren, ik heet U allen van harte welkom, in het bijzonder de heer Commissaris van Politie, die zo vriendelijk zal zijn ons straks te helpen bij de vragen, die eventueel gesteld zullen worden.
Ik moet beginnen met mijn excuses aan te bieden, omdat deze vergadering tot twee keer toe uitgesteld moest worden. Helaas waren er onvoorziene omstandigheden, die mij daartoe noodzaakten.

1. <u>Goedkeuring van de notulen van de vergaderingen van 3 en 4 december 1956 en 27 december 1956.</u>

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen van de vergaderingen van 3 en 4 december 1956 en 27 december 1956 goedgekeurd.

2. <u>Ingekomen stukken:</u>

a. Eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1956 (5e wijziging)(Ag.no. 409; bijlage 1957 no. 12).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

b. Brief van het Bestuurscollege d.d. 7 maart 1957 no. 298, betreffende schadevergoeding en overbruggingsgelden aan vreemdelingen-chauffeurs (Bijlage 1957 no. 13).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

c. Brief van het Bestuurscollege d.d. 14 maart 1957 no. 2239, betreffende uitbreiding van de steenbrekersinstallatie te Canashito met een primaire breker.(Bijlage 1957 no. 15).

De VOORZITTER: Dit voorstel betekent alleen maar een overschrijving van crediet van de ene post op de andere. Heeft de Raad er bezwaar tegen dit voorstel toe te voegen aan de agenda, want er is nogal haast met deze zaak?

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou toch wel graag willen, dat dit voorstel eerst in de afdelingen wordt bekeken. We hebben ons daarop helemaal niet voorbereid, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, ik weet niet of U het goed begrepen hebt, maar het voorstel is hier niet het vragen om crediet, maar het overschrijven van crediet van de ene post op de andere.

De heer C.A.EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, maar ik weet niet van welke post op welke andere post.

De VOORZITTER: De heer Eman zegt, dat hij niet voldoende tijd gehad heeft om dit voorstel te bekijken; het is een brief van 14 maart 1957. Op post 4.01.03.0.74 werden drie tractoren geraamd voor ruim f.183.000,--, zij konden echter verkregen worden voor ruim f. 139.000,-- met het gevolg dat wij dus f. 44.000,-- hebben overgehouden. Bovendien kan de aanschaffing van een kleine steenbreker en van een "elevator-shute" met trommel, samen voor f. 25.000,--, achterwege blijven, nu de bij onze brief van 18 December 1956 bedoelde "crusher" kon worden aangeschaft.

De heer J.R.L.BEAUJON: Van deze kant is er geen bezwaar om dit stuk hedenavond te behandelen.

In stemming wordt gebracht het voorstel van de Voorzitter om de brief van het Bestuurscollege d.d. 14 maart 1957 no. 2239, betreffende uitbreiding van de steenbrekerinstallatie te Canashito met een primaire breker, op de agenda te plaatsen.

Het voorstel wordt aangenomen met 12 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: P.Croes, E.O.Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V.Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C. Mathew, J.M.Leonardo en W.C.Anslijn.

Tegen stemmen de leden: A.Werleman, F.B.Tromp, J.A.Croes, D.G. Croes en C.A.Eman.

De VOORZITTER: Er wordt bij dit voorstel dus machtiging gevraagd aan de Eilandsraad om aan de toegestane credieten op post 4.01.03.0.74 een andere bestemming te geven, met name "de aankoop van een "crusher"". Wenst de Raad hier toestemming toe te geven?

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij wensen aantekening, dat wij daar tegen zijn.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij wensen eveneens aantekening, dat we er tegen zijn. Dit is niet de juiste gang van zaken. Een ingekomen stuk kan men toch niet zo maar à bout portant gaan behandelen, Mijnheer de Voorzitter? We moeten tijd hebben om het te bekijken. Men kan niet verwachten, dat iedereen alle stukken mee zal brengen en bestudeerd heeft. Men verwacht altijd dat een ingekomen stuk naar de afdelingen wordt verwezen. Daarom willen we aantekening, dat we er tegen zijn.

De gevraagde goedkeuring tot overschrijving van crediet wordt zonder hoofdelijke stemming verleend, onder aantekening dat de leden C.A.Eman, D.G.Croes, J.A.Croes, A.Werleman en F.B.Tromp wensen te worden geacht te hebben tegengestemd.

d. Brief van het Bestuurscollege d.d. 21 maart 1957 no. 10452/1956 betreffende het verzoekschrift van J.Rosel en diverse anderen inzake aansluiting op het waterleidingnet (Bijlage 1957 no. 17).

De VOORZITTER: Het Bestuurscollege heeft van dezelfde requestranten een gelijksoortig verzoek ontvangen en zoals U weet heeft het Bestuurscollege dit reeds beantwoord. Intussen zijn na het beantwoorden van de brief de omstandigheden gewijzigd, die het Bestuurscollege een ander inzicht hebben gegeven in deze zaak.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

e. Brief van het Bestuurscollege d.d. 21 maart 1957 no. 1542, betreffende machtiging tot procederen wegens vergoeding voor door derden aan voertuigen toegebrachte schade (Bijlage 1957 no. 18).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

f. Brief van het Bestuurscollege d.d. 21 maart 1957 no. 5055/2430, betreffende grond in erfpacht aan het Advent-Zendingsgenootschap (Bijlage 1957 no. 19).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

g. Brief van het Bestuurscollege d.d. 26 maart 1957 no. 2240, betreffende het uitrusten van vissersboten met reddings- en seinmateriaal (Bijlage 1957 no. 20).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

h. Brief van het Bestuurscollege d.d. 27 maart 1957 no. 2163, betreffende bestelling van buizen enz. voor de Watervoorzieningsdienst (Bijlage 1957 no. 21).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

3. Brief van het Bestuurscollege d.d. 21 juli 1955 no. 6327, betreffende wijziging van de bestemming van crediet voor riolering (Bijlage 1955 no. 28).

De VOORZITTER: Deze zaak is nu al bijna twee jaren oud en we zouden nu toch wel graag een definitief antwoord van Uw College willen hebben. De zaak is zo: We hebben indertijd gevraagd om toestemming tot wijziging van de bestemming van crediet voor riolering. De Raad heeft op 12 november 1955 geantwoord tegen de voorgestelde wijziging geen bezwaar te hebben. Enkele leden verbonden hieraan evenwel de voorwaarde, dat in 1956 zo spoedig mogelijk met de riolering van de Rancho zou worden begonnen. De zaak is dat met de riolering van de Rancho eigenlijk niet begonnen kan worden, omdat deze weinig nuttig effect heeft, zolang de zijriolen die daarin uitmonden, nog niet gemaakt zijn. Bovendien wordt er gewacht op regeling ten aanzien van grondzaken, die vele moeilijkheden met zich meebrengen. Op de begroting voor 1957 staat f. 50.000,-- voor het doortrekken van het hoofdriool, dat tevens dient voor de afvoer van Madiki.

De gevraagde toestemming tot wijziging van de bestemming van crediet wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming verleend.

4. Eilandsverordening nopens de instelling, het beheer en de exploitatie van de vrije zone van Aruba (Eilandsverordening vrije zone Aruba) (Ag.no. 620/1956; bijlage 1956 no. 41).

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen deze ontwerp-eilandsverordening, waarbij het instellen van een vrije zone, waartoe de voorbereiding sinds jaren gaande is, behandeld wordt, begroeten met gevoelens van voldoening, daar wij hierin een zeer belangrijke voorziening tot de verbreding van de economische basis van ons eilandgebied zien. We menen in deze eilandsverordening te zien een tegemoetkoming aan het sedert jaren door ons gedane verzoek een vrije haven, speciaal voor doorvoer van goederen, in te stellen. We wensen dan ook nogmaals te wijzen op het grote belang voor dit eilandgebied om binnen de kortst mogelijke tijd tot de daadwerkelijke instelling van een vrije zone over te gaan, ermede rekening houdende, dat meerdere landen in het Caraïbisch gebied zich beijveren om zo spoedig mogelijk tot instelling van vrije zones te komen.

We weten nog niet of de voorsprong, die de Antillen in deze hadden kunnen hebben, niet geheel of grotendeels reeds verloren is gegaan als gevolg van de traagheid, waarmede deze aangelegenheid is voorbereid. Het lijdt geen twijfel, dat ons eilandgebied met zijn gunstige belasting-klimaat en andere faciliteiten, waaronder het Bestuurscollege tot onze voldoening noemt, onze goede en goed geoutilleerde zee- en luchthaven,

een belangrijk deel van het handelsverkeer naar onze vrije zone kan aantrekken. Echter dient nu met de nodige voortvarendheid te werk te worden gegaan, daar anders andere landen in de omstreken ons vóór zullen zijn. Wij willen daarom dan ook gaarne onze medewerking verlenen tot behandeling van dit ontwerp en daaraan onze stem geven.

We menen, dat aan hier reeds gevestigde bedrijven voor uitbreiding van hun handelsactiviteiten toegestaan moet worden in de vrije zone deel te nemen en de bedrijven, die nog niet in de vorm van een n.v. handel drijven, moet, indien zij daartoe willen overgaan, alle medewerking worden verleend. Hierbij denken wij aan de verklaring van geen bezwaar op de statuten door de Minister van Justitie te geven, die meestal een hele tijd op zich laat wachten. Voor de goede gang van zaken moet ten aanzien van dergelijke bedrijven de nodige spoed worden betracht.

We kunnen accoord gaan met de mening, dat met behoud van de verantwoordelijkheid van het Bestuurscollege het beheer van de exploitatie van de vrije zone opgedragen wordt aan de directie voor de vrije zone. Echter staan we er op, dat het Bestuurscollege bij het benoemen van deze directie behoorlijk acht slaat op de geschiktheid en de bekwaamheid van de personen. Laten we, Mijnheer de Voorzitter, in Godsnaam hierbij ook weer niet de partijpolitiek laten gelden en de doorslag laten geven.

Verder menen wij de ontwikkeling in de praktijk te moeten afwachten, teneinde misschien nodige aanpassende voorstellen te doen.

De VOORZITTER: Ik dank U zeer. Ik kan U zeggen, dat wij zeker de door U gedane suggesties zullen overwegen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

5. <u>Eilandsverordening, houdende regelen nopens het verkeer op de openbare wegen (Wegenverkeersverordening Aruba)(Ag.no. 398; bijlage 1957 no. 3).</u>

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou U willen vragen, ofschoon deze aangelegenheid reeds behandeld is in de afdelingen, of er toch zoveel haast bij dit ontwerp is, dat het niet nog eens verwezen kan worden naar de afdelingen.

De VOORZITTER: We zitten vast aan de inwerkingtreding van de Internationale Conventie. Wil misschien de heer Willemsen deze zaak uiteenzetten?

De heer Mr H.C.WILLEMSEN, Commissaris van Politie: De laatste helft van het vorige jaar is aan de hand van correspondentie, gevoerd door de regering van de Nederlandse Antillen met de betrokken Minister in Nederland, de wenselijkheid opgekomen, om voor onze verlofgangers de mogelijkheid te scheppen de faciliteiten te genieten, zoals die bij de nieuwe conventie van 1949 zijn vastgesteld, n.l. een rijbewijs van een vastgesteld model, alsmede een kentekenbewijs. Daarna is, zoals U bekend, het ontwerp-Wegenverkeersverordening vervaardigd in Curaçao. Er is gediscussieerd over de vraag of dit voor de hoofdbeginselen zou moeten zijn een landsverordening en voor de rest een eilandsverordening. Tenslotte is het geworden een eilandsverordening en zo is dus in samenwerking met deskundigen van het eilandgebied Curaçao deze Wegenverkeers-

verordening opgesteld, waarbij de grootste spoed is betracht, omdat aanvankelijk de toepasselijkheidsverklaring van de genoemde conventie voor de Nederlandse Antillen zou plaats vinden op 1 januari van dit jaar. Dat is uitgesteld geworden tot 1 maart en ten slotte tot 26 maart. Dus vanaf 26 maart is eigenlijk ontstaan een vacuum met betrekking tot het internationale verkeer.

De VOORZITTER: We zijn dus al drie dagen te laat.

De heer Mr H.C.WILLEMSEN, Commissaris van Politie: Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter.

De heer C.A.EMAN: Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik hoor, dat de studie en voorbereiding van dit ontwerp bijna twee jaar in beslag hebben genomen. Wij krijgen dit stuk, dat nogal uitgebreid is, om daarover te beslissen in minder dan enige weken.

De VOORZITTER: Pardon, U heeft het vanaf 21 januari 1957. Ruim twee maanden geleden heeft U dit ontwerp ontvangen.

De heer C.A.EMAN: Ja maar, Mijnheer de Voorzitter, is dat genoeg om dit stuk te bestuderen? Deskundigen hebben meer dan een jaar daarover gedaan, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Er zitten niet veel moeilijkheden in dit stuk.

De heer C.A.EMAN: Die zitten er wel in, Mijnheer de Voorzitter, vooral ten opzichte van de bepaling omtrent de richtingaanwijzers. Wij hebben verleden keer bij de behandeling van de Politieverordening daar een groot dispuut over gehad in deze Raad. Ik zou de vraag willen stellen: Is het nu internationaal voorgeschreven, dat hier op Aruba ook gebruik moet worden gemaakt van richtingaanwijzers? Kunnen we dat niet laten vervallen? Dan zal ik verder geen bezwaar opperen.

De heer Mr H.C.WILLEMSEN, Commissaris van Politie: Uiteraard is het bestuur van Aruba bevoegd en bekwaam om te beslissen of men hier geen richtingaanwijzers zal behoeven te hebben, maar ik denk, dat we dan moeilijkheden zullen krijgen, indien we aan het internationaal verkeer gaan deelnemen, want daarvoor zijn zij bepaald voorgeschreven. We hebben nu de zaak in deze vorm geregeld, dat men mag gebruikmaken van richtingaanwijzers, die met de hand worden bediend, de wel bekende schijven, of we mogen gebruikmaken van de moderne richtingaanwijzers bijv. met het zogenaamde flikkerlicht. Maar internationaal zullen we aan de richtingaanwijzingseisen moeten voldoen door richtingaanwijzers voor te schrijven, althans de mogelijkheid tot het aangeven van richting.

De heer C.A.EMAN: De mogelijkheid tot het aangeven van richting, Mijnheer de Voorzitter, moet het dan dwingend voorgeschreven worden, dat de auto, waarvan ....

De VOORZITTER: Is het niet beter, dat U Uw bezwaren bij het betrokken artikel naar voren brengt?

Het voorstel van de heer C.A. Eman om het ontwerp opnieuw naar de afdelingen te verwijzen wordt gesteund door de heren D.G.Croes en J.A. Croes.

De heer D.C.MATHEW: Mag ik mijn stem motiveren, Mijnheer de Voorzitter? Mijnheer de Voorzitter, het bevreemdt mij ten zeerste, dat de heer Eman alles naar de afdelingen wil verwijzen, maar als de afdelingen vergaderen zelf niet verschijnt. Ik zie dus geen reden om dit stuk opnieuw naar de afdelingen te verwijzen.

Het voorstel van de heer Eman wordt verworpen met 5 stemmen vóór en 12 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, A.Werleman en F.B.Tromp.

Tegen stemmen de leden: F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V.Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C.Mathew, J.M. Leonardo, W.C.Anslijn, P.Croes en E.O. Petronia.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, zoals gewijzigd bij de IIIe Nota van Wijzigingen, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 en 27.

Artikel 28.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen voorstellen van artikel 28, sub a, het tweede lid te laten vervallen.

De VOORZITTER: Artikel 28, sub a, tweede lid, luidt: "Hierbij zijn de bestuurders van motorrijtuigen, welke ingevolge het bepaalde in artikel 60 onder g voorzien moeten zijn van richtingaanwijzers als bedoeld in artikel 64 verplicht op de juiste wijze van die richtingaanwijzers gebruik te maken.". Dat wilt U laten vervallen. D.w.z., men moet wel het voornemen van verandering van richting kenbaar maken, maar er is niet voorgeschreven op welke wijze? Hoe moet dat dan gebeuren?

De heer C.A.EMAN: Door het uitsteken van een hand.

Het voorstel van de heer C.A.Eman wordt ondersteund door de heren D.G.Croes en J.A.Croes.

De heer A.I.W.WIJNGAARDE: Terecht heeft de heer Mathew opgemerkt, dat de heer Eman, wanneer hij op de afdelingsvergadering was gekomen, misschien daar zijn opmerkingen naar voren had kunnen brengen. We hebben het daar lang en breed over dit punt gehad en er is door de meerderheid besloten volgens dit voorstel, omdat 's avonds een uitgestrekte arm onmogelijk is te zien. Ter voorkoming van ongelukken, zoals zich de laatste tijd veelvuldig hebben voorgedaan is het klaarblijkelijk een nuttig voorstel, waarop we niet terug kunnen komen.

De heer J.R.L.BEAUJON: Mijnheer de Voorzitter, als ik me niet vergis, zou de opmerking van de heer Eman eerder bij artikel 60 behoren dan bij dit artikel.

De VOORZITTER: Ja, maar deze twee artikelen houden verband met elkaar. De heer Eman komt straks bij artikel 64 hierop weer terug.

De heer J.R.L.BEAUJON: Maar ik geloof, dat in artikel 60 de verplichting van richtingaanwijzer aangegeven is. Hier spreekt men alleen van de wijze van gebruik van richtingaanwijzers.

De VOORZITTER: Indien ook artikel 64 zou vervallen, dan verwijst artikel 28 nog naar dat artikel; uit artikel 28 zou dus die verwijzing moeten verdwijnen.

De heer J.R.L.BEAUJON: Misschien zijn er bezwaren tegen het gebruik van een richtingaanwijzer, omdat er momenteel op Aruba vele wagens zijn, die daarvan niet voorzien zijn. Bestaat er een mogelijkheid dat dit artikel op een latere datum in werking kan treden? Ik geloof, dat dat de beste oplossing is.

De VOORZITTER: Wil de heer Willemsen hierop antwoorden?

De heer mr H.C.WILLEMSEN, Commissaris van Politie: Dit is uiteraard niet opgenomen in het overgangsartikel; dat zou wel kunnen, maar ik zou gaarne een waarschuwende stem willen laten horen, met name dat, zoals ik zo straks heb gezegd, de verlofganger die naar Europa gaat, toch gedwongen zal worden om zijn motorrijtuig, alvorens het in het internationaal verkeer te kunnen rijden, te doen voorzien van een inrichting waarmede hij de richting kan aangeven.
Bovendien zou ik nog willen wijzen op de moeilijkheid dat de uitgestoken arm niet met zekerheid te zien is; het is niet alleen een bezwaar bij de avond, dat de arm niet zichtbaar is, maar ik denk bijvoorbeeld ook aan een motorvrachtrijtuig met een grote en brede opbouw, waardoor het vermoedelijk niet mogelijk zal zijn dat, men, achter een dergelijk vehikel rijdend, de uitgestoken arm zal zien. Men zou dan toch aan zijn verplichtingen hebben voldaan, maar het verkeer zou dat niet hebben gezien.

De VOORZITTER: Ik geloof, dat de heer Beaujon eigenlijk bedoelt, dat er op het ogenblik voertuigen zijn, die niet voorzien zijn van een richtingaanwijzer. Nu vraag ik U als Hoofd van Politie: Is er bezwaar bekend te maken, dat na de inwerkingtreding van deze eilandsverordening nog een maand of 3 of 6, ik noem maar een aantal, gewacht zal worden voordat er verbaliserend wordt opgetreden? Dat men dus de tijd geeft aan de mensen om richtingaanwijzers aan te schaffen?

De heer mr H.C.WILLEMSEN, Commissaris van Politie: Ik kan de Eilandsraad de verzekering geven, dat hierbij de grootste souplesse toegepast zal worden.

De VOORZITTER: Bent U tevreden met deze toezegging vanwege de politie, mijnheer Eman?

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet tevreden. Men wil hier alles doen ten gerieve van enige verlofgangers en ten ongerieve van onze dagelijkse weggebruikers op Aruba. De meeste voertuigen zijn niet van richtingaanwijzers voorzien. U weet, hoe de vorige keer toen wij dit onderwerp behandeld hebben in deze Eilandsraad, van alle kanten er op werd gewezen, dat dit alleen maar het rijdend publiek in botsing bracht met de politie. Het is een overtreding, die men lichtelijk zal begaan en de politie zal dan verplicht zijn daarop toe te zien. Processen-verbaal, Mijnheer de Voorzitter, zullen regenen wegens het niet nakomen van dit voorschrift. Het is zeker ten ongerieve van het rijdend publiek en ik kan de noodzaak daarvan niet inzien. Tot nu toe hebben we gereden, Mijnheer de Voorzitter, zonder deze voorziening en niemand, zelfs de politie niet, zal kunnen zeggen, dat aanrijdingen veelvuldig voorkomen tengevolge van het gemis van deze voorziening.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, mag ik U daarop twee dingen antwoorden? In de eerste plaats is dit ontwerp niet gemaakt uitsluitend ten gerieve van de verlofganger; dat haalt de heer Willemsen alleen maar aan in verband met het feit, dat wij internationaal er

aan vastzitten. Zoals U weet, is indertijd bij de behandeling van de politieverordening hier inderdaad een strijd gevoerd over de richtingaanwijzers. Ik ga U hier nu iets vertellen, wat ik feitelijk niet mag vertellen, maar ik hou er nu eenmaal van om open kaart te spelen. De toenmalige chef van politie, die verdedigd had, dat men best 's nachts kon rijden zonder een lichtgevend voorwerp om de richting aan te geven, had daar drie weken later erg spijt van. Men kan zich vergissen. Ook deze deskundige heeft zich vergist. Ik kan U garanderen dat, als U op de weg rijdt en U komt een tegenligger, een auto tegen, en Uw voorganger steekt zijn arm uit, U die arm beslist niet ziet, dat heb ik bij herhaling ondervonden. U ziet de arm wel, als Uw licht erop schijnt, maar als er een tegenligger komt dan verblindt die U en U ziet die arm niet. U kunt precies hetzelfde zien bij de rotonde bij de A.T.S. Daar hebt U borden met lichtreflecterende verf; dat werkt perfect zolang er geen tegenligger is. Als U er echter aankomt en er komt U een auto tegemoet, dan ziet U deze lichttekens daar niet, laat staan een arm die niet verlicht is.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter, hoe kan het dan dat in een stad als Chicago van 5 millioen inwoners, waar meer dan één millioen auto's rijden, geen gebruik wordt gemaakt van deze richtingaanwijzers?

De VOORZITTER: Ik zou willen zeggen: er is een land, nog veel groter dan Chicago, waar de mannen twaalf vrouwen mogen hebben. Ik wil Afrika niet vergelijken met Chicago, maar ik zou dit als voorbeeld willen aanhalen. Bovendien zou ik de vraag willen stellen: Heeft U enig idee van het aantal ongelukken in de Verenigde Staten?

De heer J.A.CROES: Maar, Mijnheer de Voorzitter, het verkeer daar is toch niet te vergelijken met ons autoverkeer?

De VOORZITTER: Weet U, dat in de Verenigde Staten in drie maanden tijd meer mensen door auto-ongelukken zijn gedood dan in de gehele Koreaanse oorlog?

De heer J.A.CROES: Dat komt door te hard rijden, door dronkenschap en zo.

De heer C.A.EMAN: Ik zou tenminste willen voorstellen, Mijnheer de Voorzitter, dat deze bepaling niet eerder dan, laten we zeggen, na zes maanden zal in werking treden. Ik wil de toepassing niet graag zo maar overlaten aan de soepelheid van de politie.

De VOORZITTER: Ik kan U de garantie geven, dat ik dit zeer ernstig zal bekijken met de Chef van Politie en een ieder die van goede wil is in de gelegenheid zal stellen zich richtingaanwijzers aan te schaffen. Desnoods wil ik dat bekendmaken als U dat wenst.

Artikel 28 wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Voorts worden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen de artikelen 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, nieuw artikel 59, zoals ingevoegd bij de eerste Nota van Wijzigingen, en 60.

Artikel 61.

De heer A.WERLEMAN: Bij artikel 60 (oude nummering) onder g,

staat, dat een auto voorzien moet zijn van richtingaanwijzers, als bedoeld in artikel 64. Maar als iemand, die een auto heeft, zegt: Ik rijd 's avonds nooit en ik wil die dingen dus niet hebben, kan hij dan toch een verbaal verwachten bij rijden overdag?

De VOORZITTER: Mijnheer Werleman, als U wist hoeveel mensen er tegen mij zeggen: Ikdrink nooit, aan wie ik binnen zes maanden daarna hun rijbewijs moet intrekken wegens dronken rijden!

Artikel 61 wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, zoals gewijzigd bij de IIIe Nota van Wijzigingen, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, zoals gewijzigd bij de IIIde Nota van Wijzigingen, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, zoals gewijzigd bij de IIe Nota van Wijzigingen, 111, 112, 113, zoals gewijzigd bij de Ie en IIe Nota van Wijzigingen, 114, 115, 116, 117, 118 en 119.

Artikel 120.

De VOORZITTER: Ik zou willen voorstellen artikel 120 te laten luiden als volgt: "De bij deze eilandsverordening behorende bijlage maakt van de eilandsverordening deel uit.".

Artikel 120 wordt aldus gewijzigd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, zoals gewijzigd bij de IIIe Nota van Wijzigingen en 130.

Artikel 131.

De VOORZITTER: Ik zou willen voorstellen artikel 131 te doen luiden als volgt: "Deze eilandsverordening treedt in werking op de dag na die harer afkondiging en werkt terug tot en met 26 maart 1957." Anders houden we een vacuum van vier dagen.

Artikel 131, aldus gewijzigd, wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De heer J.R.L.BEAUJON: Mag aangenomen worden, dat de bepaling betreffende de richtingaanwijzers bij latere bekendmaking in werking zal treden?

De VOORZITTER: Dat lijkt mij een kwestie van beleid van het hoofd van politie en van vertrouwen in het beleid van het hoofd der politie.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

De VOORZITTER: Mag ik de Commissaris van Politie bedanken voor zijn medewerking?

6. Eilandsverordening tot verdeling van het eiland in districten en vaststelling van de komgrenzen van Oranjestad en St. Nicolaas (Eilandsverordening districts- en komgrenzen Aruba) (Ag.no. 438; bijlage 1957 no. 4).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, met dien verstande dat de datum van inwerkingtreding in artikel 14 wordt bepaald op 1 mei 1957, de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

7. Eilandsverordening tot vaststelling van regelen voor het beheer van de Watervoorzieningsdienst (Beheersverordening Watervoorzieningsdienst)(Ag.no. 3014/1956; bijlage 1957 no. 1).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, zoals gewijzigd bij Nota van Wijzigingen, 13, 14, de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

8. Eilandsverordening tot wijziging van de Invorderingsverordeningsverordening Aruba 1953 (Ag.no. 310; bijlage 1957 no. 2).

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter, bij het lezen van de toelichting van het Bestuurscollege op dit ontwerp is het mij weer opgevallen, dat het Bestuurscollege weer komt met een verkeerde voorstelling van zaken. Het is typerend, Mijnheer de Voorzitter, dat elke toelichting, afkomstig van dit Bestuurscollege een misleidend karakter moet dragen. Bij deze toelichting is dit weer te zien. In de toelichting schrijft het Bestuurscollege:
"Ingevolge artikel 7 van de Invorderingsverordening Aruba 1953 is, indien de Ontvanger uitstel van betaling van belastingen verleent - op verzoek van de belastingschuldige - door deze een interest verschuldigd van een vierde ten honderd voor elke volle maand uitstel. Deze bepaling heeft in de praktijk tengevolge, dat de belastingschuldige die ten aanzien van de betaling zijner (achterstallige) belastingen de Ontvanger verzoekt een betalingsregeling te treffen, interest betaalt, doch de belastingschuldige, die zonder meer achterstallig blijft in de betaling zijner belasting, niet; hem wordt slechts f. 1,-- in rekening gebracht voor de toegezonden aanmaning(en). Dit komt ons College niet juist voor. Er is geen enkele reden om de laatstbedoelde ingebreke blijvende belastingschuldige milder te behandelen dan de eerste, mogelijk is zelfs het tegendeel het geval."

Tot dusverre de toelichting van het Bestuurscollege. Waar in dit stuk met geen enkel woord gerept wordt over het werkelijke oogmerk van het Bestuurscollege, namelijk uit de belastingen meer geld te putten, komt de oppervlakkige lezer werkelijk onder de indruk, dat hier het motief van het Bestuurscollege inderdaad is een scheve situatie recht te zetten en ontgaat hem volkomen het ware oogmerk, n.l. het putten van meer geld uit de belastingen, zij het onder een gedekte vorm. Wilde men, zoals het Bestuurscollege het laat

voorkomen, een scheve situatie recht zetten, dan zou het Bestuurscollege gekomen zijn met het voorstel om de belastingschuldige, die met de ontvanger een regeling treft tot betaling van zijn achterstallige belastingen te ontheffen van de verplichting tot betaling van interest. Aldus niet een wijziging van artikel 7 van de betreffende eilandsverordening in deze zin. Nu echter speelt het Bestuurscollege met ons een spelletje ter bescherming van een zekere categorie; terwille van degenen, die met de ontvanger een regeling mochten treffen, moeten anderen, n.l. zij die dit niet doen, gestraft worden. Dat wij hierdoor meer geld gaan opstrijken van belastingschuldigen, dat is ons oogmerk niet, dat is een simpel noodwendig gevolg! Neen, Mijnheer de Voorzitter, laat het Bestuurscollege eerlijk voor de dag komen met de ware bedoeling. Deel de Raad mede, dat het met dit wijzigingsvoorstel weer zoveel en zoveel voor de eilandskas denkt binnen te halen, dat wij dat nodig hebben, omdat onze snoepreisjes moeten worden voortgezet, omdat onze festiviteiten doorgang moeten vinden, omdat de verhoging van het salaris van de Gedeputeerden de eilandskas veel geld kost en voor zoveel andere dingen die dit Bestuurscollege de Raad zou kunnen zeggen. Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen ons met deze gang van zaken niet verenigen. Wij zijn er definitief op tegen de bevolking, die voldoende gebukt gaat onder de op haar drukkende last, onder welke vermomming dan ook, in welke vorm, op welke wijze of in welke mate dan ook, meer lasten op te leggen.

De partij, die met bedrog en de verkiezingsleuze:"Wij zullen de belastingen afschaffen", haar verkiezingscampagne heeft gevoerd en gewonnen, schroomt niet onder verkapte vorm de bevolking meer belastingdruk op te leggen. In dit verband, Mijnheer de Voorzitter, zou ik willen vragen wat geworden is van ons verzoek aan de eilandsarbeiders een verhoging van loon van minstens 12% te verlenen, wat geworden is van ons voorstel tot algemene afschaffing van schoolgelden, van het verstrekken van kosteloos vervoer aan schoolkinderen, van het verminderen van de erfpachtsrechten en de huurprijzen van de domeingronden, van het in huurkoop verstrekken tegen redelijke prijs en voorwaarden van de volkswoningen aan gegadigden, die daartoe in aanmerking komen, en in dit verband, Mijnheer de Voorzitter, speciaal wat geworden is van de in het vooruitzicht gestelde afschaffing van de gebruiksbelasting, waarvan men ons mededeelde, dat de betreffende stukken bij het Bestuurscollege liggen voor advies. Is dat advies inwinnen na een half jaar nog steeds hangende?

Mijnheer de Voorzitter, de Invorderingsverordening spreekt zeer onschuldig over een rente van een vierde ten honderd per maand, maar dit betekent, Mijnheer de Voorzitter, 3% per jaar van alle achterstallige belastingschulden.

Ons voorstel luidt, Mijnheer de Voorzitter, artikel 7 van de Invorderingsverordening zodanig te wijzigen, dat ook de categorie die met de ontvanger een regeling treft tot betaling van de achterstallige belastingen, ontheven zullen worden van de verplichting tot betaling van enige interest.

Aan het voorstel van het Bestuurscollege kunnen wij onze stem niet geven.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, van deze zijde hadden we ook verwacht, dat het Bestuurscollege eerder in de richting zou hebben gewerkt om voor degene, die een regeling met de ontvanger treft, de rente van ¼% per maand af te schaffen. Daarom willen we het voorstel doen om dit ontwerp in te trekken en een nieuw in te zenden, waarbij de belastingschuldigen, die een regeling treffen, deze ¼% rente niet meer behoeven te betalen. Als ik het goed heb, is het op de Lago ook zo.

De heer O.S.HENRIQUEZ, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft een heel lang verhaal gehouden en is uitgegaan van het standpunt, dat in het stuk door het Bestuurscollege de Raad aangeboden, de zaken verkeerd worden voorgesteld. Ik zal heel kort zijn. Ik kan de heer Croes mededelen, Mijnheer de Voorzitter, dat de zaken precies zo staan, zoals wij dat naar voren hebben gebracht. Er is niets nieuws onder de zon. Dit is een ontwerp, dat indertijd door het vorige Bestuurscollege reeds naar voren is gebracht en ik hoor nu stemmen van die zijde om het in te trekken.

Hier wordt alleen recht gezet een onbillijke, een foutieve bewoording van de wet,, n.l. dat de mensen, die een regeling treffen met de ontvanger, wel rente moeten betalen en zij die nalaten dit te doen, niet eens na waarschuwing, geen rente betalen. Dit is natuurlijk een onbillijkheid tegenover de goede betalers en daarom wordt dat rechtgezet. Hier wordt geen nieuwe bron van inkomsten aangeboord door meer belasting te heffen, deze rente wordt ook niet nieuw ingevoerd, die bestaat al sedert 1953; zij wordt alleen ook van toepassing op hen, die niet voldoen aan de voorschriften. Ik dank U wel.

De VOORZITTER: Deze zienswijze lijkt me toch heel eenvoudig. Wanneer er geen prikkel meer bestaat om op tijd te betalen, dan betaalt niemand meer.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, de eilandsverordening tot invordering der belastingen voorziet daarin voldoende. Mijnheer de Voorzitter, wat de heer Henriquez heeft geantwoord , is hetgeen door de heer Croes naar voren is gebracht. Het Bestuurscollege zegt: Wij vinden het onbillijk dat een zekere categorie, die met de ontvanger een regeling treft tot betaling van het verschuldigde, interest moet betalen vóór de achterstallige belasting en anderen niet, dat is een scheve positie en we moeten dat rechtzetten. Maar het Bestuurscollege komt niet met het voorstel: laten we artikel 7 zodanig wijzigen, dat deze categorie geen interest meer behoeft te betalen. Neen, het Bestuurscollege zegt: het is onbillijk en om deze onbillijkheid tegen te gaan, laten we de andere categorie ook interest betalen. Dat is de reden niet, Mijnheer de Voorzitter. Het enige oogmerk en de bedoeling is om meer gelden van de belastingschuldigen te innen. De verordening voorziet er niet in, dat de andere categorie ook interest zal moeten betalen.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, mag ik U één vraag stellen:Wat verstaat U onder een scheve positie? Het stimuleren, dat men achterstallig blijft bij het betalen van belasting, dan wel dat men een middel aan de hand doet, helemaal geen duur of ingewikkeld middel, om de mensen er toe over te halen om op tijd belasting te betalen? Wat acht U een schevere positie. Het is een kwestie van appreciatie, zou ik zeggen.

De heer C.A.EMAN: Neen, Mijnheer de Voorzitter, de redenering omtrent de scheve positie is van het Bestuurscollege afkomstig. Het Bestuurscollege zegt: dit is een scheve positie en dat gaan we recht zetten, niet door de rente af te schaffen, maar door deze interest ook op te leggen aan anderen die een regeling tot betaling treffen. Dat is niet het recht zetten van een scheve positie, Mijnheer de Voorzitter, een stimulans tot betaling van belasting, daar voorziet de invorderingsverordening voldoende in.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik ben het met de heer Henriquez niet eens, want het Bestuurscollege heeft genoeg deurwaarders om de belastingen te innen en als iemand niet betalen wil kan er beslag gelegd worden op zijn goederen. Waarom moet men interest beta-

len, waarom kunnen wij dat niet afschaffen? Dit voorstel is een middel om meer gelden binnen te krijgen.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het heeft geen zin om er verder nog over te praten. De heren hebben hun standpunt al ingenomen. Al blijf ik een uur praten, Mijnheer de Voorzitter, ik kan de heer Henriquez niet tot inkeer brengen, want het schijnt, dat men meer en meer geld wil hebben. Dit getuigt ook het feit, dat men voor 1956 meer opbrengst uit de inkomstenbelasting meent te kunnen verwachten. Ik dank U.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikel 1, zoals gewijzigd bij Nota van Wijzigingen, artikel 2, en de considerans.

De heer C.A.Eman wenst hoofdelijke stemming over het ontwerp in zijn geheel. Zijn voorstel wordt gesteund door de heren J.A. Croes en D.G.Croes.

Het voorstel in zijn geheel wordt aangenomen met 12 stemmen voor en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: E.O.Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V. Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C.Mathew, J.M.Leonardo, W.C.Anslijn en P.Croes.

Tegen stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, A. Werleman en F.B.Tromp.

9. <u>Brief van het Bestuurscollege d.d. 2 november 1956 no. 7829, betreffende aanbrenging van straatverlichting in het Wilhelminapark (Bijlage 1956 no. 64).</u>

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend.

10. <u>Brief van het Bestuurscollege d.d. 3 december 1956 no. 4828, betreffende machtiging tot procederen tegen de schuldigen aan het ongeval overkomen aan de heer J.E.Boekhoudt (Bijlage 1956 no. 66).</u>

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege vraagt hier machtiging teneinde te kunnen procederen tegen de schuldigen, betrokken bij het ongeval aan de heer J.E. Boekhoudt overkomen. Dit ongeval, Mijnheer de Voorzitter, heeft plaats gehad in het jaar 1954, drie jaren daarna komt het Bestuurscollege met het verzoek machtiging te verlenen teneinde tegen de schuldigen te procederen. Gaarne zou ik van het Bestuurscollege willen vernemen, Mijnheer de Voorzitter, in welke hoedanigheid het Bestuurscollege in deze meent te kunnen procederen. In de hoedanigheid van degene, die in de rechten getreden is van hen, die door de overledene plachten te worden onderhouden, en zou het Bestuurscollege hiertoe

bevoegd zijn, omdat het eilandgebied aan de achtergelaten echtgenote en kinderen van de overledene een geldelijke onderstand per week heeft verstrekt ten laste van de gelden van ondersteuning aan behoeftigen? Was het geen morele en zelfs werkelijke verplichting van het bestuur aan deze nabestaanden, verkerende in een toestand van behoeftigheid, een geldelijke ondersteuning te verstrekken? Getuigt deze post niet van de aan het bestuur opgedragen verplichting? Of zou het Bestuurscollege willen ageren uit kracht, dat de gedane uitkering per week ten laste van de post uitkering ingevolge de ongevallenregeling 1936 komt? Is het eilandgebied dan niet verzekerd tegen dergelijke ongevallen ingevolge de ongevallen regeling 1936? Of wil het Bestuurscollege hier voor de betrokken verzekeringsmaatschappij gaan procederen en zou dan de betrokken verzekeringsmaatschappij, die hiertegen verzekerd is, een rechtsvordering instellen en zou het Bestuurscollege ook willen procederen uit kracht van hetgeen aan de achtergelatenen in de toekomst zou zijn verschuldigd, indien verschuldigd? Is het Bestuurscollege van mening, dat enige rechter hierin zal kunnen trappen? Verder, Mijnheer de Voorzitter, zou ik gaarne van het Bestuurscollege willen vernemen of onderzocht is geworden of deze vermeende rechtsvordering niet door verjaring is komen te vervallen? Heeft het Bestuurscollege ten deze terdege onderzocht of, betaald hebbende uit een morele verplichting, zelfs indien onverschuldigd, het Bestuurscollege een terugvorderingsrecht zal hebben? Het is wel makkelijk, Mijnheer de Voorzitter, om de Eilandsraad te verzoeken zonder meer een machtiging tot procederen te geven en daardoor aan zijn morele en wettelijke verplichting te denken te ontkomen. Wij echter zijn van mening, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege geen terugvorderingsrecht of enig ander recht in dit verband heeft. Willen de nabestaanden, indien zij vermenen een rechtsvordering te hebben tegen de schuldigen, procederen? Dan kunnen zij zich te allen tijde tot de rechter wenden. De enige verplichting die het Bestuurscollege ten deze heeft, is om hen een praktizijn toe te wijzen, die hen in deze kosteloos rechtsbijstand zal hebben te verlenen. Onze mening is, Mijnheer de Voorzitter, dat het eilandgebied verplicht blijft om deze familie een geldelijke uitkering te blijven geven als ondersteuning aan behoeftigen en de voorgeschreven uitkering ingevolge de ongevallenregeling, zonder deze verplichting op wie dan ook te kunnen afwentelen. We willen aannemen, Mijnheer de Voorzitter, dat al de leden van het Bestuurscollege, zijnde geen juristen, zich niet zouden kunnen hebben verdiept in deze materie, maar U, Mijnheer de Voorzitter, als een bekwaam jurist, zou wel na bestudering Uw visie kunnen geven.

Mijn voorstel is, Mijnheer de Voorzitter, dat zo lang het Bestuurscollege zijn verzoek intrekt, of wel aanhoudt. Het zou ons helpen bij het blijven negeren van de geruchten als zou het hier, zoals het reeds naar buiten alom lijkt, betreffen een vexatoire houding van het Bestuurscollege tegen de z.g. schuldigen, die geen P.P.A.-leden zijn.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, aangezien deze kwestie meer dan twee jaren aanhangig is en het Bestuurscollege geen beslissing heeft genomen en uit de stukken niet blijkt, dat men met terugwerkende kracht of tot welke datum dan ook kan invorderen, denk ik, dat men de toestand, zoals die thans is, moet handhaven, ook uit moreel standpunt bezien. Ik dank U.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, ik zal trachten U mijn visie over deze zaak kenbaar te maken. In de eerste plaats vrees ik dat U zich vergist hebt; deze zaak is niet drie jaar oud maar twee jaar oud.

De heer C.A.EMAN: Dat is voldoende voor een verjaring.

De VOORZITTER: Ik ben niet met U eens, dat verjaring heeft plaats gevonden, omdat het hier betreft een periodieke uitkering, die niet kan verjaren; telkens wanneer de periode zich opnieuw voordoet, wordt de verjaring gestuit. Dus ik geloof, dat U zich daarover niet bezorgd behoeft te maken. Inderdaad blijkt twee jaar te lang, ware het niet, dat het bijna twee jaar heeft geduurd voordat deze zaak uiteindelijk in laatste instantie door de rechter is uitgemaakt. We kunnen niet gaan procederen als we niet weten wie de schuldigen zijn. Het is nog niet zo lang geleden bekend geworden wie de schuldigen zijn en dus kunnen we nu pas een proces entemmeren. U vraagt, indien ik U wel gevolgd heb, waar het Bestuurscollege wel vandaan haalt, dat het het recht zou hebben om tegen deze schuldigen te gaan procederen. Wel dat ligt in de wet, met name in de ongevallenregeling 1936. Deze stelt ons de verplichting om aan de weduwe een uitkering van f. 20,88 per week te doen. Bovendien komt deze weduwe volgens ons, volgens normale fatsoensnormen in aanmerking voor een onderstand van f. 16,-- per week, dus in elk geval zijn wij wettelijk gerechtigd om een vordering in te stellen ad f. 20,-- per week en zeker moreel ad f. 16,-- dus in totaal f. 36,--, en zo niet f. 36,-- dan toch in elk geval f. 20,-- per week. U zegt: dat moet de rechter uitmaken, inderdaad moet de rechter dat uitmaken, daarom vragen we U juist toestemming om deze zaak voor de rechter te brengen, anders kan de rechter zich er niet mee bemoeien.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog niet de beantwoording van mijn vragen kunnen verkrijgen. Mijn eerste vraag luidde, in welke hoedanigheid het Bestuurscollege denkt in deze te kunnen procederen. Zoals U weet, hebben alleen de nabestaanden, die plachten onderhouden te worden door de overledene een rechtsvordering. Het Bestuurscollege heeft aan deze mensen een uitkering gegeven, omdat zij behoeftig waren, wat een wettelijke verplichting is van het Bestuurscollege. Verder heeft het Bestuurscollege gehandeld ingevolge de Ongevallenregeling, die ook een uitkering voorschrijft. Nu gaat het Bestuurscollege procederen om de gelden die het Bestuurscollege uit een morele verplichting en een wettelijke verplichting heeft uitbetaald, terugbetaald te krijgen. Mijnheer de Voorzitter, dit zal zeker niet opgaan. Daarom vraag ik, Mijnheer de Voorzitter, is het niet de moeite waard om dit nader in studie te nemen? Is er enig bezwaar, dat deze zaak uitgesteld wordt om nader bekeken te worden?

De VOORZITTER: Maar, mijnheer Eman, ik begrijp dat niet. Deze zaak is toch al in de afdelingen geweest? U hebt een oproep ontvangen voor de afdelingen, waarom hebt U deze vragen niet in de afdelingen naar voren gebracht? Daar komt U nu in het openbaar mee aan, op het laatste moment.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik bezoek de afdelingen, wanneer mij dat goed dunkt. Ik doe het niet zoals de andere leden. Zoëven heb ik verwijten gehoord van de heer Lake. Maar, Mijnheer de Voorzitter, wanneer de heer Lake hier in de afdelingen verschijnt, is het, wat zal ik zeggen, als een poes die in de spiegel kijkt. Hij komt hier, Mijnheer de Voorzitter, om zijn f. 10,-- plus wat hij nog van de Lago verdient te kunnen krijgen. Maar ik, Mijnheer de Voorzitter, ik had geen tijd om in de afdelingen te verschijnen, maar na bestudering van deze zaak wanneer deze uiteindelijk in openbare behandeling wordt gebracht,

waar van ons wordt vereist om onze stem uit te brengen, dan heb ik te allen tijde het recht in de openbare vergadering mijn mening naar voren te brengen.

Ik zou willen verzoeken, Mijnheer de Voorzitter, mij te verschonen van het verwijt dat ik de afdelingen al of niet bezoek.

De VOORZITTER: U wilt dus deze kwestie overlaten aan de arme weduwe, die er geen verstand van heeft en geen advocaat kan betalen. Heeft U er iets op tegen ....

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet gezegd, dat het niet de plicht van het Bestuurscollege is om aan deze familie een uitkering te blijven geven, en bovendien, wanneer zij van mening is, dat zij nog andere rechten heeft, haar kosteloos een praktizijn toe te wijzen en de zaak voor de rechter te brengen. Waar bemoeit het Bestuurscollege zich verder mee?

De heer J.R.L.BEAUJON: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat de heer Eman de zaak niet goed begrijpt. Bij de ongevallenregeling zijn er bedrijven, die hun werknemers verzekeren bij de verzekeringsmaatschappijen en, zoals hij terecht opgemerkt heeft, in zulke gevallen treedt de verzekeringsmaatschappij op tegen een of andere persoon, die schade aangebracht heeft. Maar in dit geval geloof ik, dat het eilandgebied eigen risico draagt, zoals ook andere grote bedrijven hier op het eiland zelf het risico nemen. In zulke gevallen geloof ik, dat deze andere bedrijven, net als het gouvernement, zullen procederen om wat zij denken dat door anderen betaald moet worden terug te vorderen.

De VOORZITTER: Mijnheer Beaujon, ik kan niet aannemen, dat de heer Eman dat niet weet.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat heel goed, maar daar gaat het niet om. Integendeel, Mijnheer de Voorzitter. Het eilandgebied is verzekerd. De verzekeringsmaatschappij betaalt en treedt dan in de rechten van het eilandgebied. Dan zal de verzekeringsmaatschappij moeten procederen en niet het Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter. Dat heb ik ook van te voren gezegd.

De VOORZITTER: Maar we zijn niet verzekerd.

De heer C.A.EMAN: Als U niet verzekerd bent, Mijnheer de Voorzitter, en U geeft uit een morele en wettige verplichting een uitkering, dan bent U niet meer bevoegd om deze als onverschuldigd terug te vorderen.

De VOORZITTER: Mogen we het aan de rechter overlaten om dit uit te maken?

De heer C.A.EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, maar telkens moeten we een gek en slecht figuur slaan. Ik zou gaarne wensen, dat U de zaak beter zou kunnen bestuderen en het Bestuurscollege voorlichten of men verder zal aandringen op deze machtiging of niet.

De VOORZITTER: In de eerste plaats ben ik niet de betaalde rechtskundig adviseur van het Bestuurscollege, maar ik heb deze zaak heus wel bekeken en ik wil de beslissing gaarne aan de rechter overlaten. Ik geloof, dat wij zeker het recht hebben om te procederen in deze zaak. Als U dit enigszins gerust kan stellen?

De heer C.A.EMAN: Neen, Mijnheer de Voorzitter, wij zijn tegen de machtiging.

De machtiging tot procederen wordt verleend met 12 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V.Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C.Mathew, J.M.Leonardo, W.C. Anslijn, P.Croes, E.O.Petronia, F.S.Kelly en O.S.Henriquez.

Tegen stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, A.Werleman en F.B.Tromp.

11. Brief van het Bestuurscollege d.d. 25 januari 1957 no. 7959/1956 en 993/1957, betreffende wijziging van de machtiging tot procederen, het Bestuurscollege verleend bij Raadsbesluit van 11 september 1953 (Bijlage 1957 no. 5).

De voorgestelde wijziging wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

12. Brief van het Bestuurscollege d.d. 14 februari 1957 no.12383/1956, betreffende verlening van het recht van opstal op een perceel grond te Oranjestad aan de Stichting Schouwburg Aruba t.b.v. de oprichting van een gebouw voor culturele doeleinden (Bijlage 1957 no. 6).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten conform het voorstel van het Bestuurscollege.

13. Eilandsverordening tot het aangaan van een 3½% obligatie-lening ten laste van het eilandgebied Aruba ten bedrage van N.A. fl. 14.500.000,-- (Ag.no. 2416; bijlage 1957 no. 11).

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, alvorens in bijzonderheden te treden over het hier voor ons liggende ontwerp voor een lening van eventjes fl. 14.500.000,--, moet ik een kleine beschouwing geven in verband met de grootte van het bedrag van f. 20.000.000,--, dat volgens het Bestuurscollege nodig zal zijn voor de financiering van het nieuwe project, waarvan de thans uitgeschreven lening deel uitmaakt. Ik heb reeds bij een vorige gelegenheid in deze Raad naar voren gebracht, dat de opzet van dit project en de onafscheidelijk daarmede verband houdende lening van f. 20.000.000,-- fantastisch zijn. Iedereen weet dat het eilandgebied Curaçao, dat bijna tweemaal zoveel inwoners heeft als Aruba, slechts met een plan van fl. 11.500.000,-- voor de dag is gekomen, met betaling hiervan

in ongeveer 10 of 15 jaar. Men is daar voorzichtig, Mijnheer de Voorzitter, daar er misschien in de nabije toekomst andere methoden van zeewaterdistillatie zullen komen, die goedkoper zijn, dan die van Weir en ook betere perspectieven zullen bieden. Wat moet Aruba straks met 10.000 ton water per dag doen in 1959, Mijnheer de Voorzitter? Dat is een vraag, die nog niet beantwoord is en die waarschijnlijk niet te beantwoorden valt, daar al de plannen nog steeds in de lucht hangen. Nu de P.P.A. eenmaal dit project van f. 20.000.000,-- heeft aangenomen, rijst een tweede vraag, Mijnheer de Voorzitter, n.l. of de uitvoering daarvan juist en op de meest voordelige wijze wordt gedaan? Heeft men werkelijk het algemeen belang voor ogen? En hierop, Mijnheer de Voorzitter, moeten wij helaas zeggen, dat wij niet aan de indruk kunnen ontkomen, dat men zowel wat de opzet als de wijze van uitvoering van het project betreft, niet het algemeen belang voor ogen heeft gehouden, doch eerder partijbelang en persoonlijk belang.Partijbelang, Mijnheer de Voorzitter, omdat men door een groot project op touw te zetten, groter dan dat van het vorige Bestuurscollege, de bevolking met fantastische plannen en projecten wil verblinden, zodat men hun wandaden niet zou kunnen zien, en zij straks weer aan de macht zullen kunnen blijven. Mijnheer de Voorzitter, persoonlijk belang, omdat het zeer merkwaardig is, dat Gedeputeerde Petronia of wel de firma Petronia & Croes als agent voor Singmaster & Breyer voor de dag is gekomen, na aanbesteding onderhands of publiek, ik weet het niet, Mijnheer de Voorzitter, welke door Singmaster werd gehouden. De firma Petronia & Croes zal ongetwijfeld met minstens een winst van f. 200.000,-- uit dit contract gaan strijken, om niet te spreken van andere voordelen. Mijnheer de Voorzitter, waarom heeft men dit project aan Singmaster & Breyer gegeven, die voor haar werkzaamheden eventjes $ 1.080.000,-- zal krijgen, en als agent aan Petrona & Croes, die weer een aanzienlijk hapje zal krijgen. Mijnheer de Voorzitter, indien men het project in eigen beheer had uitgevoerd, zoals men op Curaçao van plan is te doen, dan had men heel wat kunnen besparen, ongetwijfeld meerdere tonnen, zo niet millioenen, Mijnheer de Voorzitter. Met een combinatie van experts van Openbare Werken, Watervoorzieningsdienst, Ir Fontein, die inmiddels is ingeschakeld, van Weir, die we gratis krijgen, Mijnheer de Voorzitter, en één of meer andere experts, die desnoods voor een periode van één of twee jaren geëngageerd zouden kunnen worden, komen we er wel. Maar neen, men wilde het op een andere manier aanleggen en klaarspelen. Men wilde, Mijnheer de Voorzitter, een andere weg bewandelen, die het eilandgebied meer gaat kosten en die voordelen kan brengen, een weg die de mogelijkheid van marchanderen en konkelen met gelden van de gemeenschap niet uitsluit. Men had ook kunnen besparen door bepaalde onderdelen bij andere firma's te bestellen, zoals het eilandgebied Curaçao dit doet. Men heeft dit niet gedaan, Mijnheer de Voorzitter. Had men niet enkele turbo-generatoren of andere onderdelen in Nederland kunnen krijgen, zodat een besparing van eventjes f. 300.000,-- per turbo-generator mogelijk zou zijn? Dit bericht hebben we verleden jaar in een Curaçaos weekblad kunnen lezen en tot op heden is dit bericht niet tegengesproken.

Mijnheer de Voorzitter, in dit verband zouden we graag willen vernemen hoeveel van deze generators voor opwekking van electriciteit in de nieuwe "plant" zullen komen. Mijnheer de Voorzitter, dan is er nog iets anders. In het oorspronkelijke

plan van vernieuwing van de bestaande fabriek was ook opgenomen de modernisering van de bestaande eenheden. Maar dit gaat niet door, Mijnheer de Voorzitter en nu vragen we ons af, wat doet men voor dit bedrag? Als ik het goed heb, dan heeft Singmaster & Breyer deze kwestie indertijd als volgt gespecificeerd:

installation of the units	$	4.894.300,--
installation of steamplant	$	873.900,--
powerplant	$	1.169.400,--
modernisation of existing plant - dat is ongeveer f. 850.000,--, Mijnheer de Voorzitter -	$	470.000,--,
construction, installation etc.	$	2.714.300,--
totaal	$	10.121.900,--.

De modernisering van de bestaande eenheden gaat niet door, dan kan men dus een besparing van f. 850.000,-- tegemoet zien Met uitvoering in eigen beheer, Mijnheer de Voorzitter, had men zeker meer dan één millioen gulden kunnen besparen, die thans aan Petrona & Croes en Singmaster & Breyer uitgekeerd moeten worden als zuivere winst.

Door het bestellen van de generatoren in Nederland, Mijnheer de Voorzitter, had men zeker tegen de f. 900.000,-- kunnen besparen, indien in totaal 3 generatoren nodig zouden zijn voor de "plants". Het rapport opgemaakt door Singmaster & Breyer, Mijnheer de Voorzitter, voor eventjes $ 27.500,-- was practisch weggegooid geld, daar het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst reeds uitgemaakt had, dat Weir de beste leverancier zou zijn. Mijnheer de Voorzitter, door betalingen via de Curaçaose Bank, in plaats van de remises door een locale bank te laten geschieden, zou men ook aanzienlijke besparingen kunnen bewerkstelligen. Alles bij elkaar gerekend, Mijnheer de Voorzitter, komt men aan een bedrag van bijna twee millioen gulden, dat bespaard had kunnen worden. De rente zou tevens minder zijn dan de f. 8.534.838,-- die we thans moeten betalen voor het bedrag van f. 20.000.000,-- over een periode van 20 jaren. Gezien de wijze waarop het project wordt uitgevoerd zonder kosten te besparen waar te besparen valt, Mijnheer de Voorzitter, kan men hier spreken van een "waterschandaal" van de eerste orde. Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege denkt ook aan besparing - laten we niet zeggen, dat het Bestuurscollege dat niet doet - en teneinde te besparen op druk- en administratiekosten wordt de mogelijkheid geopend om niet alleen obligaties uit te geven van f. 1.000,--, doch ook van f. 10.000,--.

Ik geloof, dat wat de thans in uitvoering zijnde werkzaamheden betreft, Mijnheer de Voorzitter, het treurig is te moeten constateren, dat practisch alleen partijbonzen worden ingeschakeld met hun trucks en dat de Arubanen lang niet de voorkeur hebben bij aanneming. Gaarne wordt vernomen, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel Arubanen, Antillianen en vreemdelingen thans aan het waterproject werkzaam zijn.

Het is tevens te betreuren, Mijnheer de Voorzitter, dat voor dit contractwerk dezelfde loontarieven gelden als voor de gouvernementsarbeiders en -werklieden. Aangezien het hier werkzaamheden betreffen, die door een Amerikaanse contractor uitgevoerd worden, Mijnheer de Voorzitter, zou het juister geweest zijn, indien dezelfde tarieven werden uitbetaald als die welke de aannemers die bijvoorbeeld op de Lago komen werken aan hun arbeiders betalen. Immers, Mijnheer de Voorzitter, als men voor een buitenlandse aannemer werkt is het meestal zo, dat men harder moet werken en dat men ook betere lonen ontvangt.

Komende op de lening zelf, Mijnheer de Voorzitter, dit is de tweede lening. De eerste lening had onze goedkeuring, omdat het Bestuurscollege in het verleden ook dergelijke plannen had en misschien ook een gelijk bedrag nodig zou gehad hebben. Echter, Mijnheer de Voorzitter, gelet op wat ik reeds naar voren heb gebracht, kan onze fractie de uitgifte van deze lening van f. 14.500.000,-- niet goedkeuren. Voor ons weten we, dat de opzet van het project onverantwoord is en dat de uitvoering daarvan alles maar dan ook alles te wensen overlaat. Echter, Mijnheer de Voorzitter, opdat de P.P.A., de regerende partij, zich beter rekenschap zou kunnen geven van haar daden, heb ik een voorstel. Ik zou willen voorstellen, Mijnheer de Voorzitter, dat de Raad het Bestuurscollege machtigt een rapport te laten opstellen, ten eerste door het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst en ten tweede door de Accountantsdienst, aangevende of de opzet van het project wel verantwoord is en hoe de exploitatie resultaten er zullen uitzien bij een redelijk te verwachten afzet in 1959; tevens of er andere mogelijkheden zijn voor de uitvoering van het project, speciaal wat betreft de levering van onderdelen door concurrerende firma's in Nederland.

Mijnheer de Voorzitter, verder heeft het Bestuurscollege gereageerd op dezerzijdse opmerking, die gemaakt is in de afdelingen, dat er geen sprake is, dat men het kapitaal van het pensioenfonds wil aanspreken. Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar wijzen op het merkwaardige feit, waarmede men straks te doen zal krijgen in het pensioenfonds, dat de geldschieter ook de geldlener zal zijn.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, sinds de behandeling van de plannen tot uitbreiding en vernieuwing van het zeewaterdistillatiebedrijf te Balashi of liever gezegd, zoals het thans dient te heten, de vervanging van dit distillatiebedrijf door een nieuw, en de behandeling van de daarmede in verband staande obligatielening ten bedrage van f. 5.500.000,-- mochten wij niets meer van het Bestuurscollege vernemen omtrent de verdere ontwikkeling van deze aangelegenheid en wat in verband daarmede verder is geschied. Thans worden we weer besprongen met de ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van een 3½% obligatielening ten laste van het eilandgebied ten bedrage van f. 14.500.000,--, zonder dat wij hierbij ook van de verdere ontwikkeling van deze aangelegenheid door het Bestuurscollege op de hoogte worden gesteld.

Waarom wij tegen dit onnodig overdreven, groot project zijn, hebben we reeds uitvoerig betoogd, zodat wij niet in herhaling wensen te treden. We hebben overduidelijk betoogd, dat wij in dit grote project geen levensvatbaarheid zagen en tot nog toe kunnen we dit niet doen. Bij de behandeling hebben wij met wanhoop gevraagd om inzage van de in deze zaak uitgebrachte rapporten. Echter zonder resultaat. Onze mening omtrent de grote opzet hebben wij als leken alleenlijk kunnen gronden op ons gezond verstand. Hoe scherp echter ons gezond verstand heeft gewerkt om te komen tot onze vóórmelde conclusie blijkt ons thans uit hetgeen wij toevallig uit het door het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst Aruba terzake uitgebracht rapport d.d. 29 februari 1956 mochten lezen. Passages uit dit rapport konden ons niet anders dan versterken in onze mening. Ik moge hier enige passages voorlezen, die misschien nog niet tot de sterkste behoren. Aldus het rapport:
"Zijn de ramingen van Singmaster & Breyer ruim of krap en indien een contract met Singmaster wordt gesloten op door hen geraamde bedragen, dan zijn we verkocht en verloren, want er is

geen sprake van dat het eilandgebied inzage van hun administratie krijgt. In de kostprijs van de productie en ditributie ontbreekt cijfermateriaal volkomen. Er worden zonder meer cijfers gegeven van bijvoorbeeld 93,34 ct. per m3, inclusief productie en distributie, doch de opstelling hoe men tot dit bedrag komt, ontbreekt geheel. In het interim-rapport is dit zeer in het kort aangehaald op blz. 9 ....."

De VOORZITTER: Mag ik U even interumperen, Mijnheer Eman? Over welk rapport hebt U het eigenlijk?

De heer C.A.EMAN: Ik heb het over het rapport, uitgebracht door het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst d.d. 29 februari 1956.

De VOORZITTER: Mag ik weten, hoe U aan dit rapport komt?

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik wil niet onbeleefd zijn, maar ik meen, dat dat mijn zaak is.
"In het interim-rapport is dit zeer kort aangehaald op blz. 9, doch in het final-report wordt van een opstelling zelfs geen melding gemaakt. Het voornaamste punt waar alles om draait, wordt afgedaan met te zeggen: de netto-kosten van productie en distributie worden geraamd op 93,34 ct. per m3 bij een productie van 10.000 m3 per dag."

"Een salaris van een field enginer van rond f. 42.000,— per jaar inclusief passage en vacantie is een salaris wat niet is mis te verstaan."

"Dit is een volkomen nieuwe wijze - ik spreek volgens het rapport, Mijnheer de Voorzitter - van zaken doen voor het eilandgebied.Aan de ene zijde wordt een hoop ambtenaren met jaren diensttijd het recht ontzegd een bestelling aan te gaan boven f. 1.000,-- indien Uw College daaraan niet zijn fiat heeft gegeven, en aan de andere zijde wordt hier door doorgewinterde zakenlieden voorgesteld hen de vrije hand te geven contracten voor millioenen guldens te laten afsluiten, terwijl die zakenman eerst is opgetreden als adviseur en daarna als agent en tenslotte als hoofdaannemer. Het eilandgebied zou aan handen en voeten gebonden zijn en voor iedere gepresenteerde rekening hoe dan ook opdraaien."

"Dat het final-report van Singmaster & Breyer in geen enkel opzicht voldoet aan de te stellen eisen voor wat betreft cijfermateriaal ter controle van door hen gegeven bedragen,

dat de kostprijsberekening van Singmaster & Breyer gebaseerd is op een regelmatige productie en bestaande verkoop van 10.000 m3 per dag,

dat de maximaal vermeerderde productie niet 10.000 m3 kan bedragen, doch in het meest gunstige geval na verloop van jaren zou kunnen oplopen tot 8650 m3 per dag, rond 7350 m3 betaald zal worden,

dat het verbruik van 16 gallons water per dag niet juist is, doch thans 13½ gallon per dag bedraagt inclusief alle verliezen,

dat een verbruik van 40 gallon water per dag zelfs bij een prijs van f. 0,75 nimmer bereikt kan worden,

dat de verschillen in de raming in het interim-rapport en het final report van zodanige aard zijn, dat men zich moet afvragen of er nu wel iets van de geraamde bedragen deugt,

dat de firma Singmaster & Breyer van haar positie als adviseur gebruik heeft gemaakt te trachten als agent van het eilandgebied op te treden en tevens als hoofdaannemer van het gehele werk,

dat zulks mogelijk in de "States" gewoonte is, in tegenstelling tot Europa, doch dat de mening van ondergetekende is, dat dit voor werken van het eilandgebied ontoelaatbaar is,

dat een concept-contract als door Singmaster & Breyer voorgesteld niet acceptabel is."

"Indien mocht blijken, dat het door Uw College in de firma Singmaster & Breyer gestelde vertrouwen niet kan worden gehandhaafd, geheel met deze firma te breken, indien dit althans nog mogelijk is, gezien Uw opdracht aan de firma het contract voor vier water units met G. & J.Weir af te sluiten."

Mijnheer de Voorzitter, wat dit laatste betreft meen ik de opmerking te moeten plaatsen, dat hier geconstateerd wordt, dat het Bestuurscollege een onwaarheid aan de Raad heeft medegedeeld. Het Bestuurscollege deelde de Raad mede, dat de bestelling rechtstreeks aan Weir zou geschieden. Hieruit blijkt, dat de bestelling via de firma Singmaster & Breyer is geschied.

Dit waren passages uit het rapport van het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst, doch wij vernemen, Mijnheer de Voorzitter, dat het rapport door de Accountantsdienst uitgebracht - misschien krijg ik dat ook in handen - een nog duisterder kijk op deze aangelegenheid geeft.

Kan het Bestuurscollege nu nog van ons verwachten, dat wij aan deze obligatielening onze stem zouden kunnen geven? Mijnheer de Voorzitter, dat kan het Bestuurscollege verwachten van de brute meerderheid aan de overkant, die zonder inzage van wat dan ook te hebben gehad en zonder het minste werk hiervoor te hebben gedaan in de blinde haar stem geeft. Nogmaals willen we het voorstel doen, dat de Eilandsraad het besluit neemt, dat alle terzake uitgebrachte rapporten aan de Eilandsraad ter inzage worden gegeven, alvorens de eilandsverordening obligatielening van f. 14.500.000,-- in behandeling zal worden genomen. Ik dank U.

De heer O.S.HENRIQUEZ, Gedeputeerde: De heer Werleman, Mijnheer de Voorzitter, heeft het gehad over het ontzettend hoge bedrag van f. 20.000.000,--; hadden wij deze zaak aangepakt zoals Curaçao, dan zou het niet zo duur zijn uitgekomen. Ik ga daar heel gaarne op in, Mijnheer de Voorzitter. Ons waterproject zal produceren 10.000 m3 water per dag en 15.000 kWu electriciteit; het kost f. 20.000.000,--. Op Curaçao kost het project f. 12.000.000,--, produceert 4000 ton water en 3000 kWu electriciteit. Ik laat de rest aan de beoordeling van de heer Werleman over. Dan zeide de heer Werleman, Mijnheer de Voorzitter, dat de hoeveelheid water te groot is en hij kan nog steeds niet begrijpen, waar dat naar toe moet en hoe dat water afgenomen zal kunnen worden. Hij sprak verder over de wijze van uitvoering, die niet conform het algemeen belang is, maar partijbelang voorstaat en persoonlijk belang.

Het project als zodanig, Mijnheer de Voorzitter, is reeds in deze Raad geweest in januari vorig jaar en zeer uitvoerig besproken, over en weer, van alle zijden, en ik heb toen ook zeer uitvoerig geantwoord op alle vragen die gesteld zijn; zelfs die vragen, die getuigden niet van politiek ontbloot te zijn, heb ik gemeend toen zeer objectief te moeten beantwoorden. Ik zie niet in, waarom we daarop zouden terugvallen. Immers, het gaat hier om de lening en niet om het project. Zelfs de lening is in principe al goedgekeurd in diezelfde vergadering van januari; dus dit is nu alleen maar een formaliteit.

De heer Werleman zegt: Maar dit plan wordt niet goed uitgevoerd! Ik zou alleen nog maar willen zeggen: dit plan wordt tenminste uitgevoerd. De heer Werleman zegt, dat Curaçao bij andere firma's besteld heeft in Nederland en dat dit goedkoper zou uitkomen. Ik kom terug op mijn cijfers van zo net, ik betwijfel dit ten zeerste, maar als de heer Werleman liever afgaat op berichten in het weekblad Curaçao, dan is dat natuurlijk helemaal voor zijn rekening.

De VOORZITTER: Mag ik U even interrumperen. Het zou misschien toch wel zijn nut hebben om de heer Werleman mede te delen, dat een keus gemaakt is voor verschillende onderdelen, nadat wij alle offertes hebben bekeken, niet alleen uit de Verenigde Staten maar praktisch van iedere grote firma in Europa en dat we daarin Nederland ook betrokken hebben.

De heer O.S.HENRIQUEZ, Gedeputeerde: Inderdaad, voor al de grote machinerieën, electrische en stoomdistillaties, zijn prijsopgaven gevraagd over de hele wereld, inclusief Nederland, en uiteindelijk werd besloten op basis van de meeste geschiktheid en de laagste prijs om ze bij die firma te bestellen, waarvan U dit reeds bekend is. Dus ook de Nederlandse firma's zijn in aanmerking gekomen en diverse materialen komen ook uit Nederland.

De heer Werleman vraagt, waarom de oude "plant" niet wordt gemoderniseerd, zoals dat het plan was van het vroegere Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter, het antwoord op deze vraag staat in de stukken; dan hadden we weer duurder water gekregen. Dat is juist het verschil met ons plan, dat wij met dit systeem alleen goedkoop water krijgen. Als we de oude "plant" hadden gemoderniseerd, dan hadden we wel iets goedkoper kunnen werken dan nu, maar het water zou toch duur blijven en daardoor de kostprijs beïnvloeden van de productie van de nieuwe "plant". Om die nadelige invloed te voorkomen, hebben we afgezien van de modernisering van de bestaande waterplant die toch al afgeschreven is.

Dat de betalingen via de Curaçaose Bank hadden kunnen geschieden in plaats van via de plaatselijke banken en dat dan goedkoper zou uitkomen, Mijnheer de Voorzitter, is niet juist. We doen onze betalingen via de plaatselijke banken tegen hetzelfde tarief als de Curacaose Bank aanbiedt. Alleen menen wij, dat de plaatselijke banken, die ingeschreven hebben op onze obligatieleningen, toch wel een zekere aanspraak hebben op voorrang.

Ten aanzien van de vraag hoeveel Arubanen en andere Antillianen er werkzaam zijn bij dit project, zijn de gegevens op het ogenblik natuurlijk niet beschikbaar, Mijnheer de Voorzitter, maar ik stel voor, dat we dit zullen laten nagaan en aan de heer Werleman en de andere leden laten weten. Ik kan U nogmaals de verzekering geven, dat het Bestuurscollege alles heeft gedaan, opdat zoveel mogelijk Arubanen de voorrang krijgen en daarna de andere Antillianen. Het is U natuurlijk bekend, dat dit sinds lange tijd zowel bij de grote maatschappijen als bij de overheid gebeurt met het gevolg, dat deze Arubanen praktisch overal reeds werk hebben. Vooral de goede werkkrachten. Het is namelijk dit Bestuurscollege geweest, dat vlak nadat het gekozen werd, meteen begon met daden om het werkloosheidsprobleem op te lossen en daarvoor ook crediet opbracht van f. 500.000,--. Hierdoor was het mogelijk om bij diverse diensten van de overheid de Arubanen die werk zochten en geschikt waren te plaatsen. Dientengevolge zijn er sinds het eilandsbestuur dit heeft gedaan minder van deze z.g. "skilled laborers" over, want de goede hebben nu werk gekregen. Misschien verduidelijkt dit enige misverstanden die de laatste dagen ten onrechte de wereld worden ingebracht door een bepaalde groep.

Waarom, zo vraagt de heer Werleman, worden dezelfde loontarieven gebruikt als bij het gouvernement? Hij zegt, dat hier toch sprake is van een Amerikaanse firma en waarom betaalt die dan niet dezelfde hoge lonen als de andere Amerikaanse firma's die hier wel eens constructiewerken uitvoeren. Mijnheer de Voorzitter, het grote verschil zit hierin, dat wanneer die andere Amerikaanse firma's hier werken, dat meestal is op een "lumpsum-bid", dus op een bepaald bedrag voor

het hele werk en dan betalen deze mensen de arbeiders dus zelf. Het is U allen bekend, dat ons project anders wordt gefinancierd. De architecten en de ingenieurs krijgen een "fee" en alle andere kosten worden direct door ons betaald. De arbeiders worden door de overheid betaald, via Singmaster & Breyer en de agent en niet door de Amerikaanse firma. De lonen van deze arbeiders komen ten laste van de eilandsbegroting. Indien wij dus eventueel deze lonen zouden verhogen, dan zouden we dit ook moeten doen voor alle andere arbeiders bij alle andere diensten. Dit bestuur heeft altijd getoond belangstelling te hebben voor een goed weekloon en heeft daar ook diverse voorstellen toe gedaan, o.a. door verhoging van de kindertoelage, maar indien wij deze lonen zouden verhogen, dan zouden we dit moeten doen voor alle diensten. U kunt zich indenken, wat daarvan de financiële gevolgen zijn, ook ten aanzien van de totale kosten van het waterproject zelf. Ik dacht juist, dat de heer Werleman dit duur genoeg vond.

Dan had de heer Werleman het over het rapport van het hoofd van de Watervoorzieningsdienst en de Accountantsdienst. Inzage hiervan is reeds ettelijke malen gevraagd en door het Bestuurscollege geweigerd geworden, omdat het steeds gebruikelijk is geweest, dat dergelijke adviezen van hoofden van dienst aan het Bestuurscollege een zuivere interne aangelegenheid zijn en als zodanig worden beschouwd. Het is ons inziens niet juist, dat de Eilandsraad kennis neemt van deze adviezen. Als we hiermede beginnen,dan scheppen we een gevaarlijk precedent. Het is aan het Bestuurscollege om naar zij zijn geweten en zijn inzicht de Eilandsraad in te lichten. De adviezen van de hoofden van dienst zijn er ten behoeve van het Bestuurscollege.

De heer Eman las het rapport van het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst voor of gedeelten daaruit, dat dateert van februari van het vorige jaar. Ik kan heel kort wezen. Dit rapport, een van de eerste rapporten, dateert van het begin van de plannen en ik kan U mededelen, dat er meer rapporten zijn, niet alleen van de Watervoorzieningsdienst, maar ook van de Accountantsdienst en anderen en ook van de inzichten van het Bestuurscollege zelf. Die hebben zich natuurlijk gewijzigd naar gelang deze plannen werden bestudeerd en besproken. Sinds het rapport van het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst is ingediend, het rapport waaruit de heer Eman blijkbaar voorleest, zijn er besprekingen gevoerd op Aruba tussen het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst en de heren van Singmaster & Breyer en daarna is het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst zelf twee maanden in New York geweest bij Singmaster & Breyer. Ik kan U alleen maar zeggen, dat zich na dit rapport veel meer heeft afgespeeld dan vóór dit rapport en dat daardoor natuurlijk de inzichten zijn veranderd. Er zijn nog meer punten in dit rapport, waaruit de heer Eman heeft voorgelezen, die nu niet meer opgaan. Ook het Bestuurscollege heeft natuurlijk, naar gelang het de zaak bestudeerde, diverse keren van mening moeten veranderen en zijn plannen moeten wijzigen. De heer Eman haalt daar maar zo een stuk aan uit één van de rapporten van heel in het begin van het plannen maken, maar uiteindelijk zijn we tot een plan gekomen van het Bestuurscollege, gebaseerd op de uiteindelijke adviezen van alle hoofden van dienst, en nadat wij er van verzekerd waren, dat dit alleszins verantwoord was.

Dat de bestelling van de Weir-eenheden toch via Singmaster & Breyer is geplaatst en niet rechtstreeks bij Weir, is onjuist. We hebben de bestelling rechtstreeks bij Weir geplaatst per telegram en Singmaster & Breyer daarvan in kennis gesteld. Indien de heer Eman dat anders voorgelezen heeft uit het rapport, kan ik niet anders zeggen, dan dat het rapport daar abuis is. Vergissingen zijn

menselijk en ik wil het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst hier niet beschuldigen van fouten in zijn rapport, integendeel hij heeft veel bijgedragen tot deze plannen en U kunt zich indenken, dat men in zo'n rapport ook wel eens een vergissing kan maken.

Ik meen hiermede te kunnen volstaan, Mijnheer de Voorzitter.

De heer E.O.PETRONIA, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik heb weinig toe te voegen aan hetgeen de heer Henriquez gezegd heeft. Alleen zou ik met een kort woord de heer Werleman er op willen wijzen, dat deze wijze van uitvoering niets nieuws is. Voor de aanvraag van offerte is men hier bij vier verschillende aannemersbedrijven geweest, men had dus meerdere aanbiedingen. Deze wijze van werken is niets nieuws, omdat in 1949 bij het Waterleidingbedrijf voor een werk van veel kleinere omvang op dezelfde wijze werd gehandeld, na benadering van één enkel aannemersbedrijf. Het moge een troost voor de heer Werleman zijn, wanneer hij weet, dat dat niet de firma Petrona & Croes was. Ik dank U.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats, vindt de heer Henriquez een bedrag van f. 20.000.000,-- geen ontzettend groot bedrag. Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez dwaalt in de cijfers en kan met cijfers goochelen. Voor hem is het misschien niets maar wel voor de bevolking; als die straks, als de zaken goed lopen, Mijnheer de Voorzitter, even 8½ millioen of misschien meer moet gaan betalen aan rente, dan zal misschien een en ander duidelijk worden aan de heer Henriquez. Ik zal de toekomst dit laten uitwijzen.

Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van wat de heer Henriquez zegt, dat n.l. op Curaçao het project niet goedkoper is enz., moet ik nog vaststellen, dat indien men een andere wijze van uitvoering aan dit project had gegeven men tenminste 2 millioen had kunnen sparen. Men heeft niet de goedkoopste weg gevolgd. Dat getuigt het feit, dat men Singmaster & Breyer er bij moest halen en een agent, die ook wat krijgt, Mijnheer de Voorzitter.

De heer Henriquez zegt, dat men ook Nederlandse firma's heeft geraadpleegd. Dat kan zijn, Mijnheer de Voorzitter, maar dan verwacht ik, Mijnheer de Voorzitter, dat indien men goedkoper offertes heeft gekregen, het bedrag lager zal komen te liggen en dat er niet iets aan de strijkstok zal blijven hangen.

Mijnheer de Voorzitter, dan zegt de heer Henriquez, dat het niet waar is, dat verschillende tarieven worden gerekend door de lokale banken, Mijnheer de Voorzitter, ik heb mijn inlichtingen, die zeggen, dat er ongeveer een verschil is van 4ct per pond sterling. Mijnheer de Voorzitter, ik zal dit verifiëren, maar ik denk dat het toch ook wel zijn nut heeft dat de heer Henriquez dit gaat verifiëren.

De heer Henriquez zegt, dat het Bestuurscollege zal trachten zoveel mogelijk Arubanen te plaatsen en dat het met daden heeft aangetoond, dat het de Arubanen helpt. Mijnheer de Voorzitter, ik geef gaarne toe, dat de heer Henriquez de waarheid spreekt, ik behoef alleen maar hier in deze zaal rond te kijken, om niet te spreken van de Statenzaal, om te zien, Mijnheer de Voorzitter, dat werkelijk Arubanen werden geholpen, maar niet zij, die het nodig hadden, Mijnheer de Voorzitter. Zij die reeds een behoorlijke baan hadden, werden geholpen en de anderen konden later komen als er misschien iets was. En, Mijnheer de Voorzitter, Arubanen helpen, terwijl men in mei van verleden jaar verschillende Arubanen uitgeschakeld heeft bij het vervoer van witzand en gruis en wat dies meer zij bij Openbare Werken. Men heeft toen Arubanen vooropgesteld, Mijnheer de Voorzitter, maar partijbonzen en anderen, om niet te

spreken van familieleden.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Petronia verwijst naar het jaar 1949. Toen waren deze zaken, als ik me niet vergis, in handen van de landsregering, Mijnheer de Voorzitter. Toen was de Eilandsraad er nog niet.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik hoor thans van de heer Henriquez, dat er meer rapporten zijn gemaakt, maar Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez of het Bestuurscollege weigert de Eilandsraad inzage te verlenen van deze rapporten, dus moesten wij ons geloof blijven stellen, in het Bestuurscollege, wat we ju juist niet doen. Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez zegt ook, dat er veel gebeurd is vóór dit rapport. Wij zijn het eens met de heer Henriquez, Mijnheer de Voorzitter, er is inderdaad veel gebeurd, niet alleen vóór maar ook na dit rapport.

Dan, Mijnheer de Voorzitter, zou ik graag een vraag willen stellen met betrekking tot de obligatielening zelf, althans tot het ontwerp. Artikel 2 luidt:

"De lening wordt in gedeelten uitgegeven, telkens tegen een door het Bestuurscollege te bepalen koers. Het Bestuurscollege bepaalt op welke data en tot welke bedragen de delen van de lening zullen worden uitgegeven."

De rente van de lening wordt bepaald op 3½ ten honderd per jaar berekend over het nominale kapitaal.

Verder zegt dit ontwerp, Mijnheer de Voorzitter, dat de koers naderhand door het Bestuurscollege zal worden vastgesteld, dit in afwijking van de eerste obligatielening. In dit verband zou ik willen vragen: Hoe geschiedt die koersvaststelling, wat zit er in die koersvaststelling, tot welk percentage wordt die koers vastgesteld?

De heer O.S.HENRIQUEZ, Gedeputeerde: De heer Werleman zegt, dat ik zou gezegd hebben, dat ik 20 millioen niets vind, dat dit voor de heer Henriquez misschien niet veel is, maar voor de bevolking wel. De heer Werleman vindt f. 20.000.000,-- voor de bevolking veel - dat is inderdaad een groot bedrag, maar f. 20.000.000,--, die door het waterproject zelf worden terugbetaald - dan zou ik gaarne van de heer Werleman willen weten, Mijnheer de Voorzitter, wat hij denkt van het bedrag, dat ontstaat indien men neemt de huidige waterprijs en de te verwachten verlaagde waterprijs, de verkoopsprijs, het gemiddelde gebruik van de bevolking per dag en dat eens berekend over 20 jaar, m.a.w. de besparing van de bevolking indien de waterprijs verlaagd wordt, over 20 jaar. Mijnheer de Voorzitter, dat bedrag is meer dan f. 20.000.000,--. Dat bedrag zou de bevolking hebben moeten betalen indien het waterproject van het oude bestuur was uitgevoerd, het waterproject waarbij de waterprijs voor de bevolking even hoog zou zijn gebleven als nu, het waterproject dan f. 8.000.000,-- zou hebben gekost en dat zonder de rente de bevolking zelf direct in 20 jaar tijd meer dan f. 20.000.000,-- zouden hebben gekost aan waterrekeningen.

Wat betreft de strijkstok, Mijnheer de Voorzitter, kan ik heel kort zijn: Zo de waard is vertrouwt hij zijn gasten.

Ten aanzien van de banken behoef ik niets te verifieren, dat heb ik reeds grondig gedaan voordat het Bestuurscollege een beslissing nam inzake deze aangelegenheid.

Ten aanzien van het uitschakelen van trucks voor vervoer van witzand vorig jaar, Mijnheer de Voorzitter, kan ik zeggen, dat deze truckarbeiders jarenlang hebben rondgelopen zonder werk. Op het ogenblik hebben alle trucks op Aruba werk, niemand zoekt op het ogenblik werk, dank zij de projecten, die dit eilandsbestuur uitvoert. Daarom heeft iedereen nu werk. Heeft de heer Werleman daar

bezwaar tegen?

De heer Eman vraagt hoe het zit met de koers, eindelijk de eerste zakelijke vraag over het ontwerp-obligatielening zelf. De koers is in het ontwerp inderdaad opengelaten. De heer Eman vraagt waarom onderscheid is gemaakt met de lening van vorig jaar. De lening van vorig jaar zou, zoals dat in het ontwerp luidde, in zijn geheel meteen worden opgenomen. Het was ons bekend, dat dit binnen een bepaalde tijd zou plaats vinden en naar onze verwachtingen konden we tegen die koers en rente de lening plaatsen. Thans wordt een lening gevraagd van f. 14.500.000,--, het restant van het benodigde crediet, die echter zoals de memorie van toelichting uitlegt, zal worden uitgeschreven in gedeelten naar gelang de behoeften, teneinde het eilandgebied geld uit te sparen door niet onnodig rente te laten betalen op bedragen, die wij niet direct nodig hebben. Vandaar, dat nu machtiging wordt gevraagd om een lening te plaatsen van f. 14.500.000,--, in termijnen. Zij zal vermoedelijk in een verloop van 2½ à 3 jaar worden uitgeschreven. Terwijl wij misschien kunnen beoordelen tegen welke koers en rente dat dit jaar mogelijk zal zijn voor de eerste termijnen, is het natuurlijk niet mogelijk om nu reeds te bepalen tegen welke koers het volgend jaar en het jaar daarop de andere termijnen geplaatst kunnen worden. Derhalve is het verstandig om de koers open te laten, teneinde het Bestuurscollege in de gelegenheid te stellen om naar gelang van de omstandigheden de koers te bepalen. Hoe dat gebeurt, Mijnheer de Voorzitter? Dat geschiedt bij de uitgifte, bij het uitgeven van de prospectus wordt bepaald of de obligaties op de markt worden gebracht à pari, dus tegen 100%, of tegen een hogere of lagere koers, naar gelang van de omstandigheden ten tijde van het uitschrijven van de onderhavige termijn.

Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat ik hiermede de zaak behoorlijk heb uitgelegd.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt artikel 1 aangenomen.

<u>Artikel 2.</u>

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik van de heer Henriquez mocht vernemen, kan de koers zowel à pari als lager bepaald worden. Mijnheer de Voorzitter, we weten hoe dat in de praktijk gaat. Het zijn de heren Henriquez en Irausquin die deze obligatielening, misschien in Venezuela of in Amerika, gaan verhandelen En dan schrijven zij de koers voor aan het Bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, we menen, dat hier marge wordt gegeven tot corruptie. Men kan de koers op een lager percentage, bepalen en dan met de brokers en geldschieters overeenkomen dat een zeker gedeelte voor de bemiddelaars zal zijn. Mijnheer de Voorzitter, daarom zouden we wensen, dat het Bestuurscollege deze zaak nog eens bekijkt en ons reeds nu mededeelt,tegen welke koers de obligatielening zal worden geplaatst. Ofschoon ik tegen het gehele project en ook tegen deze obligatielening ben, Mijnheer de Voorzitter, meen ik dit toch te moeten opperen.

De heer O.S.HENRIQUEZ, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, het verhaal van de heer Eman komt dus hier op neer, dat door de mogelijkheid open te laten, dat het Bestuurscollege de koers be-

paalt, een marge openkomt, waardoor corruptie mogelijk is. Ik wil hierop antwoorden, Mijnheer de Voorzitter, dat dit mijns inziens volkomen uitgesloten en onmogelijk is, maar het kan zijn, dat de heer Eman hetzij van leningen hetzij van corruptie meer afweet dan ik.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, Uw voorstel komt er op neer om artikel 2 aan te houden, of wenst U het hele ontwerp aan te houden?

De heer C.A.EMAN: Neen, Mijnheer de Voorzitter, ik wil de koers doen bepalen door de Eilandsraad.

De VOORZITTER: Dus U wenst een wijziging in artikel 2 om deze koers door de Eilandsraad te bepalen.

De heer C.A.EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, waarom moeten we onze onze macht delegeren, zodat deze koers door het Bestuurscollege wordt bepaald? Waarom zou de Eilandsraad dit niet beoordelen?

Het voorstel van de heer C.A.Eman wordt gesteund door de leden J.A.Croes en D.G.Croes.

De VOORZITTER: We kunnen dit voorstel dus beschouwen als een amendement op artikel 2, luidende de woorden:"het Bestuurscollege" te vervangen door de woorden: "de Eilandsraad".

Het voorstel van de heer C.A.Eman wordt verworpen met 5 stemmen vóór en 12 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: A.Werleman, F.B.Tromp, J.A.Croes, D.G.Croes en C.A.Eman.

Tegen stemmen de leden:W.C.Anslijn, P.Croes, E.O.Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V.Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C.Mathew en J.M. Leonardo.

Zonder hoofdelijke stemming wordt artikel 2 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 en 18, alsmede de considerans.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, alvorens U verder gaat, ik heb nog steeds een voorstel ter tafel en het argument van de heer Henriquez doet niets af aan mijn voorstel, want dit is niet wat de heer Henriquez heeft verstaan. Ik heb gevraagd, dat de Raad het Bestuurscollege machtigt een rapport ten behoeve van de Raad te laten opstellen, ten eerste door het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst en ten tweede door de Accountantsdienst, aangevende of de opzet van het project verantwoord is en hoe de exploitatie-resultaten er zullen uitzien bij een redelijk te verwachten afzet in 1959. Tevens of er andere mogelijkheden zijn voor de uitvoering van het project, speciaal wat betreft de levering van onderdelen door concurrerende firma's in Nederland. Dat is een heel ander voorstel dan ik eens gedaan heb, n.l. om de reeds uitgebrachte rapporten ter inzage te krijgen, Mijnheer de Voorzitter. Ik zou gaarne dit voorstel aan de Raad in overweging willen geven.

De heer O.S.HENRIQUEZ, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik heb dit voorstel, dit punt van de heer Werleman wel beantwoord, door er op te wijzen, dat het project als zodanig niet aan de orde is, niet meer is. Op deze manier praten we over 15 jaar nog over dit project. Het project is behandeld geworden in de eilandsraadsvergadering van januari 1956 en is daarmede afgehandeld.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, dat is helemaal niet waar, want men vraagt nu machtiging om een groot bedrag te lenen, waarmede het project betaald moet worden en het gaat mij niet om het project.

De VOORZITTER: Mijnheer Werleman, ik kan er ook niets aan doen, maar het project op zich is al goedgekeurd door de Raad. Dit ontwerp is alleen maar een nadere uitwerking van die goedkeuring en is eigenlijk, zoals de heer Henriquez zeer terecht zegt, een formaliteit.

De heer A.WERLEMAN: Maar wat voor bezwaren zouden er zijn om dit rapport te laten maken, Mijnheer de Voorzitter, dan weet men tenminste waar men aan toe is. Ik wil alsnog nijn voorstel in stemming doen brengen.

Het voorstel van de heer A.Werleman wordt gesteund door de leden F.B.Tromp en J.A.Croes.

Het voorstel van de heer A.Werleman wordt verworpen met 5 stemmen voor en 12 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, A. Werleman en F.B.Tromp.

Tegen stemmen de leden:P.Croes, E.O.Petronia, F.S.Kelly, O.S. Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V. Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C.Mathew, J.M.Leonardo en W.C.Anslijn.

De heer C.A.Eman vraagt hoofdelijke stemming over het ontwerp in zijn geheel.

De heer J.M.Leonardo stemt tegen.

De VOORZITTER: Bent U tegen dit ontwerp?

De heer C.A.EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, hij stemt tegen, dus het blijft tegen.

De VOORZITTER: Wind U zich niet op.

De heer C.A.EMAN: De heer Leonardo heeft reeds gestemd.

De VOORZITTER: Hij mag zijn stem wijzigen zolang het volgende lid nog niet gestemd heeft.

De heer J.M.LEONARDO: Mijnheer de Voorzitter, ik dacht, dat wij tweemaal stemden over dezelfde zaak. Ik ben tegen het voorstel van de heer Werleman.

De VOORZITTER: Dus Uw stem ten aanzien van het ontwerp in zijn geheel is?

De heer J.M.LEONARDO: Ik stem vóór!

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, maar ik zou willen laten aantekenen, dat wij tegen deze gang van zaken zijn. Indien niet door de Voorzitter was gevraagd: Stemt U tegen?, zou de heer Leonardo geeneens gereageerd hebben.

De VOORZITTER: U maakt bezwaren tegen mijn beleid? Zodra enig lid zijn stem heeft uitgebracht, kan een voorgaand lid niet meer stemmen of zijn stem wijzigen.

De heer D.G.CROES: Maar niet op verzoek, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Maar het gebeurt toch wel eens meer, dat iemand zich vergist heeft in dit College.Zolang wij het reglement van orde ....

De heer W.C.ANSLIJN: Het maakt geen verschil uit, Mijnheer de Voorzitter.

De heer C.A.EMAN: Neen, de grote meerderheid zit daar toch. Er is geen principe, maar alleen een grote meerderheid.

Het ontwerp in zijn geheel wordt aangenomen met 12 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: J.M.Leonardo, W.C.Anslijn, P.Croes, E.O.Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V. Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde en D.C.Mathew.

Tegen stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, A. Werleman en F.B.Tromp.

14. Brief van het Bestuurscollege d.d. 22 februari 1957 no. 995, betreffende de kosten in verband met de citograf (Bijlage 1957 no.7).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend.

15. Brief van het Bestuurscollege d.d. 7 maart 1957 no. 996, betreffende de aanleg van de algemene begraafplaats te St.Nicolaas (Bijlage 1957 no. 14).

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege verwacht hierbij toestemming van de Eilandsraad tot de aankoop van 3,7 ha grond voor de prijs van f. 18.500,-- en de aanleg daarop van een begraafplaats voor f. 30.000,--, aldus tot het spenderen van globaal f. 50.000,-- teneinde St. Nicolaas te voorzien van een algemene begraafplaats, waartoe dringende noodzaak en spoed vereist zou zijn. De begraafplaats zal aanvankelijk een grootte hebben van 5000 m2 en later worden uitgebreid tot 10.000 m2. Voorwaar, Mijnheer de Voorzitter, een kolosale begraafplaats, als men weet,

Mijnheer de Voorzitter, dat deze begraafplaats in de volksmond heet "santana di gobierno" of liever nog "chiqué", een "chiqué" van een halve bunder, later uit te breiden tot één bunder. Deze begraafplaats, die heet voor St. Nicolaas te zijn, zal echter komen te liggen te Cura Cabai, geen klein afstandje van St. Nicolaas verwijderd en wel op een plaats, die in de regentijd meestal onder water ligt. Een crediet tot ophoging van het terrein zal zeker door het Bestuurscollege binnenkort worden aangevraagd. Hier rijst de vraag, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel doden worden per jaar in een "chiqué" begraven? We weten het niet, Mijnheer de Voorzitter maar volgens ons denken is dit minimaal. Aruba is voor het grootste gedeelte katholiek. De katholieke kerk heeft haar begraafplaats te St. Nicolaas. Het is een algemeen bekend feit, dat alle katholieke families of nabestaanden van overledenen het ten zeerste op prijs stellen en er voor zorgen, dat hun doden komen te rusten in gewijde grond. De protestantse kerk en andere kerkgenootschappen hebben ook haar begraafplaatsen te St. Nicolaas of worden, daartoe behorend, begraven op haar begraafplaatsen te Oranjestad. Hoeveel doden blijven dan over per jaar om begraven te worden op een algemene begraafplaats, dat daarvoor nodig zou zijn een "chiqué" van een halve of een hele bunder? Waaruit blijkt dan de beweerde behoefte en spoed tot de aanleg van deze enorme begraafplaats? Het Bestuurscollege schrijft zelf de Eilandsraad: "In de begroting voor 1954 was een crediet geraamd van f. 2.500,-- voor uitbreiding van de openbare begraafplaats te St. Nicolaas. Dit crediet werd niet gebruikt en is overgeboekt naar de begroting voor 1955 en later naar die voor 1956." Hierbij moeten wij ons afvragen, Mijnheer de Voorzitter, wat in deze drie jaren gebeurd is met de doden, die volgens het Bestuurscollege zo talrijk per jaar zouden zijn geweest, dat een uitbreiding met een halve bunder begraafplaats dringend geboden is. We hebben tot nog toe niet gehoord van lijken, die onbegraven zijn gebleven en van lijkverbranding op dit eiland is ons ook niets bekend. Uitvoer van lijken komt volgens ons ook niet voor.

Mijnheer de Voorzitter, vindt U zelf ook niet in gemoede, dat de redenering van het Bestuurscollege aan de hand van de door het College zelve verstrekte gegevens op zijn zachtst bespottelijk is te noemen? En worden wij niet gedwongen, Mijnheer de Voorzitter, in andere richting te zoeken dan die ligt opgesloten in de brief van het Bestuurscollege?

Het Bestuurscollege schrijft even verder:
"Dit terrein behoorde indertijd aan de Erven Bislick. Gedurende de besprekingen over de aankoop werd het terrein overgedragen aan de heer B.Croes. Deze is genegen het gehele perceel, ter grootte van 3.7 h.a., aan het eilandgebied tegen de prijs van f. 0,50 per m2, in totaal dus f. 18.500,--."

De heer B.Croes wordt hier alleen maar aangeduid met zijn initialen, zelfs zonder vermelding van zijn woonplaats, zodat men gevoegelijk zou hebben kunnen aannemen, dat deze B.Croes een erfgenaam is van de Erven Bislick, een medegerechtigde of een rechtverkrijgende. Pas bij de behandeling in de afdelingen kwam op een door een lid gestelde vraag de aap uit de mouw. Men vroeg wie B.Croes was, waarop het Bestuurscollege antwoordde, dat B.Croes, Bonifacio Croes is, en verder in zijn antwoord voegt het Bestuurscollege als het ware uit een zeker schuldbesef ongevraagd daaraan toe, dat Bonifacio Croes het terrein privé heeft gekocht, aldus niet als vennoot van Petrona & Croes. Dat de aanleg van de begraafplaats aan Petrona & Croes reeds is gegund of alsnog zal worden gegund, deelt het Bestuurscollege echter niet mede. Een ieder weet, Mijnheer de Voorzitter, dat Bonifacio Croes, vennoot van Petrona & Croes, dit

terrein bij een openbare veiling voor een paar duizend gulden heeft gekocht. De bewering van het Bestuurscollege, dat het niet de gewoonte is van het eilandgebied goederen bij een openbare veiling te kopen, is als principe heel mooi en te waarderen. Dat bij deze koop het eilandgebied ten koste van anderen verrijkt wordt, gaat echter in dit geval niet op. Het Bestuurscollege was immers in onderhandeling met de Erven Bislick en kende hun financiële toestand, zodat het Bestuurscollege door aankoop van dit terrein tegen de nu voorgestelde prijs, hetzij rechtstreeks van de Erven Bislick, hetzij bij een openbare veiling, deze erven gered had kunnen hebben van de financiële ondergang, waartoe zij thans gedoemd zijn.

Bonifacio Croes, vennoot van Petrona & Croes, wist van deze onderhandelingen en de houding van het Bestuurscollege af en kocht het terrein bij de openbare veiling, wetende dat de verkoop tegen een enorme winst aan het eilandgebied verzekerd was.

Mijnheer de Voorzitter, hierin ligt de dringende noodzaak en spoed tot de aanleg van deze "chiqué". We weten echter, Mijnheer de Voorzitter, dat er geen enkele noodzaak is tot aanleg van deze begraafplaats en stellen voor de openbare begraafplaats te St. Nicolaas uit te breiden tot het uitgetrokken crediet of zelfs tot een groter bedrag en af te zien van deze grootse opzet. Wij kunnen onze stem aan dit voorstel niet geven.

De heer J.H.LAKE: Mijnheer de Voorzitter, met voldoening zal ik mijn stem geven aan het voorstel van het Bestuurscollege met betrekking tot het aankopen van de nodige grond om een begraafplaats te St. Nicolaas aan te leggen, alsmede voor de aanleg zelf. De toestand in kwestie is erbarmelijk. Kort geleden heeft het weinig gescheeld of een dode had helemaal in Oranjestad moeten worden begraven, doordat er practisch geen ruimte meer was op de bestaande begraafplaats te St. Nicolaas. Met veel moeilijkheden is men er echter toen in geslaagd er een mouw aan te passen. Het voorstel van het Bestuurscollege voorziet in een reeds lang bestaande behoefte en zal dus mijn steun hebben. Mijnheer de Voorzitter, ik moet zeggen, dat de tegenwerking, die het voorstel van het Bestuurscollege tot het aanleggen van een begraafplaats in St. Nicolaas van de heren van de overkant ondervindt, mij geenszins bevreemdt. Niet alleen is het een bekend verschijnsel, dat alles wat van het huidige bestuur komt, door hen wordt tegengewerkt, de blinde, domme, dwaze tegenwerking der wanhopigen, doch in dit geval kan men bovendien natuurlijk niet op hun medewerking rekenen aangezien het een begraafplaats betreft voor een gemeenschap, waar deze heren een verpletterende nederlaag hebben geleden. St. Nicolaas weet, wie zijn belangen niet en zijn belangen wel behartigt. De bewoners van St. Nicolaas hebben gelukkig op tijd geweten, wat zij aan de heren van de overkant hebben en zij weten dan ook, dat zij niet op hun stem kunnen rekenen. Ook de doden niet. Ik dank U.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het is wel merkwaardig, dat de gang van zaken voor de aankoop van dit stuk terrein zich zo heeft toegedragen. Men wist van te voren, dat men dit stuk grond nodig zou hebben, men wist van te voren, dat er offertes waren gedaan aan het Bestuurscollege, maar men wist ook, dat er een faillissement boven het hoofd van de eigenaren hing en men wachtte maar af. Er was toen geen haast, Mijnheer de Voorzitter. Nu is er wel haast, nu dit stuk grond door de medefirmant van de firma Petrona & Croes is gekocht. Mijnheer de Voorzitter, ik kan bijna niet aannemen, dat deze medefirmant niet er van wist, dat dit stuk grond wel eens nodig zou zijn, aangezien de leden van het Bestuurscollege

altijd "inside information" hebben.

Nu zegt het Bestuurscollege: Wij kunnen niet kopen op een veiling, dat is tegen onze principes en in het verleden is dat nimmer geschied. Een mooi standpunt, dat moet ik zeggen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege moet ook het algemeen belang dienen en het algemeen belang eist, dat men de gelden van de gemeenschap op de juiste wijze besteedt. Zou men door aankoop op de veiling hier iemand hebben benadeeld, Mijnheer de Voorzitter? Als ik me niet vergis, Mijnheer de Voorzitter, werd dit stuk grond op de veiling voor f. 0.08 per m2 verkocht, voor ongeveer f. 3.000,--, en nu gaat men het kopen voor f. 18.500,--. Ik laat aan Uw oordeel over wat de netto-winst zal zijn. We hebben niet gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, of deze medefirmant van de firma Petrona & Croes gekocht heeft voor zich zelf. Mijnheer de Voorzitter, men wil niet het algemeen belang dienen, men wil maar haast maken om dit koopje te krijgen. Wij kunnen tenminste niet aan indruk ontkomen. Men gaat het hele terrein kopen, Mijnheer de Voorzitter, terwijl men zegt, dat men alleen maar 50 bij 100 meter nodig heeft, maar de rest zal men straks nog wel kunnen gebruiken!

Mijnheer de Voorzitter, we zijn hier tegen omdat we vinden, dat het Bestuurscollege niet op de juiste wijze heeft gehandeld en het algemeen belang niet heeft gediend. Andere belangen hebben hier geprevaleerd, Mijnheer de Voorzitter, daarom zullen we onze stem niet aan dit verzoek kunnen geven. Ik dank U.

De heer D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof niet, dat de aankoop van dit terrein op een onwettige wijze geschiedt. Verder kan de prijs niet als hoog worden beschouwd, n.l. f. 0,50 per m2, terwijl aangrenzende stukken tegen f. 2,50 per m2 worden verkocht. Doch wat ik belangrijk vind, Mijnheer de Voorzitter, is dat een plaats gevonden is, waar doden begraven kunnen worden. De algemene begraafplaats op St. Nicolaas is op het ogenblik vol. Komen enkele mensen nu te overlijden, Mijnheer de Voorzitter, dan moeten ze nu in Oranjestad begraven worden. Dit is niet prettig voor de mensen, die op St. Nicolaas wonen. Verder geloof ik, dat de heer Eman zich vergist heeft, hij zei n.l. dat de methodisten, de adventisten, enz. allemaal een aparte begraafplaats hebben. Dat is niet waar. Alle niet-katholieken van St. Nicolaas worden op de algemene begraafplaats begraven. Daarom, Mijnheer de Voorzitter, juich ik het voorstel van het Bestuurscollege toe, deze begraafplaats zo gauw mogelijk aan te leggen. Ik dank U zeer.

De heer A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, het moet mij van het hart, dat nu de noodzaak gebleken is,, het Bestuurscollege vroegtijdig heeft ingegrepen om bij eventuele epedemie en dergelijke te kunnen voorzien in verstrekkende noden van de gemeenschap van Aruba. Dat er bezwaar gemaakt wordt van de zijde van de overkant, lijkt me onredelijk, omdat men daar alles baseert op verdenking van corruptie en dergelijke. Het valt wel op, dat de heren van de overkant elke overweging van het Bestuurscollege, gegrond op het algemene nut, oppervlakkig bekijken en zich maar laten verleiden deze zaak zonder meer af te stemmen en insinuaties te lanceren aan het adres van het Bestuurscollege en aan de fractie van de P.P.A.

Wanneer men denkt, dat deze zaak een afgesproken zaak is en wanneer men overtuigend kan zwaaien met insinuaties ten aanzien van de handelingen van het Bestuurscollege, dan hadden de heren moeten zorgen in dit bijzondere geval het eerst aan bod te zijn gekomen, want dit terrein was bij de openbare verkoop voor iedereen te koop. Hadden de heren van de overkant deze zaak zo vernuftig kunnen voor-

zien, dan konden zij dat terrein gekocht hebben en dan zelf, indien de noodzaak was gebleken en na deskundig onderzoek het Bestuurscollege er toe wilde overgaan om dat terrein in te richten voor een begraafplaats, hebben kunnen uitmaken of dit terrein er voor geschikt zou zijn of niet. En in de tweede plaats, geloof ik, Mijnheer de Voorzitter, dat wanneer men voor f. 0,50 per m2 terrein aankoopt ter voorziening in de behoefte aan begraafruimte voor de bevolking, daar geen enkel euvel in kan schuilen. Ik geloof,dat ook anderen zich als gegadigden voor aankoop van dit zelfde terrein zullen aandienen en tegen hogere prijs. Ik zie ten volle de noodzaak van deze aankoop in en het getuigt van wijs beleid van het Bestuurscollege om vroegtijdig in te grijpen. Ik steun dit voorstel ten volle.

De heer I.E.FANEYTE: Mijnheer de Voorzitter, ik vraag U om verschoning als ik mij bemoei met Uw beleid, maar ik geloof, dat de tijd is aangebroken, dat U hier moet ingrijpen, want we zijn hier om wetten in het leven te roepen en niet om elkaar te beledigen of te kleineren. Dat een beschaafd mens als de heer Eman een stuk grond, bestemd om mensen te begraven, als een "chiqué" kan noemen, wat eigenlijk betekent "varkenshok", kan ik mij niet indenken. Wij houden er wel eens varkenshokken op na, maar grond waarin mensen begraven zullen worden, kan ik mij niet indenken, dat we die met varkenshokken kunnen vergelijken. De heer Eman spreekt zich zelf tegen, want de ene keer spreekt hij van varkenshok en de andere keer van begraafplaats. Wat bedoelt hij eigenlijk daarmede?

Een soldaat in de oorlog zegent de aarde als moederaarde, waarin hij zich kan ingraven. De aarde brengt alles voort, wat U en ik nodig hebben. In het leven moet de aarde altijd zegenen. Ik kan er mij daarom niet mede verenigen, dat de heer Eman de aarde een "chiqué" noemt. Hij heeft dat met nadruk gezegd, verschillende malen, "chiqué", en waar mensen begraven zullen worden mag geen "chiqué" genoemd worden.

Mijnheer de Voorzitter, om die redenen ga ik volkomen accoord met de aankoop van dit stuk grond voor een begraafplaats.

De heer P.CROES, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, wat mij betreft, zal ik zeer kort zijn, want er is hier niets nieuws aan de orde. De heren Eman en Werleman weten, dat dit eigenlijk een voorstel is van 1954. De begraafplaats, die wij gaan aanleggen, zal niet meer kosten dan het bedrag van f. 2.500,--, dat de Eilandsraad in 1954 heeft gevoteerd. Het voorstel zelf hebben we overgenomen van het vorige Bestuurscollege. Het vorige Bestuurscollege heeft indertijd goedgekeurd, dat het Bestuurscollege dit stuk grond zou gaan kopen. Voor ons is dit dus niets nieuws, Mijnheer de Voorzitter.

De heer E.O.PETRONIA, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, aan wat we van de verschillende raadsleden en Gedeputeerden gehoord hebben, wil ik een zeer kort woord toevoegen.

Het idee, dit terrein te kopen met bestemming begraafplaats, is uitgegaan van het vorige Bestuurscollege. Vanwege het Domeinbeheer is opdracht gegeven aan de boswachter van het betreffend district om de eigenaren van deze grond te benaderen. Wanneer enkele heren vanavond praten alsof zij daarvan niets afwisten, is dat voor mij onbegrijpelijk.

Mijnheer de Voorzitter, de noodzaak van een algemene begraafplaats te St. Nicolaas is in de stukken naar voren gebracht, maar nog meer spreekt voor zich zelf het feit, dat de bestaande algemene begraafplaats te St. Nicolaas vol is.

Wanneer men vanavond wil gaan strijden over het al of niet geschikt zijn van het terrein, kan ik mij beperken tot de mededeling, dat dit door degenen, die dit kunnen beoordelen, grondig is bekeken. Buitendien de opmerking, dat de gronden te laag zouden zijn gelegen, logenstraft het idee van het vorige Bestuurscollege om de grond te bestemmen tot begraafplaats.

De heer Eman, naar ik meen, heeft gemeend om niet zo zeer de persoon van de heer Bonifacio Croes, als wel mijn persoon, min of meer verdacht te moeten maken ten aanzien van de aankoop van de grond te St. Nicolaas. Mijnheer de Voorzitter, de heer Bonifacio Croes, die meerderjarig is, heeft op een openbare veiling uit eigen middelen de grond gekocht. De heer Bonifacio Croes heeft het gouvernement de grond niet aangeboden en de heer Bonifacio Croes zal heus niet met de grond verlegen zijn als het gouvernement denkt de grond niet te moeten aankopen voor de begraafplaats.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou hier nog even een opmerking willen maken naar aanleiding van hetgeen door de heer Faneyte is gezegd. Mijnheer de Voorzitter, wanneer ik over "chiqué" heb gesproken, misschien weet de heer Faneyte dat niet, zo wordt hier genoemd een begraafplaats niet behorende tot een kerkgenootschap. Mijnheer de Voorzitter, ik denk, dat U als Arubaan, dit zult weten.

De VOORZITTER: Ik weet wel beter, het is beslist niet waar, wat U daar zegt.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik handhaaf mijn mening, dat het zo genoemd wordt. We zijn niet tegen een uitbreiding van de begraafplaats, Mijnheer de Voorzitter, maar wel tegen zo'n grote uitbreiding en we hebben daarom voorgesteld, Mijnheer de Voorzitter, dat met het reeds bestaande crediet, desnoods verhoogd, de openbare begraafplaats te St. Nicolaas zal worden uitgebreid. Ik dank U.

De VOORZITTER: Mijne heren, ik heb nog een heel kleine opmerking te maken aan het adres van de heer Faneyte. Ik neem het hem helemaal niet kwalijk, wanneer hij meent een aanmerking te moeten maken op mijn beleid, maar het staat helaas aan ieder lid van de Eilandsraad vrij zijn mening te kennen te geven bij de behandeling van een ontwerp. Ik ben het volkomen met de heer Faneyte eens en ik betreur het mede met de heer Faneyte, dat een voorstel met betrekking tot de plaats waar iemand straks na het einde van zijn leven zal komen te rusten, gebruikt wordt om onvriendelijkheden over en weer uit te wisselen.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb een voorstel gedaan, om de bestaande begraafplaats uit te breiden. Daaromtrent heb ik niets van het Bestuurscollege gehoord.

Dit voorstel van de heer C.A.Eman wordt ondersteund door de leden D.G.Croes en J.A.Croes.

De heer J.H.LAKE: Mijnheer de Voorzitter, volgens verkregen inlichtingen is het niet mogelijk, zoals de heer Eman vraagt om de plaatselijke begraafplaats uit te breiden. Er is geen plaats meer. Daarom stem ik dus tegen.

De heer D.C.MATHEW: Mag ik even mijn stem motiveren? Mijnheer

de Voorzitter, ik ben het volkomen eens met hetgeen het lid Lake gezegd heeft. Er is geen ruimte om de algemene begraafplaats op St. Nicolaas uit te breiden, tenzij er enkele huizen afgebroken worden. Derhalve stem ik tegen het voorstel van de heer Eman.

De heer W.C.ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik ook even mijn stem motiveren? Ik ben het eens met de heren Lake en Mathew, want het is mij bekend, dat er geen ruimte is om de algemene begraafplaats uit te breiden. Daarom stem ik tegen het voorstel van de heer Eman.

Het voorstel van de heer C.A.Eman wordt verworpen met 5 stemmen vóór en 12 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, A. Werleman en F.B.Tromp.

Tegen stemmen de leden: J.H.Lake, F.V. Laclé, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C.Mathew, J.M. Leonardo, W.C.Anslijn, P.Croes, E.O. Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez en I.E.Faneyte.

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

16. Brief van het Bestuurscollege d.d. 19 maart 1957 no. 1230 inzake steunverlening aan de Stichting Arubaanse Handelsschool te St.Nicolaas (Bijlage 1957 no. 16).

De VOORZITTER: Ik wil U deze zaak heel in het kort uitleggen. Zoals U bekend, is er in St. Nicolaas een particulier, die een school heeft. Ik kan het eigenlijk geen school noemen, maar het is een inrichting, waar les gegeven wordt in verschillende vakken. Gebleken is, dat deze instelling zeer goed voldoet. Zij heeft steun nodig, heel gauw. We stellen U voor een 16de punt op de agenda te brengen met name dit voorstel, om machtiging te verkrijgen om de inrichting met een bedrag van f. 4.000,-- te steunen, waardoor men in staat zal zijn om een behoorlijk gebouw te plaatsen, wat volgens mij persoonlijk en volgens het Bestuurscollege in een zeer dringende behoefte zal voorzien. Hebt U bezwaar om hiervan een 16de punt van de agenda te maken?

De heer W.C.ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, een paar maanden geleden ontving deze Stichting een oude barak van de Lago en zoals U weet, is het de bedoeling van de Stichting deze barak te repareren en in te richten tot schoollokaal. De toestand van deze barak is heel slecht en om ze te repareren en in te richten is f. 4.000,-- dringend nodig. Mijnheer de Voorzitter, gezien de urgentie van deze zaak, willen wij vanavond dit punt nog behandelen.

De heer F.B.TROMP: Mijnheer de Voorzitter, van deze kant zouden wij willen verzoeken of U dit voorstel nog naar de afdelingen zou willen verwijzen. Het verzoek om steun is al op 26 november 1956 ingediend en na die tijd heeft de Raad toch in afdelingen vergaderd. Wanneer deze zaak zo urgent was, dan had dit punt zeker wel op een afdelingsvergadering behandeld kunnen worden. Ik heb naar aanleiding hiervan een paar vragen te stellen, Mijnheer de Voor-

zitter, en ik zou gaarne hebben, dat deze vragen door het Bestuurscollege beantwoord zouden worden. Wij zouden U daarom van deze kant in overweging willen geven deze zaak in de afdelingsvergadering te behandelen, desnoods, als zij zo urgent is, op korte termijn.

De heer E.O.PETRONIA, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik weet niet zo uit het hoofd de datum van het betrokken verzoekschrift, wel kan ik U zeggen, dat de urgentie van de beslissing naar voren is gekomen omdat deze lieden ondertussen een barak van de Lago cadeau hebben gekregen, die echter nog niet is opgericht. Daarnaast is van de kant, naar ik meen van de politie, het Bestuurscollege ook benaderd met aanwijzing van de gebreken in de toestand, waarin het gebouw verkeert, waarin deze lieden tegenwoordig een school houden. Vandaar het verzoek van hedenavond om, indien mogelijk, dit voorstel als een agendapunt te behandelen. Dit voorstel betekent een eenmalige subsidie om het voor deze lieden mogelijk te maken, waar ze zeer nuttig werk verrichten voor St. Nicolaas, om beter gehuisvest te worden.

De VOORZITTER: Ik kan hier aan toevoegen, dat het volkomen juist is wat de heer Petronia gezegd heeft. Het is in een recente brief, die we van de Commissaris van Politie hebben gekregen, waarin deze ernstig bezwaar maakt tegen de plaats waar deze school op het ogenblik staat, en die zeer funest schijnt te zijn voor de jongens die daar les nemen. Ik kan de heer Tromp verzekeren, dat hier heus niets achter zit. Het is alleen een kwestie van helpen en hulp heeft vaak alleen maar zin als men snel helpt.

De heer F.B.TROMP, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van dit agendapunt, want ik mag veronderstellen, dat dit als agendapunt hedenavond behandeld wordt, zouden we een enkele vraag beantwoord willen zien, alvorens onze goedkeuring aan dit voorstel te geven. Ik ben het met U eens dat wanneer een school in een deplorabele toestand verkeert en de omgeving misschien daartoe ook medewerkt, men naar een andere plaats moet omzien. Maar zoals U weet, bestaan er voor onderwijsinstellingen bepaalde voorwaarden, waaraan voldaan moet worden. Ik mag aannemen, dat de bepalingen van het Pb. 1954 no. 43 van toepassing zijn op deze school? Dan zou ik willen vragen of de subsidie-aanvrage voldoet aan de vereisten van artikel 12 van Pb. 1954 no. 43, dat zegt dat niemand onderwijs mag geven, indien hij niet in het bezit is van behoorlijke bewijzen van bekwaamheid, enz.

Zo de subsidie-aanvrage aan artikel 12 voldoet, mogen we dan vernemen, welke bekwaamheden de betrokkene heeft? Wordt er schoolgeld geheven, Mijnheer de Voorzitter? Dat houdt ook verband met subsidieverlening. Dan zou ik ook nog willen vernemen, Mijnheer de Voorzitter, of door het Bestuurscollege advies is ingewonnen bij de Inspectie van het Onderwijs omtrent het al dan niet kunnen verlenen van een subsidie. Want wanneer deze onderwijsinstelling tegen de wettelijke regelingen is, dan gaat het natuurlijk moeilijk, dat het eilandgebied subsidie geeft.

De VOORZITTER: Mijnheer Tromp, indien ik U "zo over de toonbank" antwoord mag geven, ik sta niet voor de volledigheid in, moet volgens mijn persoonlijke visie in deze zaak meer nadruk gelegd worden op de sociale kant dan op de onderwijskant. De bepalingen van het Publicatieblad, dat U aanhaalde, zijn in het leven geroepen voor het einddoel van de onderwijsinrichtingen, met name een diploma dat zekere rechten geeft. Bijvoorbeeld, wanneer

men zou willen opleiden voor een mulo-examen, ben ik het volkomen met U eens, dat een inrichting daarvoor zal moeten voldoen aan de verordening, maar wanneer men niet opleidt voor een wettelijk gesanctioneerd diploma, zie ik niet in, waarom de inrichting zal moeten voldoen aan de door U bedoelde vereisten. Ik kan namelijk, hoewel ik volkomen onbevoegd ben, aan mijn zoon en aan de buurjongens les geven in het latijn. Dat geeft geen enkel recht, dat wordt ook nergens beschermd. Ik zie dan niet in waarom mijn huis zou moeten voldoen aan wettelijke eisen. Daarom wordt ook, voor zover mij bekend, geen schoolgeld geheven, enz. Bovendien geven we geen subsidie aan deze school, wij geven alleen maar een eenmalige steun en daarmede is het afgelopen.

De heer F.B.TROMP: Mijnheer de Voorzitter, wat U zegt, n.l. dat iedereen eigenlijk onderwijs kan geven aan de buurjongens, is ook geregeld in Pb. 1954 no. 43, want U mag alleen maar huisonderwijs geven aan kinderen uit ten hoogste drie gezinnen, aan meer niet, want anders komt U meteen in aanraking met de verordening, tenzij zoals de verordening stelt, U er niets voor vraagt. Nu kan ik me echter moeilijk voorstellen, dat de heer Brown de lessen geeft pro deo. Hij zal er toch wel iets voor krijgen? Bovendien, Mijnheer de Voorzitter, al ben ik het met U eens, voor zo ver van de sociale kant bezien, wanneer wij nu eenmaal deze subsidie of hoe we het ook noemen willen, verlenen, scheppen we dan geen precedent, zodat deze mijnheer naderhand bij het Bestuurscollege komt met een aanvrage om een werkelijke subsidie?

De VOORZITTER: Ik kan U voorshands mededelen, dat de heer Brown niet in aanmerking komt voor subsidie, omdat hij niet onder de subsidieregeling valt.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, als wij deze zaak oppervlakkig bekijken, dan zijn we inderdaad voor deze incidentele subsidie, bezien uit het oogpunt van sociale maatregel. Echter, Mijnheer de Voorzitter, zoals ons nu is gebleken, schijnen er meerdere facetten aan deze zaak verbonden te zijn. Daarom zou ik gaarne het voorstel van de heer Tromp willen steunen om deze aangelegenheid alsnog naar de afdelingen te verwijzen. Ik heb voorshands gezegd, Mijnheer de Voorzitter, dat, mocht het voorstel in stemming komen, we er niet tegen zullen stemmen, maar we vinden, dat het beter is, dat het nog in de afdelingen wordt onderzocht.

De VOORZITTER: Het standpunt van de heren Tromp en Eman is dus, dat zij voorhands niet verklaren of zij er voor of tegen zijn, zij wensen zich nog even over deze zaak te beraden en liefst in de afdelingen behandelen, wat echter niet inhoudt, dat zij straks tegen zullen stemmen.

De heer W.C.ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, wij willen dit punt vanavond behandelen.

De VOORZITTER: Er is een agendapunt van gemaakt, het is dus in behandeling.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, eerst zag ik gaarne behandeld ons voorstel om dit stuk naar de afdelingen te verwijzen.

De VOORZITTER: Als ingekomen stuk zou dit voorstel naar de afdelingen verwezen moeten worden, maar mijn voorstel is om er een agendapunt van te maken. Daar bent U op tegen blijkbaar?

De heer C.A.EMAN: Neen, Mijnheer de Voorzitter, mijn vraag is, of mijn voorstel,om het stuk naar de afdelingen te verwijzen, eerst kan worden behandeld, en dit punt dus niet reeds als agendapunt te beschouwen.

De VOORZITTER: Ik begrijp dat niet goed. Als het een agendapunt geworden is.......

De heer C.A.EMAN: ....Dat is niet het geval, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Goed, dan kom ik terug op mijn voorstel om van de behandeling van dit stuk een agendapunt te maken.

Het voorstel van de Voorzitter om van de behandeling van het stuk een agendapunt te maken, wordt aangenomen met 12 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, D.C. Mathew, J.M.Leonardo, W.C.Anslijn, P.Croes, E.O.Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E. Faneyte, J.H. Lake en F.V. Laclé.

Tegen stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes, C.A.Eman, A. Werleman en F.B.Tromp.

De heer F.B.TROMP: Mijnheer de Voorzitter, ik zou nog het volgende naar voren willen brengen. Zoals ik U bij het begin gezegd heb, zijn wij niet tegen dit voorstel, maar wij willen wel aangetekend hebben, dat onze fractie wil wijzen op twee dingen: op een antecedent, als andere instellingen, die ook een eigen gebouw hebben, bij U zullen aankloppen voor een dergelijke subsidie en ten tweede op de mogelijkheid, dat deze instelling naderhand zal aankloppen om subsidie voor het onderwijs zelf.

De VOORZITTER: Wat betreft het eerste, Mijnheer Tromp, kan ik U de verzekering geven, dat indien er een soortgelijke instelling is, die dezelfde successen weet te boeken als deze, we steun in deze vorm eventueel gaarne in overweging zullen nemen. Voor wat betreft de subsidie kan ik U voorshands zeggen, dat deze niet gegeven zal worden, omdat de inrichting niet voldoet aan de subsidieregeling.

De heer J.H.LAKE: Mijnheer de Voorzitter, de voorgestelde steunverlening aan de Stichting Arubaanse Handelsschool St. Nicolaas is alleszins toe te juichen. De Stichting verdient deze steun en ik hoop, dat het eilandsbestuur de ontwikkeling van deze school van zeer nabij zal gadeslaan. Als inwoner van St.Nicolaas, kan ik met kennis van zaken spreken over de grote bijdrage, die deze school levert aan de Arubaanse gemeenschap in het algemeen, aan enkele vreemdelingen die hier door de welvaart van Aruba verblijven, als ook aan vele Arubanen en Bovenwinders, die hier hun kennis verrijken. Naast de hulp, die zij van de Lago heeft ontvangen, als ook de medewerking, die zij van de heer Captain Beaujon geheel belangeloos heeft verkregen, verdienen de actieve heer Brown en zijn ijverige medewerkers deze erkenning van het eilandsbestuur voor en door hun reeds geleverde prestatie.

De heer D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, het is verheugend te constateren, dat de Arubaanse Handelsschool, die sedert enige

tijd haar recht van bestaan heeft bewezen, tegenwoordig in het middelpunt der belangstelling staat, althans in St. Nicolaas. Dat deze school een belangrijke plaats in de gemeenschap bekleedt, behoeft geen betoog. Meermalen hebben de Lago en andere particulieren hun welwillendheid ten opzichte van genoemde school getoond en ik vind dat de overheid niet achter mag blijven. Een groot aantal jongelui wordt daar opgeleid voor de handel, en ik veronderstel, dat de overheid graag de handel vooruit wil helpen. Dit kan slechts bereikt worden als men over bekwame en geschikte krachten beschikt. Mijnheer de Voorzitter, ik juich deze gunstgave ten zeerste toe. Ik geloof niet, dat dit bedrag als verloren geld kan worden beschouwd.

Ik dank U zeer, Mijnheer de Voorzitter.

De heren C.A.Eman, J.A.Croes en D.G.Croes verlaten de zaal.

De heer O.S.HENRIQUEZ, Gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik vraag hoofdelijke stemming.

De heer F.B.TROMP: Mijnheer de Voorzitter, wij stemmen vóór onder vaststelling van dezelfde twee punten, waarop wij reeds wezen.

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt aangenomen met 14 stemmen vóór en geen stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: D.C.Mathew, J.M.Leonardo, W.C.Anslijn, A.Werleman, F.B.Tromp, P.Croes, E.O. Petronia, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, I.E.Faneyte, J.H.Lake, F.V.Laclé, J.R. L.Beaujon en A.I.W.Wijngaarde.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 31 juli 1957.

De Gezaghebber,

De Secretaris,

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad van Aruba op woensdag 31 juli 1957, des avonds om acht uur.

BEHANDELDE ONDERWERPEN:

VOORZITTER: Mr. L.C.Kwartsz, Gezaghebber.

TEGENWOORDIG: de leden D.G.Croes, C.A.Eman, J.A.Croes, E.R.Finck, O.Croes, A.Werleman, I.E.Faneyte, J.H.Lake, P.Croes, F.V.Laclé, A.I.W.Wijngaarde, F.S. Kelly, D.C.Mathew, F.B.Tromp, O.S.Henriquez en W.C.Anslijn, alsmede de heer I.S.de Cuba, gedeputeerde.

SECRETARIS: L.C.M.Kerstens, secretaris van het eilandgebied.

AFWEZIG: de leden J.R.L.Beaujon, M.de Cuba, Th.J.Figaroa, E.O.Petronia en J.M.Leonardo.

De Voorzitter opent de vergadering.

1. Goedkeuring der notulen van de openbare vergadering van 29 maart 1957.

De notulen van de openbare vergadering van 29 maart 1957 worden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd goedgekeurd.

2. Ingekomen stukken:

a. Jaarverslag over 1956 van Radio Nederland Wereldomroep. (Dit verslag ligt ter inzage).

Op voorstel van de Voorzitter wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

b. Brief van de Stichting ter bestrijding van alcoholmisbruik op Aruba d.d. 18 april 1957, betreffende het wederom toelaten van buitenlandse prostituées (Ag. no. 4520; bijlage 1957 no. 22).

Op voorstel van de Voorzitter wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten dit stuk naar de afdelingen te verwijzen.

c. Brief van het Bestuurscollege d.d. 6 mei 1957 no. 4923 tot intrekking van het voorstel van 25 januari 1956 no. 3098, inzake grond uitgifte aan de heer F. de P. Wever (Bijlage 1957 no.25).

Op voorstel van de Voorzitter wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

d. Landsbesluit van 9 mei 1957 no. 2 tot regeling van de plechtigheden bij gelegenheid van de opening van de zitting der Staten op 14 mei 1957.

Op voorstel van de Voorzitter wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

e. Eilandsbesluit van 9 juli 1957 no. 7219 tot instelling van een Bureau voor Welvaartszorg.

Op voorstel van de Voorzitter wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

f. Brief van het Bestuurscollege d.d. 12 juli 1957 no. 7377 tot intrekking van het voorstel van 9 september 1955 no. 4768, betreffende inrichting van woonruimte voor ouden van dagen en alleenstaande daklozen (Bijlage 1957 no. 37).

Op voorstel van de Voorzitter wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

g. Brief van het Bestuurscollege d.d. 15 juli 1957 no. 7421 tot intrekking van het voorstel van 18 mei 1956 no. 3345, betreffende verlening van studie-opdrachten voor sociaal werker-sportleraar (Bijlage 1957 no. 38).

Op voorstel van de Voorzitter wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten dit stuk voor kennisgeving aan te nemen.

3. Brief van het Bestuurscollege d.d. 30 mei 1956 no. 591, betreffende uitgifte in erfpacht van een stuk grond te St.Nicolaas aan het Adventzendingsgenootschap (Bijlage 1956 no. 40).

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

4. Brief van het Bestuurscollege d.d. 21 maart 1957 no. 5055/2430, betreffende uitgifte van grond in erfpacht aan het Adventzendingsgenootschap (Bijlage 1957 no. 19).

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

5. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1956 (5e wijziging) (Ag. no. 409; bijlage 1957 no. 12).

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer A.WERIEMAN: Ik heb eigenlijk geen algemene beschouwingen Mijnheer de Voorzitter, maar slechts algemene opmerkingen. In de eerste plaats Mijnheer de Voorzitter, is het te betreuren dat het Bestuurscollege deze wijziging, 5e wijziging, zo laat heeft behandeld. De datum van dit wijzigings-voorstel is 7 maart; bijna 4 maanden later komt het in behandeling. Ik vraag me af of er reden was voor deze vertraging. Het is altijd gewenst dat wij aanvullende begrotingen zo spoedig mogelijk behandelen, omdat anders gebruik wordt gemaakt van de gelden van de gemeenschap, zonder de gebruikelijke goedkeuring van de Eilandsraad.
Mijnheer de Voorzitter het is aangenaam te vernemen uit de memorie van toelichting van het Bestuurscollege, dat de heer Henriquez nu overtuigd is, al was hij dit niet op 7 december 1956, dat het eilandgebied Aruba 7 ton moest derven als gevolg

van de inwerkingtreding van het Publicatieblad 1956 no. 113, waarbij het eilandgebied Aruba verschillende belastingen moest derven o.a. overdrachtsbelasting, successiebelasting, belasting op openbare verkopingen en vergunningsrecht ingevolge de landsloterij-verordening. Mijnheer de Voorzitter dit maar even terloops om aan te tonen dat ik indertijd wel wist waar ik het over had en dat de opmerking van de heer Henriquez toen helemaal misplaatst was.

Mijnheer de Voorzitter wij merken in deze wijziging, dat wij een groter bedrag hebben ontvangen aan inkomstenbelasting en wel f. 1.125.000,-- meer, en nu zegt het Bestuurscollege dat dit te wijten is aan het feit, dat de inkomens hoger waren. Mijnheer de Voorzitter ik zou het anders willen stellen: niet alleen dat de inkomens hoger waren, maar ook de inkomstenbelasting was hoger. Verder, Mijnheer de Voorzitter, heeft men meer deurwaarders aan het werk gesteld om de belastingpenningen te innen.

Mijnheer de Voorzitter ik zie voorts in deze wijziging, dat we uit gebruiksbelasting het grote bedrag van f. 25.000,-- meer hebben gekregen. In dit verband vraag ik weer, wanneer het Bestuurscollege van plan is voorstellen te doen aan de Landsregering tot intrekking van deze belasting. Ik meen, dat hiertoe een belofte is gedaan, niet alleen door onze partij, maar ook door de partij aan de overzijde. Ik hoop dat vanwege het Bestuurscollege de nodige stappen zullen worden gedaan om de Landsregering te adviseren, dat het eilandgebied Aruba tenminste daartoe geen bezwaar heeft.

Mijnheer de Voorzitter opgenomen in deze wijziging is de kerstbonus van het jaar 1956. Ik vraag me af of het Bestuurscollege ook dit jaar op dezelfde basis denkt te werk te gaan, dan wel of men misschien intussen een andere basis heeft gevonden, een liberale basis, een méér liberale basis dan verleden jaar.

Dan Mijnheer de Voorzitter als ik me niet vergis heeft er personeelsuitbreiding plaatsgevonden op het Bestuurskantoor nl. voor de Gedeputeerden. Als ik het goed heb, heeft iedere Gedeputeerde een "private-secretary" tegenwoordig, maar ik vind de bedragen hiervoor niet op deze suppletoire begroting ofschoon, naar ik ingelicht ben, deze krachten toch in het jaar 1956 reeds werkzaam waren. Ik wilde vragen: Hoeveel Gedeputeerden hebben een eigen secretaresse?

Verder Mijnheer de Voorzitter moet ik nogmaals aandringen bij het Bestuurscollege om de reeds lang toegezegde salarisherziening en de loonherziening voor de arbeiders te bewerkstelligen. Ik meen dat bij de behandeling van de begroting voor 1957 toezeggingen daartoe zijn gedaan, maar die zijn nog steeds niet ingelost.

Mijnheer de Voorzitter dan wil ik de aandacht van het Bestuurscollege vragen voor het feit dat, zoals U weet, in de loop der jaren de prijzen van zowat alles gestegen zijn, van voedsel, van verschillende diensten die worden verricht en wat dies meer zij, maar wat betreft de ladingen zand die van het Gouvernement worden gekocht, rood zand of ander soort zand, dateert het tarief reeds van 1944, sommigen zeggen echter van 1948. Ik wil deze aangelegenheid in de aandacht van het Bestuurscollege aanbevelen.

Mijnheer de Voorzitter met betrekking tot de verlichting zouden wij het Bestuurscollege gaarne verzoeken om het nodige te doen opdat enkele huizen te Morgenster op het lichtnet zouden kunnen worden aangesloten; het betreft hier een stuk of 5 huizen en ik denk dat het met geringe moeite wel geregeld kan worden, dat deze 5 huizen aangesloten kunnen worden. Dit geldt ook voor Bubali en omstreken Mijnheer de Voorzitter, speciaal in verband met het feit, dat men daar een lijn aan het aanleggen is in de richting Paradijs, waar de "hydroponics-farm", die dicht in de

buurt is; door even die lijn naar het Noorden door te trekken krijgen deze mensen van Bubali ook verlichting.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil nogmaals terugkomen op een weg, die reeds lang geprojecteerd is, maar die nog steeds niet aangelegd is nl. de weg naar Alto Vista. Die zou in het jaar 1956 of vóórdien reeds aangelegd moeten zijn, maar tot nu toe heeft men hieraan niets gedaan. Ik zal het Bestuurscollege ook in dit opzicht willen vragen om het nodige te doen om deze weg zo spoedig mogelijk aan te leggen. Men heeft reeds langs deze weg, tenminste waar een weg geprojecteerd is, waterleiding aangelegd en de Watervoorzieningsdienst heeft zelf het terrein moeten schoonmaken en als het ware pionierswerk moeten verrichten om het traject te banen, waar straks de eigenlijke weg moet komen.

Mijnheer de Voorzitter dat zijn de opmerkingen die ik heb. Bij de artikelsgewijze behandeling zal ik misschien nog op het een en ander terugkomen. Dank U.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter ook ik wens geen algemene beschouwingen te houden. Ik zal heel kort zijn. Ik wens in de eerste plaats mij aan te sluiten bij de woorden van de vorige spreker, speciaal voor wat betreft de afschaffing van gebruiksbelasting. Ik meende dat laatstelijk, Mijnheer de Voorzitter, de Minister van Financien in de Staten heeft verklaard, dat het ontwerp tot afschaffing van de gebruiksbelasting bij het Bestuurscollege voor advies ligt. Gaarne zullen wij vernemen, Mijnheer de Voorzitter, of "dit advies verstrekken" nog gaande is en of het Bestuurscollege bereid is de Regering te adviseren dat, wat Aruba betreft er geen bezwaar bestaat tot afschaffing van deze belasting.

In december 1956 bij de behandeling van de begroting, Mijnheer de Voorzitter, heeft onze fractie een verzoek ingediend om loonsverhoging, althans ter bestudering van de mogelijkheid tot het verstrekken van een loonsverhoging aan alle ambtenaren en arbeiders in dienst van het eilandgebied. Sindsdien hebben wij hieromtrent niets mogen horen. Gaarne zal onze fractie vernemen hoever de studie van het Bestuurscollege staat.

Gaarne zullen wij ook vernemen, Mijnheer de Voorzitter, of het Bestuurscollege dit jaar voornemens is een kerstbonus aan de arbeiders in dienst van het eilandgebied te verstrekken en in welke vorm het College denkt dit te zullen doen.

Deze zijn de punten, Mijnheer de Voorzitter, die onze fractie terloops naar voren brengt.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het is geenszins, mijn bedoeling om algemene beschouwingen te houden, omdat onze fractie zich met de 5e wijziging van de begroting 1956, geheel kan verenigen. Het is echter, even terug te komen op het een en ander.

Mijnheer de Voorzitter het getuigt van een goed financieel beleid van dit Bestuurscollege dat er nog zoveel belastingcenten meer binnengekomen zijn dan verwacht werd. De bestemming van deze gelden is hier aangegeven, en wij kunnen verzekeren, dat wij met deze bestemming tevreden zijn.

Wat betreft de gebruiksbelasting, Mijnheer de Voorzitter, ik merk telkens weer op dat sommige leden elke gelegenheid te baat nemen om hun stokpaardjes te berijden nl. gebruiksbelasting afschaffen en loonsherziening. Ik weet geenszins hier het antwoord hierop van het Bestuurscollege, maar onze zienswijze is, dat het Bestuurscollege, alvorens over te gaan tot een loonsherziening of loonsverhoging, toch eerst een gedegen studie moet maken van

deze zaak, want elke verhoging wordt betaald uit gelden van de gemeenschap en de heren aan de overkant zijn gauw geneigd bij elke andere verhoging te zeggen: "Daar gaan de gelden van de gemeenschap weer." Dit Bestuurscollege heeft in de afgelopen twee jaar bewezen planmatig te werk te gaan en niet overhaast; waarvan de resultaten dan ook niet uitgebleven zijn. Deze zijn te zien over het hele eiland. Onze fractie vreest niet deze loonsherziening er zal komen. Nog geen 24 uur geleden hebben wij weer gehoord van een sociale voorziening voor de arbeiders in dienst van het eilandgebied. We hebben dus het volste vertrouwen dat het Bestuurscollege hiervoor zal zorgen.

En wat de gebruiksbelasting betreft, Mijnheer de Voorzitter, ik had er niet gaarne over gesproken, maar zoals U weet is dit een landszaak en het is mooi om hier de vraag te stellen, wat het Bestuurscollege ervan denkt, maar ik zou de raad willen geven aan de A.V.P. en de U.N.A. om in de Staten toch ook eens hun stem te laten horen. Ik dank U.

De VOORZITTER: De heren Werleman en Eman hebben gesproken over een kerstbonus voor 1957. Ik moet eerlijk zeggen: daar hebben we onze gedachten nog niet over laten gaan. We zitten pas in juli,de tweede helft van het jaar is pas begonnen. Een kerstbonus geven dat hangt er helemaal van af of er aan het einde van het jaar prijsstijgingen zijn en of we geld hebben. Als de omstandigheden hetzelfde liggen als in de jaren tevoren, dan geloof ik wel, dat het Bestuurscollege zal overgaan tot het geven van een kerstbonus; op welke basis, dat weten we nog niet, dat moeten we heel behoorlijk bekijken. We kunnen nu nog niet zeggen, op welke basis dat zal gaan, maar ik kan de heren wel toezeggen, dat wij onze gedachten reeds nu hierover zullen laten gaan.

Voor wat betreft de personeelsuitbreiding op het Bestuurskantoor, inderdaad, er zijn drie gedeputeerden die ieder een secretaresse hebben. Deze secretaressen hebben niet een dagtaak; zij zijn ter beschikking gesteld van de gedeputeerden en wanneer er voor deze dames geen werk is, dan doen zij andere werkzaamheden. Het is alleen maar een kwestie van verplaatsing, niet van uitbreiding.

Wat betreft de gevraagde aansluitingen op het lichtnet bij Morgenster en Bubali, zoals U weet zijn we al een hele tijd in onderhandeling met de Elmar. De heer Henriquez en ik hebben in Nederland nog een uitvoerige bespreking gehad met de hoofddirectie van de O.G.E.M. in Rotterdam. Ik kan U toezeggen, dat dit probleem zeer grondig bekeken is en dat de Elmar zeker zal doen wat enigszins mogelijk is. De grootste moeilijkheid schijnt er in te zitten, dat zij niet over voldoende technisch personeel beschikt om de leidingen in een dergelijk tempo door te trekken als wenselijk is; zij zullen dus gedwongen zijn personeel uit het buitenland aan te trekken, en dat is nu een kostbare geschiedenis. Ik kan U zeggen, dat het Bestuurscollege zelfs overweegt om aan te bieden om het meerdere, dat het zou kosten om deze vreemde deskundigen aan te trekken, bereid te betalen. U kijkt zo somber, maar U vraagt aan de ene kant om haast te maken en als het Bestuurscollege daarop ingaat dan kijkt U somber, daar begrijp ik niet veel van.

De heer O.S.HENRIQUEZ: De heer Werleman heeft gesproken over het feit, dat naar zijn mening deze suppletoire begroting van 1956 zo laat is. Hij zou gaarne willen vernemen de reden van deze vertraging. Ik zou gaarne van de heer Werleman omgekeerd willen vernemen, hoe hij kans ziet om na afsluiting van het dienstjaar 1956,

die plaats vindt op 1 juli 1957, de begroting aan te passen vóór 1 juli 1957? Als de heer Werleman even teruggaat in de geschiedenis van het eilandsbestuur van Aruba, en die is nog niet eens zo oud, dan zal hij zien, dat ieder jaar, ook in de tijd van het vorige Bestuurscollege, na het afsluiten van het dienstjaar er wijzigingen plaatsvinden om de begroting aan te passen aan de werkelijkheid. Er is geen sprake van een late suppletoire begroting. De heer Werleman probeert misschien de indruk daartoe te wekken, maar dat slaat als een tang op een varken.

De heer Werleman is er net zo naast met zijn opmerking over de nieuwe financiele regeling, die Aruba f. 700.000,-- tekort zou doen. De heer Werleman is vergeten, dat in zijn tijd het Bestuurscollege ieder jaar moest bijpassen in de landsbegroting en de heer Werleman, dat verwacht ik ook niet van hem, is niet voldoende op de hoogte van deze financiele regeling, hoewel die in de Staten is behandeld en de heer Werleman statenlid is, om te weten, dat bij deze regeling het eilandgebied Aruba voor enkele tonnen er op vooruit is gegaan. Dezerzijds bestaat helemaal geen bezwaar tegen deze regeling. Ook nu probeert de heer Werleman met enkele schijnargumenten een verkeerde indruk te maken, hetzij bij de Eilandsraad, hetzij bij het publiek. / financieel

De heer Werleman, die schijnt/zich zgn. ingewerkt te hebben, want hij is het er niet mee eens dat de post voor inkomstenbelasting zoveel is gestegen. Tegen feiten valt niet te strijden: ik zou gaarne de heer Werleman om gegevens willen vragen. De cijfers van de Eilandsontvanger wijzen deze verhoging uit. Misschien dat de heer Werleman het beter weet dan de Eilandsontvanger.

Terzake van de intrekking van gebruiksbelasting, de heer Werleman zit zelf in de Staten en weet net zo goed als wij, dat dit een landsaangelegenheid is; laat hij er dus in de Staten ervoor vechten.

Hoeveel secretaressen hebben de gedeputeerden, vroeg de heer Werleman. De hoofden van dienst hebben elk een secretaresse. Kan dan de gedeputeerde, onder wie méér dan één dienst valt, en die dus meer werk heeft, dan geen secretaresse hebben? Misschien was dat in de tijd van het oude Bestuurscollege niet nodig, maar toen hadden ze ook niets te doen, Mijnheer de Voorzitter.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter ik ben U dankbaar, dat U toegezegd hebt dat het Bestuurscollege rekening zal houden met en aandacht zal schenken aan het verstrekken van een kerstbonus ook dit jaar, indien de financiele toestand het toelaat.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, moet ik vaststellen, dat één van de gedeputeerden geen secretaresse heeft.

Ik ben ook dankbaar voor Uw toezegging, dat de kwestie van aansluiting op het lichtnet van Morgenster en Bubali degelijk zal worden bekeken en, naar ik verneem, ook in algemene trekken reeds besproken is met de Elmar. Maar nu komt daar Uw mededeling bij, dat Elmar geen mensen heeft, geen voldoende technisch personeel, dat dit uit het buitenland moet komen, en dat het Bestuurscollege zal overwegen om, waar nodig, hier te helpen, financieel of anderszins, ik weet het niet, om dit technisch personeel ter beschikking te stellen van de Elmar, zodat men de verschillende aansluitingen kan tot stand brengen. Mijnheer de Voorzitter ik moet hier vaststellen, dat de Elmar een particulier bedrijf is en ik denk een renderend bedrijf en ik geloof niet, dat het op de weg ligt van het Bestuurscollege om dit bedrijf te helpen om personeel te krijgen. Ik denk dat de Elmar voldoende kapitaal heeft en voldoende inkomsten van de gehele gemeenschap, dat ze zeker wel een of twee technische krachten meer kan aanstellen.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez is helaas een beetje te laat ter vergadering gekomen, en hij heeft natuurlijk niet gehoord, wat ik gezegd heb. Ik kan hem niet kwalijk nemen, dat hij nou zijn stem verheft; hij is een beetje kwaad, Mijnheer de Voorzitter, en ik wil hem aanraden niet kwaad te worden, want dat is zeker ongezond, speciaal voor iemand als hij die zo energiek en dynamisch is, straks kan het misschien een beetje te ver gaan.

Mijnheer de Voorzitter de heer Henriquez heeft gezegd, dat ik gezegd heb, dat deze begrotingswijziging te laat is ingediend. Mijnheer de Voorzitter niets is minder waar; ik heb gezegd, dat deze wijziging te laat wordt behandeld; we hebben ze reeds de 7e maart ontvangen, dus vóór 1 juli, waarover de heer Henriquez het had, en het heeft bijna vier maanden geduurd voor de openbare behandeling; dáár ben ik tegen Mijnheer de Voorzitter. Heeft men in die vier maanden geen kans gezien om deze wijziging te behandelen?

Verder zei de heer Henriquez over de financiele regeling met het land, dat ik er niets van begrijp. Mijnheer de Voorzitter ik heb reeds gezegd, dat ik volgens de notulen van 26 december 1956 heb gezegd, dat wij er rekening mede moesten houden, dat het eilandgebied Aruba ingevolge Pb. no. 113 van 1956 zeker belastingen zou derven, successiebelasting, overdrachtsbelasting enz. en bij de bedoelde financiele regeling is een bedrag van f. 441.000,-- vastgesteld dat Aruba moet betalen om een eind te maken aan de vroegere financiele regeling, zodat men in de toekomst daar geen hoofdbrekens meer mede heeft. Toentertijd heeft de heer Henriquez gezegd:"Ik weet daar niks van."Dat ik toen gelijk had, zien we nu in deze wijziging, waarin opgenomen zijn de verschillende dervingen aan de belastingen, van de successiebelasting, de overdrachtsbelasting, belastingen op openbare verkopen, totaal tot een bedrag van ongeveer zeven ton. Dat is het bedrag, dat ik toentertijd genoemd heb. De heer Henriquez zei toentertijd, Mijnheer de Voorzitter, hier zijn zijn eigen woorden: "Een tekort van zeven ton aan inkomstenbelasting is nieuws voor mij." Dat heb ik toen niet gezegd, Mijnheer de Voorzitter, ik heb het later ook gecorrigeerd, maar daarop is de heer Henriquez nooit teruggekomen.

Mijnheer de Voorzitter over de intrekking van de gebruiksbelasting zegt de heer Henriquez dat ik daarover in de Staten had moeten spreken. Dat heb ik gedaan Mijnheer de Voorzitter; de heer Henriquez leest de notulen misschien niet, maar bij de behandeling van de begrotingen voor 1956 en voor 1957 ben ik teruggekomen op ditzelfde onderwerp, maar helaas, Mijnheer de Voorzitter, zijn eigen partij, die in de Staten de meerderheid heeft, heeft niet de aanleiding kunnen vinden om het ontwerp, dat gereed ligt, te behandelen. Mijnheer de Voorzitter, dat is iets wat ik moet vaststellen en ik denk niet, dat de heer Henriquez dit kan ontkennen. De heer Henriquez zegt: "De gedeputeerden moeten alleen een secretaresse hebben, want ze hebben meer te doen dan de hoofden van dienst." Mijnheer de Voorzitter heb ik dan één moment bezwaar gemaakt? Ik heb alleen maar gevraagd of het waar is. Maar aan de andere kant, Mijnheer de Voorzitter, heb ik moeten vaststellen en U hebt instemmend geknikt, dat één van de gedeputeerden geen secretaresse heeft. Moet ik dan aannemen, Mijnheer de Voorzitter, uit wat de heer Henriquez zegt, dat deze gedeputeerde niets te doen heeft? Ik laat dit in het midden, Mijnheer de Voorzitter.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen, dat bijna al mijn vragen beantwoord zijn, behalve die over de prijs van het zand, Mijnheer de Voorzitter dat aan Openbare Werken wordt geleverd. Gedeputeerde Petronia is er niet, hij zou misschien een en ander wel weten; ik weet niet of U op de hoogte bent van deze kwestie. Ik wil de beantwoording graag tot later uitstellen, opdat U precies schriftelijk of mondeling het een en ander kunt mededelen. Ik dank U zeer.

De VOORZITTER: Met de kwestie van het zand ben ik inderdaad niet op de hoogte, maar ik kan U toezeggen dat ik dit zal opnemen met de betrokken gedeputeerde en indien U er prijs op stelt zal ik de Raad schriftelijk inlichten over deze zaak.

Wat betreft de kwestie van de secretaressen van de gedeputeerden; de opmerking van U was inderdaad zeer geestig, maar niet juist, want geestigheid is alleen inderdaad geestig wanneer zij juist is.

Wat betreft de wijziging in het belastingstelsel, ik ben geen economisch-deskundige maar ik begrijp eerlijk gezegd van Uw redenering niet veel; deze derving van winstbelasting is eigenlijk een gefingeerde derving omdat wij anders zouden moeten bijdragen aan het land; tegenover deze inkomsten-derving staat, dat we geen bijdragen aan het land meer behoeven te doen, we gaan er dus niet op achteruit; integendeel we gaan er zelfs twee ton op vooruit. Eerlijk gezegd, begrijp ik Uw bezwaren niet. Wil de heer Eman nog repliceren?

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter ik heb tot mijn voldoening kunnen horen, dat het Bestuurscollege bereid is om de mogelijkheid te bestuderen dit jaar een kerstbonus aan de arbeiders in dienst van het eilandgebied te verstrekken en dat het Bestuurscollege dit alleenlijk afhankelijk stelt van de financien. Ik heb ook een goed geluid gehoord, Mijnheer de Voorzitter, nl. naar voren gebracht door de heer Henriquez, dat door het voorbeeldige, voorzichtig economisch beleid van het Bestuurscollege er dit jaar tonnen meer zijn binnengekomen. Zouden wij kunnen aannemen dat van deze tonnen gebruik kan worden gemaakt tot verstrekking van de kerstbonus?

Mijnheer de Voorzitter ik heb ook veel gehoord omtrent de secretaressen van de gedeputeerden. Ik ga me niet verdiepen in deze kwestie, maar wel wil ik de opmerking, gedaan door de heer Werleman onderstrepen. Het is de heer Henriquez zelf, die begon te zeggen, dat misschien ten tijde van de A.V.P. en de U.N.A. de gedeputeerden niet veel te doen hadden, omdat zij geen secretaressen hadden, en nu blijkt dat alleen maar drie gedeputeerden een secretaresse hebben, zouden wij gaarne willen vernemen wie van de gedeputeerden zo gelukkig zijn en wie degene is, die volgens Henriquez dan niets te doen heeft.

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter de heer Werleman vraagt zich af waarom wij een bedrijf zoals de Elmar, dat zoals hij zegt voldoende verdient, moeten gaan helpen en bijspringen om het distributienet uitgebreid te zien in de buitendistricten. Ik kan hierop heel kort zijn en alleen maar zeggen, dat dit te wijten is aan de concessie, die indertijd voor ruim 50 jaar werd verleend aan de Elmar door een zekere overheid. Indien toen de overheid voldoende initiatief en werklust had getoond, had zij net zoals wij dat nu doen met het waterproject, het electriciteitsbedrijf in eigen handen genomen en dan was ook de uitbreiding van het net in handen van de overheid geweest en dan zouden wij dus niet bij de Elmar behoeven aan te kloppen. Op het ogenblik zit er niets anders op.

Over de gebruiksbelasting zegt de heer Werleman, dat hij die kwestie al een paar keer in de Staten naar voren heeft gebracht, maar dat hij maar niets hoort en dat de zaak maar niet aan de orde wordt gesteld. Mijnheer de Voorzitter in de afgelopen 10 jaar is de afschaffing niet geschied, deze regering is 2 jaar aan het bewind, dus we hebben nog tijd. Als in die 10 jaar niets gedaan is

aan de afschaffing van de gebruiksbelasting, waar de heer Werleman "zo happig op is", waarom maakt hij zich nu druk na die 2 jaar van de nieuwe regering? De zaak is in goede handen; zij komt heus wel in orde.

Over het zgn. tekort van zeven ton, kan ik, net zoals de heer Voorzitter, slechts opmerken, dat het betoog van de heer Werleman voor mij veel te vaag en onduidelijk is om daarop te kunnen ingaan.

De opmerking van de heer Eman om de tonnen, die binnengekomen zijn, te besteden aan kerstbonussen getuigen volgens mij niet bepaald van een behoorlijk financieel beleid. Dank U wel.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de wijziging van de posten en/of de nieuwe posten:

Titel A. Gewone Dienst.

Ontvangsten:

229, 367, 369, 371, 373, 379, 375, 377, 381, 383 en 389A,

Uitgaven:

2, 4, 10, 24, 30, 34, 64, 88, 90, 122, 158, 162, 206, 208, 354, 444, 448, 474, 482, 820, 858, 882, 888, 908A, 968, 1070, 1134, 478 1138, 1140, 1144, 1156 en 1156A.

Post 1166.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter ik zie hier dat voor 2 bewakers f. 9.600,-- wordt uitgetrokken. Ik vraag me af wat voor plannen het Bestuurscollege heeft met deze "bunkhouses". Zal men doorgaan met jaar in jaar uit dit bedrag aan deze mensen uit te betalen zonder enig gebruik van deze gebouwen te maken? Ik denk wel dat ze voor een of ander doel gebruikt kunnen worden.

De VOORZITTER: Dat klopt. Het is inderdaad een tragische geschiedenis met deze "bunkhouses". We hadden gedacht dat wij ze zouden kunnen gebruiken voor onderbrenging van ouden van dagen. Dit is opgenomen met de stichting die zich daarmee belast heeft. Men is er geweest, men heeft deze gebouwen bekeken en afgekeurd. Toen hebben we gedacht dat wij ze zouden kunnen gebruiken voor het onderbrengen van jongens, die een beetje lastig zijn. De orde die zich daarmee zou hebben willen belasten, heeft ze bekeken en afgekeurd. Zo dwalen onze gedachten elke keer: wij zouden ze hiervoor kunnen gebruiken, of daarvoor kunnen gebruiken. Bij herhaling is gebleken, dat deze "huizen" niets van dien aard zijn, dat zij zo maar gebruikt kunnen worden voor soortgelijke doeleinden. Op het ogenblik hebben wij in onze hoofden deze huizen te herstellen en na te gaan of het niet mogelijk is dat daklozen er ondergebracht kunnen worden. Wij zullen U in elk geval daar omstandig over inlichten. Weet U een goed plan, dan houden wij ons gaarne aanbevolen.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter niet dat ik een plan weet, maar zoals de gebouwen aldaar liggen zijn ze natuurlijk niet geschikt om daarin de lastige jongens onder te brengen, maar als

men een plan maakt en deze gebouwen gaat ombouwen, reconstrueren, een behoorlijk aanzicht geven, dan gaan er misschien wel straatjongens in.

De VOORZITTER: Ombouwen waartoe? Voordat men iets ombouwt moet men eerst weten waarvoor gaat men het gebruiken. Nogmaals wij houden ons gaarne aanbevolen voor bruikbare plannen van Uw zijde.

Post A-1166 wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de wijziging van de posten en/of de nieuwe posten:

1408, 1436, 1438 en 1440B.

Post 1446B.

De heer A.WERLEMAN: Hierover heb ik toen in de afdelingsvergadering gevraagd om een specificatie en deze is ook gegeven. Maar als ik de bedragen van deze specificatie optel, Mijnheer de Voorzitter, dan kom ik slechts tot een bedrag van f. 6.400,--, als ik het goed heb; en hier op de begroting staat f. 6.500,--. Het is wel een klein verschil, f. 100,-- Mijnheer de Voorzitter, maar als men bij dit kleine bedrag reeds een verschil van f. 100,-- heeft, zullen als het in de millioenen loopt, zoals f.20.000.000,--, Mijnheer de Voorzitter, verschillen als deze f. 100,-- wel meer bedragen. Ik vraag me af, wat de reden van deze kleine afwijking is.

De VOORZITTER: Ik zal de Rekenkamer vragen een zeer grondig onderzoek naar deze f. 100,-- in te stellen.

Post 1446B wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de wijziging van de posten en/of de nieuwe posten:

1448 en 1450.

Titel B. Kapitaaldienst.

Ontvangsten:

9, 13, 23 en 35.

Uitgaven:

18 en 40.

Post 72A.

De heer A.WERLEMAN: Het betreft hier een bedrag van f.168.500,-- Mijnheer de Voorzitter en dit bedrag is bestemd voor verhoging van het indertijd door het Bestuurscollege aangevraagde bedrag van f. 400.000,-- voor de aanleg van een "hydroponics-farm". Aanvankelijk heeft het Bestuurscollege een inschrijving doen houden voor 6 "units" en toen bleek een zekere aannemer de laagste inschrijver te zijn; later is er, op dezelfde dag, ik kan me dat niet herin-

neren en ik ben niet precies op de hoogte hoe het gegaan is, een tweede aanbesteding gehouden voor 8 "units" en toen is een lid van het Bestuurscollege, die firmant is van een aannemersbedrijf, de laagste gebleken; deze heeft ook dispensatie gekregen Mijnheer de Voorzitter, om het werk uit te voeren. Natuurlijk vonden wij het een en ander indertijd niet helemaal in de haak en aangezien het Bestuurscollege zelf aanvankelijk bij de opzet van de "hydroponics-farm" gezegd heeft, dat men rond een bedrag van f.400.000,-- zal blijven, gaat het hier om een verhoging van bijna 50% Mijnheer de Voorzitter. Ik vraag hoofdelijke stemming over deze post.

Post 72A wordt goedgekeurd met 10 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: E.R.Finck, O.Croes, I.E.Faneyte, J.H. Lake, P.Croes, F.V.Laclé, A.I.W.Wijngaarde, F.S.Kelly, D.C.Mathew en O.S. Henriquez.

Tegen stemmen de leden: D.G.Croes, C.A.Eman, J.A.Croes, A.Werleman en F.B.Tromp.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de wijziging van de posten en/of de nieuwe posten:

Titel C. Reserve-, Kas- en Verrekendienst.

Ontvangsten:

17.

Uitgaven:

12, 14, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

6. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1956 (8e wijziging) (Ag. no. 6844; bijlage 1957 no. 36).

De algemene beschouwingen zijn geopend.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen, de wijziging van de posten en/of de nieuwe posten:

Titel A. Gewone Dienst.

Ontvangsten:

11, 31, 61, 153, 191, 199, 217 en 303.

Uitgaven:

24, 38, 40, 42, 114, 282, 318, 330, 338, 380, 400, 420, 420A, 430, 440, 448, 538, 568, 616, 618, 640, 696, 870, 922, 950, 968, 972A,

980, 986, 1002, 1032, 1124, 1126, 1132, 1134, 1136, 1140, 1142, 1146, 1190, 1194, 1200, 1224, 1236, 1238, 1248, 1346, 1376, 1380, 1390, 1392, 1396, 1430, 1434, 1440, 1440A en 1448.

Titel B. Kapitaaldienst.

Ontvangsten:

35, 3, 3A, 7, 9, 11, 13, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 27A, 27K, 29 en 31.

Uitgaven:

8B, 10, 12, 12A, 14, 18A, 24, 26, 26A, 28, 28B, 28C en 30.

Post 36.

De heer A.WERLEMAN: Ik vraag me af of deze begraafplaats reeds aangelegd is, want als ik me goed herinner, was er indertijd, toen wij ons over de aankoop van de terreinen wilden beraden, haast om deze terreinen aan te kopen om deze begraafplaats aan te leggen.

De heer P.CROES: Mijnheer de Voorzitter de openbare begraafplaats te St.Nicolaas is inderdaad nog niet aangelegd; de plannen zijn zo ver, dat de openbare aanbesteding één dezer dagen kan plaatsvinden.

De heer A.WERLEMAN: Dat is wel een beetje vreemd Mijnheer de Voorzitter; ik vraag me af waar de doden van St.Nicolaas zijn begraven, die indertijd moesten worden begraven in Oranjestad, Savaneta of ergens anders. Want toentertijd zei men, dat er geen plaats meer over was. Denkt U dat deze overledenen onbegraven zijn gebleven?

De heer P.CROES: Mijnheer de Voorzitter zoals U ziet, gaat het hier om een bedrag van f. 2.500,-- ten laste van de begroting voor 1956. Het totaalbedrag voor de aanleg van deze openbare begraafplaats komt op de begroting voor 1957. Zoals ik reeds heb gezegd, zijn wij zo ver, dat we een van deze dagen de openbare aanbesteding kunnen doen plaatsvinden.

Post 36 wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen, de wijziging van de posten en/of de nieuwe posten:

36A, 40, 44, 44B, 50, 52, 54, 54A, 54B, 56, 58, 58B, 58C, 58D, 62, 66, 72, 74, 76, 78, 78A, 78B, 78D, 78E, 78F, 78G, 80, 84A, 84B, 84C en 86.

Titel C. Reserve-, Kas- en Verrekendienst.

Ontvangsten:

17B.

Uitgaven:

12, 14, onderdeel II, onderdeel III, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

7. Brief van het Bestuurscollege d.d. 7 maart 1957 no. 298, betreffende schadevergoedingen en overbruggingsgelden voor vreemdelingen-chauffeurs (Bijlage 1957 no. 13).

De VOORZITTER: De gevraagde inlichtingen zijn uitvoerig verstrekt. Het Bestuurscollege vraagt aan U machtiging voor deze uitgave.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, in het voorstel van het Bestuurscollege betreffende schadevergoedingen en overbruggingsgelden aan vreemde chauffeurs zien wij, dat het Bestuurscollege, vooruitlopende op de goedkeuring van de Eilandsraad, aan deze chauffeurs reeds een bedrag van f. 104.755,-- heeft uitbetaald. Uit de stukken blijkt ons ook, dat het Bestuurscollege volkomen accoord is gegaan met de landsregering omtrent de vernietiging van de desbetreffende bepalingen van de Eilandsverordening Openbaar Personenvervoer met motorrijtuigen Aruba 1953. Ook de betaling van de beweerde schade en van overbruggingsgelden blijkt ons het initiatief van het Bestuurscollege te zijn.

Wij kunnen ons niet verenigen met deze handelwijze van het Bestuurscollege, welke in de eerste plaats neerkomt op het vertrappen van het budget-recht van de Eilandsraad, en ten tweede op aanmatiging van het Bestuurscollege in deze als rechter te spelen. Hierdoor heeft het Bestuurscollege de weg afgesloten om de bevoegde rechten te laten uitmaken:

1. of de vernietiging der betreffende bepalingen van de betrekkelijke eilandsverordening door de landsregering wel wettelijk en geldig was;
2. of het eilandgebied Aruba alleen, danwel ook de Nederlandse Antillen schadeplichtig zouden zijn geweest;
3. wie onder de chauffeurs voor schadevergoeding in aanmerking komen;
4. de hoegrootheid van de schade door hen geleden.

Daar de vernietiging door de landsregering nietig kan blijken te zijn, is geen hersenschim van mij, Mijnheer de Voorzitter; ik wil U hierbij voorlezen het advies te dezer zake mij reeds in 1954 uitgebracht door Prof.Mr.D.Simons, voorzover hier van belang. Aldus Prof.Mr.D.Simons:

"Het is mij niet bekend of t.a.v. deze verordening toepassing is gegeven aan art. 100, lid 2 en volgende, der Eilandenregeling. Is dit niet geschied en is de termijn voor schorsing verstreken, dan blijft slechts voor de Kroon de mogelijkheid over van schorsing en vernietiging ingevolge art. 182 van de Landsregeling en wel op grond, van strijd met een wet, de interimregeling, een algemene maatregel van bestuur, de Eilandenregeling of met het algemeen belang van het Koninkrijk."

Aldus zou volgens Prof.Simons na het verstrijken van de schorsingstermijn alleen de Kroon de bevoegdheid tot vernietiging hebben gehad. Ik geloof dat ik hier niet in slecht gezelschap vertoef

en mocht straks blijken, dat de vernietiging van de betreffende bepalingen der onderwerpelijke Eilandsverordening nietig is, dan komen op hun beurt de Antilliaanse chauffeurs, die tengevolge van het landsbesluit illegale concurrentie hebben moeten verdragen doordat aan vreemde chauffeurs weer vergunningen zijn verleend, voor schadevergoeding in aanmerking en zo zullen onze belastinggelden weer misbruikt moeten worden. Het is niet de bedoeling van onze fractie deze aangelegenheid hierbij te laten, doch deze weer te entameren zodra er, en hierbij denk ik aan de komende verkiezingen, in deze Raad een andere sfeer zal heersen. Intussen weten wij, Mijnheer de Voorzitter, zoals ons uit de brief van de Britse consul blijkt, dat tengevolge van aan deze door de Minister-President Jonckheer gedane belofte, dit Bestuurscollege niet anders kon handelen. Wij echter lenen ons niet hiertoe en kunnen onze goedkeuring niet aan het voorstel hechten.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman persoonlijk ben ik U zeer dankbaar voor dit juridische betoog, alleen vrees ik, dat U lichtelijk te laat bent, indien U reeds in 1954 advies hierover gekregen had en U nu in juli 1957 hiermee komt aandragen; de termijn van beroep is reeds verstreken, aangezien het landsbesluit van februari 1956 dateert. Het is jammer dat U niet eerder..........

De heer C.A.EMAN: Toen was de uitbetaling nog niet geschied, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Maar het landsbesluit was uitgekomen.

De heer C.A.EMAN: Het landsbesluit wel, maar niet het besluit tot uitbetaling van gelden.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het is mij pijnlijk in de brief van het Bestuurscollege te lezen, dat als zijnde in strijd met het algemeen belang, de eilandsverordening openbaar personenvervoer met motorrijtuigen werd vernietigd. Mijnheer de Voorzitter, ik vraag me af, wat is dan overgebleven van het belang van de Arubaanse, de Antilliaanse taxi-chauffeurs? Zij worden in hun belangen getroffen. Verder, Mijnheer de Voorzitter, moet ik stellig aannemen, dat het autonome bestuur van Aruba wel degelijk het recht heeft om hoe dan ook een vergunning te geven en wanneer zij dit nodig acht, op behoorlijke gronden, deze vergunning weer in te trekken. Als men dat toegeeft, Mijnheer de Voorzitter, waar blijft dan het recht van het autonome bestuur, dat deze eilandsverordening werd vernietigd? Mijnheer de Voorzitter, ik weet wel welke weg bewandeld is. Indertijd is er iemand zo onvoorzichtig geweest om bepaalde beloften te doen; dit hebben we kunnen lezen in de brief van de consul, waarin werd gezegd: "Promises of redress were made to me" - dat heeft de heer Eman mij duidelijk gemaakt, het schoot mij niet te binnen - "by the Prime-Minister" en natuurlijk, Mijnheer de Voorzitter, als vóór de verkiezingen beloften werden gedaan door een hogere instantie, dan kan ik wel begrijpen, dat, indien deze instantie haar woord niet houdt, men "hoger op" zal gaan en het zal mij zeker niet bevreemden, als deze persoon "hoger op" is gegaan en op zeer hoog niveau deze "promises" heeft besproken, en daardoor, Mijnheer de Voorzitter, heeft deze instantie in

de Antillen zich genoodzaakt gezien om deze beloften in te lossen. Daarbij is geen rekening gehouden met het recht, dat naar ik meen het eilandsbestuur zeker heeft om een vergunning in te trekken als het behoorlijke gronden daarvoor heeft.

Mijnheer de Voorzitter, iets anders is dat het Bestuurscollege maar zijn gang is gegaan en deze chauffeurs reeds heeft uitbetaald, en wel een bedrag van f. 104.755,--, een bedrag dat hoger ligt dan het bedrag, wat nu wordt aangevraagd, nl. van f. 78.528,--. Mijnheer de Voorzitter hier ziet U, dat het Bestuurscollege een crediet overschrijdt, en dat heeft het reeds lang gedaan; had het niet van tevoren een berekening kunnen maken van de kosten? Ik vraag me af, kan het Bestuurscollege thans mededelen wat de totale globale bedragen zullen zijn, die aan deze chauffeurs uitbetaald zullen moeten worden?

Mijnheer de Voorzitter ik moet deze gang van zaken ten zeerste betreuren, temeer daar de rechten van het eilandgebied Aruba aangetast werden zonder voldoende reden. Derhalve zijn wij tegen deze betaling, want wij zijn van mening, dat er hier indertijd door het eilandsbestuur geen onrechtmatige daad is gepleegd.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter het is wel interessant om te luisteren naar de heren Eman en Werleman, interessant, Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij niets van deze zaak af wisten. De schijn wordt hier door de heren gewekt, alsof de tegenwoordige Minister-President debet is aan dit alles. Mijnheer de Voorzitter er zijn twee kanten aan deze zaak verbonden, nl. het intrekken van de vergunningen van de vreemde chauffeurs, en het vernietigen van de eilandsverordening. Mijnheer de Voorzitter op het eerste wil ik niet diep ingaan. Ik wil alleen dit zeggen: de heer Werleman spreekt van het recht van Aruba en ik ben het met hem eens als hij zegt dat het autonome Aruba het recht moet hebben om zijn eigen zaken te regelen. De consequentie echter van het aanvaarden van de Eilandenregeling is dat wij ons aan hoger toezicht moeten onderwerpen. Mijnheer de Voorzitter, mijn fractie en ik zijn ook grote voorstanders van sociale voorzieningen, sociale verbeteringen, voor de Arubanen op de eerste plaats en van de Antillianen en andere de Nederlanders hier, maar, Mijnheer de Voorzitter, ik denk terug aan de vergadering, waarin onze fractie uitdrukkelijk verklaard heeft, dat wij voorstanders zijn van wijziging van deze verordening op voorwaarde, dat deze voor de toekomst zou gelden, want een verkregen recht kan men niet zonder meer te niet doen. Wij kunnen geen chauffeurs, die 20 jaren hier hun brood verdiend hebben, zonder meer opzij zetten. Dit is alleen maar de morele zijde Mijnheer de Voorzitter; maar daarnaast is er ook een internationaal aspect. De heren moeten toch ook weten, zij lezen het toch beter dan ik, Surinamer, wat "Ultimas Noticias" geschreven heeft op 16 juli 1954; nl. in het Nederlands vertaald, ongeveer dit: "Aruba moet niet vergeten dat het afhankelijk is van de olie van Venezuela en er zijn vele Arubanen werkzaam in Venezuela. Twee Venezolaanse buschauffeurs is hun rijbewijs ontnomen of hun vergunningen. Wat zal er gebeuren, als wij de Arubanen die hier werken, naar huis sturen en stoppen met de olie?" Dat moeten de heren Eman en Werleman ook aan de mensen bekend maken. Ik onderstreep hetgeen de heer Eman gezegd heeft, nl. dat wij t.z.t. in de Raad een andere sfeer zullen zien. Ik geloof echter, Mijnheer de Voorzitter, dat deze rij stoelen te klein zal zijn voor onze fractie.

Mijnheer de Voorzitter naar aanleiding van hetgeen de heren Werleman en Eman zeggen over de Minister-President, die nu aan het bewind is, denk ik terug aan het bewind gedurende 4 jaar, van de Regeringsraad, waarvan de heer Da Costa-Gomez voorzitter was, en

die gesteund werd, zowel door de U.N.A. als door de A.V.P. De rol die de heer Da Costa-Gomez toen gespeeld heeft, maakt alles duidelijk. Ik denk alleen maar aan het voorbeeld van de onteigening van "Electra". De heer Da Costa-Gomez zei de heer Eman, voorzitter van de A.V.P. "Wij zullen zorgen dat het niet gebeurt" en hij kwam met vele boeken in de Staten en hield een drie uur lange rede, maar zijn mensen stemden voor, hij was de enige die tegen stemde; dat is de rol die de heer Da Costa-Gomez gespeeld heeft in die zaak. Hij was het ook, die zeide: "Stelt U voor dat de Eilandsraad van Aruba de niet-Arubanen het stemrecht ontneemt, en in Nederland zal ik daarvoor dan zorgen."

En nu, Mijnheer de Voorzitter, wekken de heren de indruk, alsof deze Minister-President debet is aan deze zaak. Mijnheer de Voorzitter, de heer Da Costa-Gomez heeft op 27 juli 1954 aan de heer Pauw, Minister van de A.V.P., geschreven ongeveer als volgt: "Nu deze zaak zich toespitst, is het noodzakelijk alles in het werk te stellen dat wij geen complicaties krijgen." De Raad van Advies heeft toentertijd voorgesteld, dat de Arubaanse Eilandsraad zelf deze verordening zou uittrekken; bij weigering zou met hantering van art. 100 der Eilandenregeling tot vernietiging overgaan. Aan de Gezaghebber van Aruba werd op 19 augustus 1954 een telegram gestuurd door de voorzitter van de Regeringsraad - dat was Dr. Da Costa-Gomez - U om spoed te maken met de behandeling van een afschrift van de brief, die de Gouverneur aan de Regeringsraad gestuurd had, want anders zou de Regeringsraad deze zaak ter vernietiging voordragen.

Mijnheer de Voorzitter ik moet deze dingen zeggen wanneer iemand, die geen schuld heeft aan deze zaak, als schuldig beschcuwd wordt.

Mijnheer de Voorzitter, de Algemeen vertegenwoordiger in Nederland zond in augustus 1954 een telegram aan de Regeringsraad, waarin ongeveer dit werd gezegd: "Wij moeten voorzichtig zijn, want Londen heeft met Den Haag reeds contact opgenomen en Caracas dito". Daarop heeft de Regeringsraad van toen besloten deze zaak ter vernietiging voor te dragen en die Regeringsraad zou dat gedaan hebben, ware het niet, dat de verkiezing het anders wilde, en dat wij aan de regering kwamen. Het telegram van de vertegenwoordiger in Nederland aan Dr. Da Costa-Gomez zei nog: "Deze zaak begint volledig in de publieke belangstelling te geraken, wees op Uw hoede."

Mijnheer de Voorzitter wij kunnen het voorstel van het Bestuurscollege volledig ondersteunen. Er is onrecht gedaan aan de betrokken mensen Mijnheer de Voorzitter; als wij dat over het hoofd willen zien, á la bonne heure, maar laten wij toch niet vergeten, dat Aruba vele Arubanen in de vreemde heeft wonen, op de Britse eilanden en in Venezuela. Wij kunnen moeilijk een verordening in het leven roepen ten aanzien van vreemdelingen, met uitzondering van Venezolanen. Laten we "Ultimas Noticias" nog eens raadplegen en dan geloof ik, dat deze heren wel anders zullen praten.

Mijnheer de Voorzitter ik kan hiermee volstaan en zeggen, dat de heren van de A.V.P. en de U.N.A. indertijd een verordening in het leven geroepen hebben, die niet door de beugel kan. Ik dank U.

De heer J.H.LAKE: Mijnheer de Voorzitter, bij de behandeling van dit agenda-punt gaan onze gedachten terug naar 1953, toen onze fractie bij monde van de heer Irausquin heeft gewaarschuwd voor de verstrekkende gevolgen van de verordening, waarbij de vergunningen van de vreemdelingen-chauffeurs werden ingetrokken. Het zijn de fracties van de U.N.A. en de A.V.P. die desondanks dit toen hebben

doorgedreven. Ver buiten de grenzen van het eilandgebied Aruba en buiten de Antillen is hierop gereageerd, waarop de Centrale Regering op last van de Rijksregering bij landsbesluit de betreffende eilandsverordening heeft vernietigd als zijnde in strijd met het algemeen belang. Ik heb niets anders dan lof voor het wijs beleid van het Bestuurscollege, waarbij bereikt werd, dat zo weinig mogelijk van de vreemdelingen-chauffeurs weer op de weg zijn gekomen. Met andere woorden, het Bestuurscollege heeft door onderhandelingen weten te bereiken, dat alleen een beperkt aantal chauffeurs hun vergunningen weer hebben opgeeist. Echter is de logische consequentie geweest, dat aan vele van deze mensen schadevergoeding moest worden betaald. En dit bedrag loopt in de duizenden guldens. Een schade-post die voorkomen had kunnen worden indien de U.N.A. en de A.V.P. indertijd hadden willen luisteren naar wijze raad. Makkelijk is het om nu onze fractie verwijten te doen, alsof wij schuldig zijn aan dit geval. De gehele verantwoordelijkheid, Mijnheer de Voorzitter, berust bij de heren aan de overkant, die bovendien schuldig zijn aan de blamage van de goede naam van de Antillen tot ver in het buitenland. Voor het bedrag dat nu aan schadevergoeding moet worden uitgekeerd, hadden tientallen Antilliaanse jongelieden een studiebeurs kunnen krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik hoop dat wij in de toekomst gevrijwaard zullen worden van soortgelijke misstappen. Ik dank U.

De VOORZITTER: Het ligt niet in mijn lijn om hier tekst en uitleg te geven van de beweegredenen die de Regering bewogen hebben, om deze eilandsverordening te vernietigen. Maar de heer Werleman vraagt zich met verbazing af waar, indien het algemeen belang heeft geprevaleerd, het belang van de Arubaanse chauffeurs blijft. Mijnheer Werleman, het is een algemeen erkend democratisch beginsel, dat het belang van het individu en zelfs het belang van een kleine groep moet wijken voor het algemeen belang; dat is een volkomen normaal en zuiver democratisch beginsel. Ik ben volkomen eens met de heer Werleman, dat het niet aangaat, dat men de autonomie van een eilandgebied in een hoek duwt en dat men een eilandsverordening zonder meer vernietigt. Ik ben het ook volkomen met hem eens, dat iedere autoriteit die bevoegd is een vergunning te geven, ook bevoegd is deze vergunning in te trekken op behoorlijke gronden. Op behoorlijke gronden, Mijnheer Werleman, daar ging het juist om. De vraag was of de intrekking van de vergunningen van de vreemde chauffeurs geschied is op behoorlijke gronden. Het antwoord laat ik aan U.

U hebt gezegd, dat het bedrag overschreden is dat wij ons aanvankelijk ingedacht hadden. Inderdaad, dat is zo, maar hoewel dit met zeer veel nauwkeurigheid is bekeken, is ons achteraf gebleken, dat engelsen, die het eiland hadden verlaten naderhand met een claim zijn gekomen; zij redeneerden: wij hebben het eiland verlaten door jullie schuld; we hebben zoveel schade geleden. Vandaar dat dit bedrag verhoogd moest worden. Ik kan U niet zeggen of wij nu het totale bedrag bereikt hebben, dat moet nog blijken, ik hoop van wel. Eén ding kan ik U voorts zeggen: persoonlijk spijt het mij, dat wij dit bedrag nu moeten uitgeven, dat ben ik volkomen eens met de heer Lake, wij hadden dit bedrag best kunnen gebruiken voor een aardige kerstbonus.

De heer O.S.HENRIQUEZ: De heer Eman,Mijnheer de Voorzitter, heeft het in zijn betoog gehad over misbruik van belastinggelden voor dit doel; ik zou graag willen vragen: misbruik door wie? Misbruik door degenen, die indertijd een onrechtmatige beslissing hebben genomen,

een beslissing in strijd met het recht of misbruik door hen die nu zich genoodzaakt zien om het verkeerd gedane recht te zetten?

De heer Werleman heeft gesproken over de belofte van de Minister-President en de heer Finck is hierop ingegaan; ik wil er nog even de nadruk op leggen, dat de zaak niet draait om de belofte van de Minister-President; zij draait om de indertijd genomen onjuiste beslissing, die tot gevolg had dat zowel Londen als Caracas contact opnamen met Den Haag, dat Den Haag contact opnam met de Gouverneur en dat de Gouverneur contact opnam met de vroegere Minister-President; dit overleg werd voortgezet onder de huidige Minister-President. Deze zaak is niet uitgegaan van de huidige Minister-President, maar op veel hoger niveau naar voren gebracht.

Mij zijn opgevallen de woorden, die de heer Werleman heeft gebruikt om zijn standpunt toe te lichten, hij zei letterlijk: nu wij autonomie hebben, hebben wij het recht om hoe dan ook, hoe dan ook, zei de heer Werleman, hoe dan ook deze vergunningen in te trekken; dat heeft de heer Werleman letterlijk gezegd en daar draait de hele zaak om. In de geest van "hoe dan ook" is indertijd een beslissing genomen, zonder zich de consequenties of de verplichtingen te realiseren, tegenover onze eigen belangen of ten aanzien van onze internationale belangen. Het is nu die "hoe-dan-ook-spirit", die onze belastingbetalers dwingt om dit grote bedrag te betalen. Dank U wel.

De heer C.A.EMAN: Vooral de laatste opmerking van de heer Henriquez nopen mij, nog een paar woorden aan dit onderwerp te wijten. De heer Henriquez, Mijnheer de Voorzitter, zegt dat deze aangelegenheid op internationaal niveau werd genomen, dit in tegenstelling, Mijnheer de Voorzitter, met het antwoord van het Bestuurscollege, bij memorie van antwoord, luidende: Of deze vernietiging het gevolg is van tussenkomst der Rijksregering is ons niet bekend. Deze bekendheid van de heer Henriquez moet ik aannemen een persoonlijke te zijn, dus niet van het Bestuurscollege.

Mijnheer de Voorzitter over de al of niet onrechtmatigheid van de intrekking van de vergunningen van de vreemde chauffeurs heb ik gezegd, dat het op de weg lag van het Bestuurscollege dit aan het oordeel van de bevoegde rechter te onderwerpen en dat het Bestuurscollege zich niet het recht had mogen aanmatigen om dit te beoordelen.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck schijnt goed op de hoogte te zijn vooral van telegrammen, gewisseld tussen de Rijksminister en Minister-President. Wat daarvan al zij, een feit is het, Mijnheer de Voorzitter, dat door de vorige landsregering de betrekkelijke eilandsverordening niet werd vernietigd. Deze verordening werd vernietigd als gevolg van een gedane belofte door de Minister-President Jonckheer aan de Britse consul, die in zijn brief aan de Eilandsraad dit duidelijk heeft gezegd.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, zoals ook de heer Eman zei, moet ik vaststellen dat niettegenstaande de kosten en de bezwaren die de heer Finck genoemd heeft, de vorige regering de verordening niet heeft vernietigd. En ik denk niet, dat de heer Finck enige argumenten daartegen kan produceren, hoewel hij in al de stukken van de regering blijkt te hebben gesnuffeld. Maar, Mijnheer de Voorzitter, de stukken die door zijn eigen regering, zijn behandeld en gewisseld, die heeft hij niet genoemd. Die zou ik ook graag willen horen, dan is hij helemaal volledig. Mijnheer de Voorzitter, het is zijn regering, die de"promises of redress" heeft ge-

daan aan de Britse consul, dat is een feit Mijnheer de Voorzitter. Indertijd was het ónze fractie, die is gekomen met een amandement om te bewerkstelligen, dat het slechte effect, dat de nieuwe regeling zou hebben ten opzichte van Venezuela, zou worden weggewerkt en het was in die zelfde vergadering, Mijnheer de Voorzitter, dat de heren Irausquin en zijn kornuiten de zaal hebben verlaten en niet zijn gebleven om te stemmen over dit amandement; zij zijn daarom ook mede verantwoordelijk, daar zij bang waren, lafaards, om te blijven en te stemmen om deze verbetering aan te brengen.

Mijnheer de Voorzitter, wat de Britten betreft wij weten uit de historie, dat wij niets te danken hebben aan de Britse regering. Wij hebben aan haar te danken, Mijnheer de Voorzitter, dat onze aloine daar niet meer verkocht kon worden. Op dat gebied werd geen enkele medewerking verleend, ofschoon dit onderwerp op het hoogste niveau is aangepakt.

Mijnheer de Voorzitter de heer Henriquez zegt, dat ik gezegd heb "hoe dan ook"; dat is onjuist; U hebt het duidelijk weergegeven, zoals ik het gezegd heb; dit is niet zoals de heer Henriquez het heeft gedaan.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter de heer Werleman zegt, dat ik "gesnuffeld" heb in de stukken. Ik laat dit natuurlijk helemaal voor rekening van de heer Werleman zelf. Ten eerste snuffel ik niet en ten tweede kijk ik niet in stukken, die mij niet aangaan. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik heb hier de notulen voor mij van de Eilandsraad van 16 maart 1954; alleen maar om de heer Werleman ter wille te zijn; opdat hij weet hoe ik het een en ander te weten gekomen ben, zal ik daaruit even voorlezen. U had het in die vergadering over bepaalde aspecten, die zich hadden voorgedaan, Mijnheer de Voorzitter, ten aanzien van deze verordening en daarop vroeg de heer Petronia, toen nog geen gedeputeerde, "Ik zou U willen vragen, Mijnheer de Voorzitter, of het mogelijk is, dat wij vernemen welke de aspecten zijn, die naar voren zijn gekomen" en dan antwoordt U: "De zaak is, dat wij uit handen van landsminister Sprockel een memorandum hebben gekregen, afkomstig mede van het Kabinet en van de Gouverneur, waarin de vraag is opgeworpen, of deze eilandsverordening niet in de termen valt voor vernietiging, in verband met het feit, dat zij mogelijk in strijd is met het algemeen belang". Dit, Mijnheer de Voorzitter, zijn de notulen. Hierover wenste het Bestuurscollege zich te beraden alvorens verdere stappen te nemen. De heer Petronia vroeg daarop: "De Raad zal hierover dus van het Bestuurscollege vernemen, alvorens het Bestuurscollege tot stappen overgaat of wordt inwerkingtreding van de verordening meteen uitgesteld?". Dan antwoordt U: "De inwerkingtreding valt op 1 juli; nu is er natuurlijk een kans dat indien deze eilandsverordening vernietigd wordt na 1 juli, het eilandgebied schadevergoeding moet betalen aan degenen aan wie hun autobusvergunning is ontnomen op grond van de eilandsverordening." Ik geloof, dat dit wel voldoende is voor de heer Werleman. Ik heb, Mijnheer de Voorzitter, enkele inlichtingen, die ik nodig achtte, gevraagd en ik heb die ook gekregen. Ik ben lid van de Staten en lid van de Eilandsraad en ik geloof dat sommige ambtenaren wel zoveel mogelijk mij ter wille willen zijn wanneer ik opkom voor de belangen van het volk.

Mijnheer de Voorzitter dat de heer Werleman zegt dat, toen hij met zijn amandement kwam, wij de zaal verlaten hebben mag zo zijn, maar de U.N.A. is er schuldig aan, dat dat amandement aangenomen is, want als zij de zaal had verlaten, had de A.V.P. geen quorum meer gehad, maar deze mensen spelen altijd de rol van de sleutel. De U.N.A. vindt het fijn om altijd een beschuldiging te richten tot anderen. Maar zij had ook de zaal kunnen verlaten dan had de

A.V.P. geen quorum meer gehad, maar de U.N.A. is met de A.V.P. meegegaan en het gemene van de U.N.A. is, dat wist ik niet eens, dat ze voor Venezuela een uitzondering wilde maken. Mijnheer de Voorzitter, waar gaan we naar toe? Waarom voor Venezolanen en voor de Britten en voor de Fransen niet? We moeten toch consequent zijn? Als wij weten dat Arubanen benadeeld worden door vreemdelingen, dan worden ze door vreemdelingen benadeeld, dan moet het niet zo zijn dat de Venezolanen mogen blijven en de Engelsen niet. Of ze moeten allemaal eruit, of ze moeten allemaal blijven. En, Mijnheer de Voorzitter, wij zijn van het begin af tegenstanders geweest van aantasting van het verkregen recht, niet zozeer om deze mensen of om de Arubanen te willen beschermen, maar om de internationale sfeer, waarin deze zaak gebracht werd. Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat dit voldoende is. Ik dank U.

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer Finck haalt mij de woorden uit de mond. Ik wilde nog alleen even de aandacht vestigen op het feit, dat de heer Werleman gezegd heeft: het slechte effect van deze regeling voor de Venezolanen. Hij stelt vast, dat er dus een slecht effect is geweest in deze zaak, maar dit is voor hem alleen van belang ten opzichte van Venezolanen, Engeland telt niet. Dank U wel.

De heer Eman vraagt hoofdelijke stemming.

De heer D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter mag ik mijn stem motiveren? Ik ben blij al de feiten betreffende de gehele geschiedenis te hebben gehoord. Ik ben U zeer dankbaar voor al de gegevens die vanavond in deze zaak zijn verstrekt. Mijnheer de Voorzitter, indertijd zijn de heren gewaarschuwd, maar zij hebben niet willen luisteren. Dit heeft daartoe geleid, dat Aruba in het buitenland een slechte naam heeft gekregen. De heer Werleman zegt: Ik wilde voor Venezolanen een uitzondering maken, hij weet dat wij nu eenmaal afhankelijk zijn van de olie van Venezuela. Wil hij dan de Venezolanen een genoegen doen door deze daarna weer een schadevergoeding te geven of weer vergunning? Ik weet het niet.......

De VOORZITTER: Mijnheer Mathew, heeft dat iets te maken met de motivering van Uw stem?

De heer D.C.MATHEW: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Ik betwijfel het.

De gevraagde machtiging wordt verleend met 11 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: E.R.Finck, O.Croes, I.E.Faneyte, J.H. Lake, P.Croes, F.V.Laclé, A.I.W.Wijngaarde, F.S.Kelly, D.C.Mathew, O.S. Henriquez en W.C.Anslijn.

Tegen stemmen de leden: A.Werleman, F.B.Tromp, D.G.Croes, C.A.Eman en J.A.Croes.

8. Brief van het Bestuurscollege d.d. 21 maart 1957 no. 10452/1956. betreffende verzoekschrift van J.Rosel en diverse anderen inzake aansluiting op het waterleidingnet (Bijlage 1957 no. 17).

De VOORZITTER: Kan de Raad accoord gaan met het ontwerp-antwoord, dat, door het Bestuurscollege is voorgesteld?

De heer A.WERLEMAN: Ik kan helemaal niet accoord gaan met dit ontwerp-antwoord, Mijnheer de Voorzitter, omdat hierin niets gezegd wordt. Het Bestuurscollege zegt: Onzerzijds wordt al het mogelijke gedaan om op korte termijn te bereiken, dat de aansluitingen aangelegd zullen worden. Maar op mijn vraag wat "op korte termijn" betekent, is niet geantwoord. Mijnheer de Voorzitter, ik heb voorgesteld en ik wil nogmaals voorstellen om deze mensen te berichten, dat het Bestuurscollege aangezien het materialen en personeel heeft om de werkzaamheden te verrichten, alvast zal doen beginnen met de leiding aan te leggen, zoals momenteel verschillende leidingen worden aangelegd in afwachting van de totstandkoming en de voltooiing van de werkzaamheden te Balashi. Ik zie niet in waarom het Bestuurscollege dit niet doet als een soort "goodwill"; laten wij nu beginnen tenminste met de aanleg van de buizen en het water komt straks, net als voor die andere gebieden waar wij momenteel buizen aan het leggen zijn. Ik dank U.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, hier betreft het een klein aantal, nl. 25 huizen, die aangesloten kunnen worden op het waterleidingnet. Aan de bewoners werd door het Bestuurscollege reeds lange tijd in het vooruitzicht gesteld, dat hun woningen zullen worden aangesloten zodra het waterreservoir te Mondi Fierno klaar zou zijn gekomen en in gebruik genomen, waardoor er voldoende druk zou zijn om de huizen, die hoger zijn gelegen, van water te kunnen voorzien. Dit reservoir is reeds een paar jaren in gebruik. Er bestaat voldoende druk en het waterleidingnet is slechts een tiental meters verwijderd van deze woningen, zodat zij gemakkelijk door een kleine verlenging hiervan kunnen worden aangesloten. Deze personen behoren niet tot de categorie, die door uitbreiding van woningswijken buiten het voorzieningsressort zijn gevallen; zij vallen er binnen. Het enige bezwaar was, dat er geen voldoende druk was. Zij behoorden twee jaren terug reeds aangesloten te zijn geweest. Water is er in voldoende mate als men nagaat, wat reeds niet voor de bouw van de "hydroponics-farm" wordt gebruikt. Het gaat niet op deze personen, die uit menselijke behoefte water nodig hebben, dit gebrek te laten leiden en voor de "hydroponics-farm" water te gebruiken. Ook vind ik het wreed, deze mensen met het oog op een politieke "stunt" voor de komende verkiezingen te laten wachten tot wanneer de nieuwe "plant" of enige eenheden daarvan klaar zijn, om hen dan pas van water te voorzien en hun gedurende al deze tijd gebrek te laten lijden. Wij mogen het Bestuurscollege allerdringendst verzoeken het nodige te willen verrichten opdat deze woningen ten spoedigste op het waterleidingnet worden aangesloten en deze mensen in deze geest te berichten.

De heer C.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, zowel de heer Werleman, als de heer Eman spelen kiekeboe, want in hun tijd hebben de mensen uit dezelfde buurt water gevraagd en ze hebben nul op het request gekregen; hun werd zonder meer gezegd: Het kan niet.

Het huidige Bestuurscollege kan hen tenminste toezeggen, en dat hebben wij nu ook gedaan, dat zij binnen afzienbare tijd water zullen kunnen krijgen. De heer Eman zegt: wij hebben nu een reservoir, wij hebben nu voldoende druk; maar behalve een reservoir en voldoende druk hebben wij ook water nodig. Als indertijd, toen reeds gewaarschuwd was geworden door het betrokken hoofd van dienst, maatregelen waren genomen om de waterdistillatie-inrichting uit te breiden, dan hadden al deze mensen nu allang water.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het is niet waar wat de heer Henriquez zegt, dat het vorige Bestuurscollege deze mensen heeft bericht, dat zij niet aangesloten konden worden, zonder de reden op te geven. Er werd tegelijkertijd als reden opgegeven, dat aansluiting niet mogelijk was, omdat de huizen te hoog gelegen waren en dat de druk niet voldoende was, maar dat men bezig was met de bouw van een reservoir en dat, zodra de bouw van dit reservoir voltooid zou zijn, hun huizen zouden worden aangesloten. Dit reservoir, Mijnheer de Voorzitter, is reeds een paar jaar in gebruik, zodat dit Bestuurscollege, de belofte van het vorige nakomende, deze woningen allang had kunnen aansluiten. Water is er voldoende, Mijnheer de Voorzitter, daar door de heer Henriquez zelf verklaard werd, dat men van de bestaande "plant" water kan gebruiken voor de bouw van en voor het gebruiken in de "hydroponics-farm".

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, ik ben erg blij, dat de heer Eman zelf geconstateerd heeft, dat dit reservoir reeds klaar was in zijn tijd, en dat hij toen tegen de mensen gezegd heeft: U kunt geen water krijgen, want het reservoir is niet klaar. Waarom heeft hij ze dan geen water gegeven, toen het reservoir klaar was?

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De leden C.A.Eman, D.G.Croes, J.A.Croes, A.Werleman en F.B. Tromp wensten aantekening, dat zij willen worden geacht te hebben tegen gestemd.

9. <u>Brief van het Bestuurscollege d.d. 21 maart 1957 no. 1542, inzake algemene machtiging tot procederen betreffende schadevergoeding voor door derden aan voertuigen van het eilandgebied toegebrachte schade (Bijlage 1957 no. 18).</u>

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend.

10. <u>Brief van het Bestuurscollege d.d. 26 maart 1957 no. 2240, betreffende het uitrusten van vissersboten met reddings- of seinmateriaal (Bijlage 1957 no. 20).</u>

De VOORZITTER: Het voorstel van het Bestuurscollege komt in het kort hierop neer, dat wij gaarne, vooruitlopende op de eerstvolgende suppletoire begroting, reeds nu machtiging van U willen hebben tot het doen van uitgaven van ongeveer f. 4.500,—.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter wij juichen toe wat hier voor de Arubaanse vissers, aldus ook voor de beroepsvissers, gevraagd wordt. Wij geven gaarne onze stem aan dit voorstel. In dit verband willen wij het Bestuurscollege nogmaals verzoeken om er zorg voor te willen dragen, dat de lichtboei te Savaneta eindelijk weer geplaatst wordt. Door dit gemis zijn er reeds mensenlevens in gevaar geweest en meerdere vissersbootjes zo goed als vergaan.

Ook zouden wij gaarne zien, dat uiteindelijk zal worden overgegaan tot het bouwen van een aanleg-steigertje te Savaneta ten behoeve van de vissers aldaar.

Gaarne geven wij het Bestuurscollege in overweging aan de kust tussen Malmok en Eagle-beach enige afdaken te doen bouwen, welke door de vissers kunnen worden gebruikt om daaronder te slapen in afwachting van de tijd dat zij op visvangst uitgaan. Het is thans zo, Mijnheer de Voorzitter, dat deze vissers in de openlucht en in de regentijd onbeschud tegen weer en wind op de open grond moeten slapen. Deze afdaken kunnen worden gebouwd op zodanige manier, dat zij makkelijk, indien gewenst, verplaatst kunnen worden. Ik ben van mening, Mijnheer de Voorzitter, dat wij voor de vissers en de visserij niet genoeg kunnen doen en dat het verlichten van hun taak met enige kleinigheden op weg van het Bestuurscollege ligt.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter ik heb een klein verzoek aan het Bestuurscollege of beter gezegd, een herinnering. Ik heb reeds bij de behandeling van de vorige begrotingen het Bestuurscollege gevraagd om een kleine brochure uit te geven aan de vissers, waarin de voornaamste regels zijn opgenomen voor het zeeverkeer en, voor geval van nood, de verschillende seinen. Dit werd indertijd toegezegd, maar ik vrees dat men er nog niets aan heeft gedaan.

De heer I.S.DE CUBA: Mijnheer de Voorzitter de heer Eman heeft gesproken over de lichtboei op Savaneta. Wij zijn voornemens om voor deze crediet op de begroting voor 1958 uit te trekken, ook voor dat steigertje. De afdaken bij de Palmbeach, die de heer Eman bedoelt, vind ik niet mooi in verband met de bestemming van de stranden ter plaatse, voor hotels enz. In de 4 jaren van het vorige Bestuurscollege is er ook niets voor deze vissers gedaan.

Wat de heer Werleman zegt over een kleine brochure, hoor ik vanavond voor het eerst, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Het voorstel betreffende die afdaken is inderdaad sympathiek, maar dat moet zo uitgevoerd worden, dat zij niet verplaatsbaar zijn, want als zij verplaatsbaar zijn, dan worden ze op een plaats gebracht, waar wij ze niet meer terug kunnen vinden!

De heer C.A.EMAN: Hoe bedoelt U dat?

De VOORZITTER: Het is gebleken dat als men in die buurt iets verplaatsbaar maakt, dit zodanig wordt verplaatst.............

De heer C.A.EMAN: Dat U het niet meer terugvindt.

De VOORZITTER: Maar wij zullen dit voorstel zeker bekijken. Maar er kan iets artistieks van gemaakt worden, want zoals U weet, zijn wij op het ogenblik bezig met het opstellen van een bestemmingsplan voor de stranden en nabijgelegen gronden en het is niet onmogelijk, dat juist in die buurt aantrekkelijke gebouwen geplaatst worden in verband met het toerisme. Als dus die afdaken daar komen, dan moeten zij natuurlijk in overeenstemming zijn met de omgeving.

De heer C.A.EMAN: Het behoeft slechts een noodvoorziening te zijn, om, die mensen te helpen.

De VOORZITTER: Het ene hoeft het andere niet uit te sluiten.

De gevraagde machtiging wordt zonder hoofdelijke stemming verleend.

11. <u>Brief van het Bestuurscollege d.d. 27 maart 1957 no. 2163, betreffende bestelling van buizen enz. voor de Watervoorzieningsdienst (Bijlage 1957 no. 21).</u>

De heer A.WERLEMAN: Ik heb alleen maar enkele vragen Mijnheer de Voorzitter. De eerste vraag is: zijn deze buizen reeds besteld? Ik denk van wel en indien dat het geval is, zijn daarin dan begrepen de buizen, nodig voor de aanleg van de ongeveer 1500 huizen, die nog niet aangesloten zijn? Of heeft men daarvoor reeds buizen? En, Mijnheer de Voorzitter, werd deze bestelling gedaan via Singmaster of alleen met advies of op advies van Singmaster? Ik kan dat niet goed uit deze brief afleiden. Daarin wordt alleen gesproken over materiële kosten voor de leiding van Balashi naar Lago; die zal ongeveer f. 341.402,50 kosten. Ik zou graag weten wat de aanlegkosten voor deze leiding zullen zijn en dit geldt ook voor de aanlegkosten van de leiding van Oranjestad naar Palmbeach.

De heer O.S.HENRIQUEZ: De heer Werleman vraagt of deze buizen besteld zijn. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, zoals wij reeds eerder medegedeeld hebben aan de heer Werleman, zijn deze buizen reeds besteld en inmiddels geleverd. De heer Werleman vraagt of hier ook bij zijn buizen voor de zoveel huizen, die nog niet aangesloten zijn. Daarvoor is ook gezorgd, die buizen zijn reeds aanwezig in ons magazijn. De bestelling van deze pijpleiding is inderdaad door tussenkomst van Singmaster & Breyer geplaatst, die de aanleg van deze pijpleiding heeft "geplant" en zal uitvoeren. De aanlegkosten zijn ons nu nog niet bekend. Een zuivere raming daarvoor zullen wij t.z.t. de Eilandsraad overleggen.

De gevraagde machtiging wordt zonder hoofdelijke stemming verleend.

12. Brief van het Bestuurscollege d.d. 25 april 1957 no. 3251, waarbij wordt aangeboden het verslag van de Algemene Rekenkamer betreffende haar werkzaamheden in 1956 ten behoeve van het eilandgebied Aruba (Bijlage 1957 no. 23).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten dit verslag voor kennisgeving aan te nemen.

13. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening over het dienstjaar 1954 (Ag. no. 3847; bijlage 1957 no. 24).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikel 1, de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

14. Brief van het Bestuurscollege d.d. 10 mei 1957 no. 2265, betreffende de erfpachtscanon verschuldigd door J.M.G.Eman (Bijlage 1957 no. 26).

De heer D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag een vraag willen stellen, nl. of het contract, dat indertijd gesloten werd, legaal gesloten is en verder zou ik ook graag weten, Mijnheer de Voorzitter, welke leden toen in het Bestuurscollege zaten.

De VOORZITTER: Het is nogal een ernstige vraag, die U daar stelt. Zij is juist datgene, wat wij graag zouden willen weten. Daarom willen wij de kwestie graag aan het oordeel van de rechter onderwerpen. Omtrent de samenstelling van het Bestuurscollege, kan ik U geen zuivere inlichting geven, dat is al zo lang geleden. In maart 1954 waren de Voorzitter en enkele leden van het Bestuurscollege bij de Ronde Tafel Conferentie in Nederland; ik meen dat toen lid van het College waren de heren Wever, Figaroa, Kock en Werleman.

De gevraagde machtiging wordt zonder hoofdelijke stemming verleend.

15. Brief van het Bestuurscollege d.d. 5 juni 1957 no. 3383, betreffende uitgifte van grond in erfpacht te St.Nicolaas aan de Aruba Church of Christ (Bijlage 1957 no. 27).

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

16. Brief van het Bestuurscollege d.d. 5 juni 1957 no. 598, betreffende overlast van honden (Bijlage 1957 no. 28).

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter in de ontwerp-brief spreekt het Bestuurscollege over een bestrijdings-actie; zou U mij misschien kunnen zeggen wat deze actie inhoudt?

De VOORZITTER: Deze actie bestaat in het afmaken van honden. Wij hebben echter op het ogenblik een aspirant-hondenvanger, die heeft zich tot ons gewend met de mededeling dat hij op zeer handige wijze honden kan vangen. Hij heeft het ook gedaan op Curaçao. Wij hebben ons tot het Bestuurscollege van Curaçao gewend met het verzoek ons hierover in te lichten, doch nog geen antwoord gekregen. Indien er een gemakkelijker methode bestond, een meer humane methode om zieke, schurftige honden enz. af te maken, zullen wij zeker niet nalaten die methode te volgen.

De heer C.A.EMAN: Wij zijn van oordeel, dat in dit opzicht te weinig is gedaan. Wij zijn er voorstanders van, dat deze overlastbezorgende honden met vangnetten worden gevangen en wanneer dan geen eigenaars zich vertonen, deze honden pijnloos worden afgemaakt. Hiertoe is tot nog toe niets verricht geworden. Wij dragen kennis van een request van een 150 tal veehouders, verzoekende het Bestuurscollege om maatregelen te nemen ter voorkoming dat hun vee door wilde honden wordt afgemaakt. Dit request dateert reeds van 8 october 1956 en is getekend en ingediend door J.E.Wever te Brazil en diverse anderen. Wij hopen, dat eindelijk door het Bestuurscollege maatregelen zullen worden genomen ter bescherming van het vee dezer veehouders.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, voorzover ik wel ingelicht ben, is onze actie allang geleden begonnen, d.w.z. de gecombineerde actie van de politie en de Veterinaire Dienst.

De heer C.A.EMAN: Maar tot nu toe klaagt men nog over overlast van honden.

De VOORZITTER: Ik kan de betrokken diensten vragen om er een beetje spoed achter te zetten en nog een beetje krachtiger op te treden. Indien het de man, die ik bedoel, inderdaad lukt om honden te vangen, dan zijn wij een heel eind geholpen.

De heer C.A.EMAN: Op Curaçao is dat toch geschied?

De VOORZITTER: Dat zeg ik juist, wij hebben inlichtingen verzocht aan het Bestuurscollege van Curaçao, maar wij hebben nog geen antwoord gekregen.

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

17. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Wegenverkeersverordening Aruba (Ab. 1957 no. 1) (Ag. no. 3952; bijlage 1957 no.29).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1 en 2, de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

18. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Eilandsverordening presentiegeld raadsleden (Ab. 1952 no. 1) (Ag. no. 4085; bijlage 1957 no. 30).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1 en 2, de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

19. Ontwerp-eilandsverordening, houdende wijziging van de bijdragen in de kosten van aansluiting op het telefoonnet (Eilandsverordening wijziging telefoontarieven 1957) (Ag. no. 6744; bijlage 1957 no.31).

De algemene beschouwingen worden geopend.

De heer E.R.FINCK: Een enkel woord slechts, Mijnheer de Voorzitter. Wij hebben gedurende de laatste 5 jaren in deze vergaderingen bij herhaling verzocht aan het voormalige Bestuurscollege en aan dit College om vermindering te brengen in de aanlegkosten voor telefoons, omdat vele mensen in de districten soms meer een telefoon nodig hebben dan de mensen, die in de stad wonen, omdat men in de stad dicht bij de politiewacht is of bij een andere plaats waar een telefoon is. Ik ben daarom blij, Mijnheer de Voorzitter, en onze fractie is het Bestuurscollege zeer dankbaar dat het dit heeft willen inzien, zodat nu ook de mensen in de buitendistricten goedkoper telefoonaansluiting kunnen krijgen. Ik dank U.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1 en 2, de considerans, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

20. Brief van het Bestuurscollege d.d. 2 juli 1957 no. 5518, betreffende vaccinatie tegen kinderverlamming (Bijlage 1957 no. 32).

De heer A.WERLEMAN: Ik heb alleen maar een vraag Mijnheer de Voorzitter. Op Curaçao is men reeds lang met vaccinatie bezig en op Aruba zijn wij nu pas van plan te beginnen. Ik vraag mij af, waarom deze vertraging, speciaal op dit gebied?

De heer O.S.HENRIQUEZ: Het verschil in tijd, Mijnheer de Voor-

zitter, dat de heer Werleman bedoelt, is slechts een maand. Curaçao is ongeveer een maand bezig, ons vaccin komt een dezer dagen aan en dan gaan wij ook aan de slag. Het een en ander is ook het gevolg van het feit, dat wij rekening moeten houden met de vaccinatie door de Lago, van kinderen van werknemers, die daarvoor in aanmerking komen. Deze coördinatie tussen onze Gezondheidsdienst en de Lago heeft met zich meegebracht, dat wij eerst nu de vaccinatie zullen uitvoeren. Misschien kunnen de omstandigheden in Curaçao anders liggen, dat weet ik niet, maar indien wij deze zaak organisatorisch goed willen aanpakken, zodat wij dus het hele eiland bestrijken, moeten wij dat in samenwerking met de Lago doen, en dit gebeurt nu dan ook.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ook wij juichen dit voorstel van harte toe. Voorkomen is natuurlijk altijd beter dan genezen. Echter moeten wij in dit verband, Mijnheer de Voorzitter, denken aan de indertijd in het vooruitzicht gestelde schenking van een ijzeren long aan het San Pedro Hospitaal. Mijnheer de Voorzitter, door deze schenking zullen wij uiting geven aan de waardering die het Bestuurscollege, het eilandgebied, heeft voor de vele goede werken van de zusters en voor de voorgenomen reorganisatie van het hospitaal. Ik moge, Mijnheer de Voorzitter, bij het Bestuurscollege aandringen om ook hieraan zijn aandacht te besteden.

De VOORZITTER: Ik kan U alleen maar hetzelfde antwoord geven, dat ik al drie keer gegeven heb in deze zaak.

De gevraagde machtiging wordt zonder hoofdelijke stemming verleend.

21. Brief van het Bestuurscollege d.d. 6 juli 1957 no. 2560, betreffende nadere credieten voor de "nutriculture farm" (Bijlage 1957 no. 33).

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij lezen in de brief van het Bestuurscollege, dat de P.M.-posten, die indertijd geraamd werden, nu f. 110.000,-- bedragen. Mijnheer de Voorzitter, wij vragen ons af, hoeveel wij nog te verwachten zullen hebben, hoeveel kosten nog zullen komen die misschien onvoorzien zijn en wat dies meer zij.

Mijnheer de Voorzitter, door wie worden deze werkzaamheden verricht? Ten eerste het onder a. genoemde: bijdrage in de kosten van aanleg van het distributienet t.b.v. de stroomvoorziening van de farm, dan het grondwerk voor egaliseren, omdijking enz. Wordt dit door Openbare Werken uitgevoerd of door Petrona & Croes zelf? En voorts de windbrekers, alsmede het meer-werk en de vernieuwing van het hek van de A.P.M.?

Mijnheer de Voorzitter, dan is het merkwaardig te zien, dat er voertuigen, sproeiers, en wat al niet meer, meubilair en laboratoriumbenodigdheden, volgens contract moesten worden aangekocht. Mijnheer de Voorzitter, indertijd, toen wij deze kwestie behandelden, hebben wij vergeten om inzage te vragen van het contract. Wij vragen daarom bij deze om het contract ter inzage te krijgen, het

contract tussen Petrona & Croes en het eilandgebied. Het contract met Robins ligt reeds ter inzage, maar dat betreffende het werk zelf nog steeds niet.

Mijnheer de Voorzitter, en wordt hier gezegd, dat Nederland een lening van $ 10.000.000,-- heeft gegarandeerd; daarvan zal Aruba ongeveer f. 11.500.000,-- krijgen. Hiervan zal f.500.000,-- voor de "hydroponics-farm" worden gebruikt, f. 10.000.000,-- voor het waterproject en omtrent f. 1.000.000,-- weten wij dat nog niet. Graag willen wij weten tegen welk percentage geleend zal worden, want men vraagt ons hier als het ware bij voorbaat toestemming voor het aangaan van deze lening.

Mijnheer de Voorzitter van het bedrag van f. 500.000,-- gaat f. 390.000,-- terug naar het Algemeen Financieringsfonds. In totaal, Mijnheer de Voorzitter, heeft de "hydroponics-farm" ons nu reeds ongeveer f. 800.000,-- gekost. Kan het Bestuurscollege mededelen of dit bedrag het maximum is of dat wij straks misschien nog meer voor deze bouw moeten bijpassen?

De heer C.A.EMAN: Uit het voorstel van het Bestuurscollege zien wij, dat men het reeds met f. 150.000,-- verhoogde crediet thans weer met een kleine f. 110.000,-- wil verhogen. Onze bezwaren tegen deze hele opzet hebben wij bij de oorspronkelijke behandeling van dit onderwerp reeds breedvoerig uitgelegd, zodat wij hier niet een herhaling behoeven te plegen. Echter kunnen wij niet nalaten op te merken, dat het oorspronkelijk voor dit werk aangevraagde crediet intussen met ruim 70% blijkt te moeten worden verhoogd. Het Bestuurscollege stelt dat de oorzaak van de overschrijding in de aanvankelijke geraamde bouwkosten van de farm o.m. is gelegen in de omstandigheid, dat het hier een zaak betreft ten aanzien waarvan wat de bouw betreft nog over geen enkele ervaring wordt beschikt, terwijl bovendien de bouw- en materiaalprijzen over de gehele wereld niet onbelangrijk zijn gestegen. Wat het eerstgenoemde betreft, Mijnheer de Voorzitter, vragen wij ons af, wat is dan geworden van de heer Robins, expert bij uitstek in deze materie, zoals het Bestuurscollege ons deze man heeft voorgesteld, zo zelfs dat deze man een salaris van $ 1000,-- per maand behoorde te verdienen? Uit de stukken zien wij, dat deze man zijn salaris geniet sinds 1 januari 1957, aldus gedurende reeds zeven maanden, en nu moeten wij van het Bestuurscollege vernemen, dat het hier betreft een werk ten aanzien waarvan, wat de bouw betreft, nog over geen enkel ervaring wordt beschikt. Blijkt thans de heer Robins over geen ervaring te beschikken? Eerst zou volgens het Bestuurscollege met de bouw gemoeid zijn een tijd van ten hoogste 3 maanden, zodat Robins' salaris $ 1000,-- per maand niet veel zou betekenen. Onze fractie heeft er op gewezen dat, gezien dit salaris, de bouw wel een 9 maanden of zelfs een jaar in beslag zal nemen. Wij treden nu reeds de achtste maand van de bouw in en nog kan het Bestuurscollege de Raad geen mededeling doen omtrent het tijdstip, waarop het gehele werk voltooid zal zijn. De Raad wordt echter intussen telkens benaderd met verzoeken om verhoging van crediet, welk aangevraagd crediet bij navraag door de Raad reeds geheel of gedeeltelijk blijkt te zijn gebruikt. Alweer het gewone verschijnsel bij dit Bestuurscollege, nl. vertrapping van het budget-recht van de Eilandsraad.

Wij zien grote trucks, stationwagons, pickups rondrijden, waarop prijken de woorden "Robins' farms, Robins' vegetables", en als wij ons naar de bouw begeven, dan zien wij amper één lege bak staan, die naar wij horen bij het testen daarvan nog gescheurd zou zijn.

De posten, die pro memorie waren geraamd, bleken intussen f. 110.000,-- te omvatten. Kan het Bestuurscollege thans aan de Raad met zekerheid zeggen, dat hiermede zal kunnen worden volstaan tot

de algehele afbouw? De kosten van dit project beginnen intussen het millioen gulden te benaderen, Mijnheer de Voorzitter.

Mijnheer de Voorzitter, toen ik het de vorige maal had over deze pro memorie posten en ik de opmerking maakte, dat deze zeker een ton zouden belopen, zei U: "Mijnheer Eman, wees niet zo pessimistisch" en nu komt het Bestuurscollege met het voorstel van meer dan één ton. Moet nog niet een speciale weg worden aangelegd voor het vervoer van de voor export bestemde groenten, waarover Gedeputeerde Henriquez het had?

Onwillekeurig, Mijnheer de Voorzitter, gaan onze gedachten terug naar de oorspronkelijke behandeling van dit onderwerp. Onder de bij de bouw van deze farm door het Bestuurscollege overwogen perspectieven werd als eerste genoemd deviezen-besparing. Deze zou volgens het Bestuurscollege $ 160.000,-- per jaar betreffen. Daarvoor moest o.a. deze farm worden gebouwd. Hoe vreemd klinkt ons dit in de oren, als wij in de Venezolaanse kranten de officiële mededeling lezen, dat door de Nederlandse Antillen aan de paardenrennen in Caracas deel wordt genomen voor het bedrag van Bs. 120.000.-- per week, waarvan 2/3 gedeelte door Curaçao en 1/3 gedeelte door Aruba! Als men weet dat voor deze loterij bolivars op Aruba voor NAfl. 1.-- worden verkocht, dan zien wij, dat Aruba deelneemt voor f. 40.000,-- per week; dit betekent ruim f.2.500.-000,-- per jaar en wat wordt door het Bestuurscollege hiertegen gedaan? Is de Minister van Justitie van der Meer nog steeds bezig met de studie van deze materie, teneinde te kunnen uitmaken of deze paardenrennen vallen onder vreemde loterijen of hazardspel? Hier betreft het niet alleen deviezen, doch ook kapitaalvlucht, Mijnheer de Voorzitter. Doet het Bestuurscollege iets in dit opzicht of kan er niets gedaan worden omdat het hier betreft Harold Irausquin, neef van de Minister van Financien Irausquin, die agent is van deze loterijbeweging voor de Nederlandse Antillen? Echter een farm die onze gemeenschap bijna f. 1.000.000,-- gaat kosten en waarvan reeds verwacht kan worden dat zij een mislukking zal zijn, moet worden gebouwd o.m. voor zgn. deviezen-besparing. Of steekt hierachter iets anders, Mijnheer de Voorzitter?

Mijnheer de Voorzitter, onder het bewind van de P.P.A. leven wij op dit eiland in een tijdperk, waarin het buitensporige de enige maatstaf is. Wij echter kunnen ons er niet toelenen, ons daaraan medeplichtig te maken. Ik dank U.

De heer O.S.HENRIQUEZ: De heer Werleman, Mijnheer de Voorzitter, heeft gevraagd of al het werk, waarvoor nu crediet wordt aangevraagd, door Petrona & Croes, de aannemer, zal worden verricht of door Openbare Werken. Een deel van deze werken, zo uit mijn hoofd meen ik mij te herinneren grondwerk, wordt in eigen beheer gedaan door Openbare Werken. Ten aanzien van het contract met de aannemer Petrona & Croes vraagt de heer Werleman om inzage; het contract met de heer Robins is reeds lang ter inzage gelegd. Er is geen bezwaar van mijn zijde, Mijnheer de Voorzitter, om dit stuk wederom op het Bestuurskantoor voor de leden van de Raad ter inzage te leggen, net zo min als ik bezwaar heb tegen het ter inzage leggen van de overeenkomst, gesloten met de aannemer voor de bouw. De heer Werleman vraagt t.a.v. het bedrag van f. 500.000,--, dat eventueel t.z.t. bestemd zal worden voor dit project uit de zgn. Nederlandse lening, wat daarvan de rente zal zijn. Dit punt, Mijnheer de Voorzitter, is niet aan de orde; er wordt op het ogenblik aan de Raad geen machtiging gevraagd om deze lening goed te keuren. De Raad kan er verzekerd van zijn, dat, zoals wij dat in alle andere gevallen, gedaan hebben, wanneer wij dit punt aan de orde stellen, wij de Raad volledig zullen inlichten, óók over de rentevoet.

De heer Eman vraagt zich af of de heer Robins wel een expert is, daar nu blijkt dat wij niet voldoende ervaring hebben met de bouw van de "hydroponics-farm" en deze bouw langer duurt en meer kost. De heer Robins is inderdaad, en dat is internationaal vastgesteld, een expert op het gebied van het exploiteren van een nutriculture farm. De heer Robins heeft de bouw van meer dan één farm meegemaakt, maar niet in Aruba. Dit wil dus niet zeggen, dat de heer Robins in staat moet worden geacht om vanuit Puerto Rico, of vanuit Miami zuiver te kunnen ramen wat de bouwkosten zullen zijn van een farm hier en hoeveel tijd hiervoor benodigd zal zijn. Die factoren schijnen hier heel anders te liggen dan in de zo net genoemde landen, wat helemaal niet vreemd is, want ook bij andere projecten hebben wij dat gemerkt. Dat dus deze bouw anders uitkomt dan geraamd werd, een raming is en blijft een raming, is dus helemaal niet te wijten aan gebrek aan capaciteiten van de heer Robins als exploitant van een nutriculture farm.

De voorspelling van de heer Eman dat deze farm een mislukking wordt is misschien meer "wishfull thinking".

De heer Eman heeft gesproken over vertrapping van het budgetrecht van de Raad, omdat deze uitgaven alvast zijn gedaan en het Bestuurscollege nu de Raad pas om officiële goedkeuring vraagt. Inderdaad zijn deze uitgaven reeds gedaan, maar dat er hier sprake is van vertrapping van budget-recht van de Eilandsraad, dat is niet waar. Het is heel gemakkelijk om deze grote woorden te gebruiken; het maakt zonder meer een reuze indruk. Maar de heer Eman heeft met voorbedachte rade nagelaten de aandacht te vestigen op het feit, dat wij toen wij de eerste keer de Raad om goedkeuring vroegen voor dit project, gevraagd hebben goedkeuring voor dit project in principe. De A.V.P. en de U.N.A. hebben daar tegen gestemd en dit zal de bevolking van Aruba nog jaren heugen, net zo goed als zij gestemd hebben tegen het waterproject en het toeristenhotel, maar de meerderheid van de Raad heeft vóór gestemd; het Bestuurscollege heeft dus een principiële machtiging tot uitvoering van dit project. Wij hebben zelfs toen reeds gezegd dat er bepaalde uitgaven waren, waarvan wij nog niet wisten hoe groot zij zouden zijn, maar wij zeiden toen reeds dat deze later zouden worden opgegeven; daarom werden zij pro memorie geraamd. Er is dus geen kwestie van vertrapping van het budget-recht van de Raad. Dank U wel.

De heer C.A.Eman vraagt hoofdelijke stemming.

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt aangenomen met 11 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: E.R.Finck, O.Croes, I.E.Faneyte, J.H. Lake, P.Croes, F.V.Laclé, A.I.W.Wijngaarde, F.S.Kelly, D.C.Mathew, O.S. Henriquez en W.C.Anslijn.

Tegen stemmen de leden: D.G.Croes, C.A.Eman, J.A.Croes, A. Werleman en F.B.Tromp.

22. Brief van het Bestuurscollege d.d. 11 juli 1957 no. 5178, betreffende bijdrage voor de uitzending van padvinders naar de Gouden Jamboree (Bijlage 1957 no. 34).

De gevraagde machtiging wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming verleend.

23. Brief van het Bestuurscollege d.d. 12 juli 1957 no. 790, betreffende de straatverlichtingsovereenkomst met de N.V. Electriciteit-Maatschappij Aruba (Bijlage 1957 no. 35).

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter wij hadden natuurlijk liever gezien dat deze overeenkomst gesloten werd voor 5 jaren, telkens te verlengen met 1 jaar en ik hoop, dat het Bestuurscollege dit ook zal hebben getracht, en mocht blijken dat dat niet te verwezenlijken is, Mijnheer de Voorzitter, dan kunnen wij ons niet anders doen dan ons daarbij neerleggen.

De VOORZITTER: Ik kan U verzekeren, Mijnheer Eman, dat het Bestuurscollege het deze keer volkomen met U eens is. Inderdaad hebben wij al het mogelijke gedaan om te bereiken wat U wenst, maar het is ons niet gelukt.

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

24. Ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van een 3½% obligatielening ten laste van het eilandgebied Aruba ten bedrage van NA.fl. 4.500.000,-- (Ag. no. 7763; bijlage 1957 no. 39).

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter ook in deze hebben wij bij herhaling onze bezwaren breedvoerig naar voren gebracht. Wij waren en zijn tegen deze overdreven, onnoodzakelijk grote opzet en, consequent blijvende, zullen wij aan deze lening onze stem niet geven. Echter zijn wij blij te zien, dat door deze lening de voorgenomen obligatie-lening van f. 14.500,000,-- tegen een koers, door het Bestuurscollege te bepalen, zal komen te vervallen. Hierdoor wordt noodwendig door het Bestuurscollege zelf de weg naar mogelijke corruptie afgesloten.

In dit voorstel valt ons weer op de verkeerde voorstelling van zaken, die het Bestuurscollege telkens aan de Raad schijnt te moeten geven. Hierin wordt immers gesproken van een door de Nederlandse regering toegezegde lening aan de Nederlandse Antillen van $ 10.000.000,--. Hoe is het in feite Mijnheer de Voorzitter? Heeft de Nederlandse regering de lening toegezegd of heeft de Nederlandse regering toegezegd een voorstel in deze geest aan de Staten-Generaal te zullen voorleggen? Wij betwijfelen, Mijnheer de Voorzitter, of de Nederlandse regering de bevoegdheid heeft een lening toe te zeggen, alvorens deze bekrachtigd is door de Staten-Generaal. Wij zijn overtuigd, Mijnheer de Voorzitter, dat de Nederlandse regering een dergelijke toezegging, die ligt binnen het budget-recht van de Staten-Generaal, zonder haar voorafgaande goedkeuring, niet zal geven. Of wil men hier de Nederlandse regering op één lijn stellen met ons

Bestuurscollege? En is de toezegging gedaan voor een lening door de Nederlandse Staat of hoogstens dat de Nederlandse Staat zich eventueel garant zal stellen voor een lening door de Nederlandse Antillen, elders aangegaan? Gaarne zullen wij dit thans categorisch vernemen.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter wij zijn natuurlijk eveneens tegen deze lening, alhoewel het de schijn heeft, dat men hier terugkomt van een f. 14.500.000,-- lening tot f. 4.500.000,--. Ik wil echter de verschillende leningen bij elkaar tellen en zien wat voor totaal wij dan krijgen, Mijnheer de Voorzitter. In de eerste plaats hebben wij reeds een f. 5.500.000,-- lening á 3% en nu krijgen wij f. 4.500.000,-- á 3½% en dan krijgen wij nog van de Nederlandse regering f. 11.500.000,--; dit komt neer op f. 21.500.000,--. En aannemende dan, Mijnheer de Voorzitter, dat de lening voor het waterproject f. 20.000.000,-- zal bedragen, en f. 500.000,-- voor de "hydroponics-farm", blijft er f.1.000.000,-- over. Daarover weten wij nog niets. Uitdelen, Mijnheer de Voorzitter, is de bedoeling zeker niet.

Maar het ergste is, Mijnheer de Voorzitter, zoals ik daar net gezegd heb, bij het behandelen van het nadere crediet voor de "hydroponics-farm", van die f. 500.000,-- wordt reeds aangenomen dat wij dit bedrag hebben,en dat wij daarom f. 390.000,-- kunnen terugstorten in het Financieringsfonds. Daarbij weten wij nog niet, wat wij daarvoor moeten betalen, hoeveel de interest bedragen.

Het is niet nodig, Mijnheer de Voorzitter, verder in te gaan op de verschillende bezwaren, die wij hebben tegen dit hele project, wij hebben die reeds lang bekend gesteld, Mijnheer de Voorzitter, maar wij willen nogmaals vaststellen dat wij nu met een totale lening van f. 21.500.000,-- te maken hebben.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik nog even één vraag stellen? Waar denkt het Bestuurscollege deze lening van f. 4.500.000,-- te plaatsen? Wordt weer het ambtenaren-pensioenfonds aangetast, ligt dat in de bedoeling?

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, de heer Eman heeft naar aanleiding van dit agenda-punt zijn blijdschap geuit over het feit, dat doordat nu de koers en de rentevoet zijn vastgelegd, eventuele corruptie wordt voorkomen. Ik kan mij indenken dat iemand uit de tijd toen men een erfpachtscanon met terugwerkende kracht verlaagde buiten de Eilandsraad en de Gouverneur om en nog wel voor familie, altijd bang is voor corruptie. Er zijn nog meer gevallen die misschien iemand doen denken: er zou corruptie om kunnen zijn.

En dit lid van de Raad, Mijnheer de Voorzitter, heeft het over vertrappen van het budget-recht van de rechten van de Eilandsraad. Geen wonder dat hij altijd aan corruptie denkt. Ik kan de verzekering geven dat ook bij deze lening geen sprake is van corruptie.

De heer Eman stelt een groot aantal vragen over de zgn. Nederlandse lening, waarbij hij inderdaad enkele zeer interessante punten naar voren brengt. Ik moet tot mijn spijt de heer Eman wijzen op dezelfde fout die reeds meerdere malen is gemaakt vanavond, dat men van het agenda-punt afstapt. Aan de orde is de ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van een 3½% obligatielening ten bedrage van f. 4.500.000,--, te plaatsen in de Nederlandse Antillen. De Nederlandse lening is niet aan de orde en het past ons ook niet om daarover op het ogenblik in detaille te treden, want dan is het hek van de dam en dan zouden wij de hele lening moeten behandelen. U

kunt er verzekerd van wezen, ik heb het reeds een paar keren gezegd, dat wanneer het desbetreffende agenda-punt aan de orde komt, wij U volledig zullen inlichten, dus ook over deze Nederlandse lening, waar U blijkbaar zo benieuwd naar bent. Dat is Mijnheer de Voorzitter ook het antwoord, dat ik de heer Werleman kan geven naar aanleiding van zijn vragen t.a.v. deze Nederlandse lening.

De heer Werleman heeft nu even alle leningen opgeteld, dat is gemakkelijk, het is een reuze bedrag en het doet de vraag rijzen: is het wel verantwoord. Ik stel er prijs op aan de hand van wat de heer Werleman naar voren gebracht heeft, als Gedeputeerde van Financien te verklaren, dat dergelijke leningen slechts worden aangegaan na een behoorlijk deskundig onderzoek naar onze mogelijkheden, en dat o.i. deze leningen verantwoord zijn. Bovendien wil ik erop wijzen, dat de grootte van deze leningen, het totaalbedrag van die leningen, t.a.v. het nationale inkomen van het eilandgebied en van onze begroting helemaal niet buitensporig is. Er zijn gemeenten in Nederland en andere staatkundige eenheden in de wereld, die minstens even grote leningen sluiten met lagere begrotingen dan de onze. Hieruit blijkt slechts dat tot nu toe een financiele politiek wordt gevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de toekomst en wanneer men schrikt van deze millioenen, zoals de heer Werleman, dan kan ik slechts zeggen dat hij waarschijnlijk nog met zijn gedachten zit in de tijd van de kruidenierspolitiek.

De heer Eman, Mijnheer de Voorzitter, heeft gevraagd waar de lening geplaatst zal worden. Het is natuurlijk onmogelijk om daarop te antwoorden; de inschrijving op de lening wordt openbaar gesteld, aan de hand van de inschrijvingen zal pas kunnen blijken van waaruit ingeschreven wordt, en waar dus de lening geplaatst wordt. Wie zullen inschrijven, daarover kunnen wij ons moeilijk uitlaten.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

De artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 en de considerans worden zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De heer C.A.Eman vraagt hoofdelijke stemming over het ontwerp in zijn geheel.

Het ontwerp in zijn geheel wordt aangenomen met 11 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: E.R.Finck, O.Croes, I.E.Faneyte, J.H. Lake, P.Croes, F.V.Laclé, A.I.W.Wijngaarde, F.S.Kelly, D.C.Mathew, O.S. Henriquez en W.C.Anslijn.

Tegen stemmen de leden: J.A.Croes, A.Werleman, F.B.Tromp, D.G. Croes en C.A.Eman.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 3 februari 1958.

De Secretaris, De Voorzitter,

[signature] [signature]

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad van Aruba op zaterdag 12 oktober 1957, des voormiddags om tien uur.

BEHANDELDE ONDERWERPEN:

VOORZITTER: Mr. L.C.Kwartsz, Gezaghebber.

TEGENWOORDIG: de leden F.S.Kelly, E.R.Finck, M.de Cuba, D.G.Croes, J.A.Croes, D.C.Mathew, O.Croes, F.V.Laclé, I.E.Faneyte, W.C.Anslijn, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, P.Croes, E.O.Petronia, C.A.Eman, O.S.Henriquez, A.Werleman, F.B. Tromp en Th.J.Figaroa, alsmede de heer I.S. de Cuba, gedeputeerde.

SECRETARIS: A.J.M.Poppe, waarnemend secretaris van het eilandgebied.

AFWEZIG: het lid J.M.Leonardo.

De Voorzitter opent de vergadering.

De VOORZITTER: Alvorens over te gaan tot behandeling van de agendapunten, wil ik in het kort uiteenzetten om welke redenen voor de behandeling van deze belangrijke onderwerpen een spoedvergadering is belegd.

Het is U bekend, dat ik niet van haastwerk houd en zeker niet in belangrijke aangelegenheden zoals deze. Het is evenwel bekend dat Curacao en Aruba in deze grote projecten paralellopende en zelfs gemeenschappelijke belangen hebben. Delegaties van beide eilandgebieden zijn indertijd gezamenlijk naar Nederland vertrokken teneinde contact op te nemen met de Nederlandse Regering. Door eendrachtige samenwerking van deze twee eilandgebieden aldaar, wist de Minister van Financien van de Nederlandse Antillen een toezegging van de Nederlandse Regering te krijgen, een toezegging welke door ons des te meer werd gewaardeerd omdat wij op de hoogte waren van de minder gunstige positie waarin de Nederlandse geldmarkt destijds verkeerde en momenteel nog verkeert. De Nederlandse Regering zou deze aangelegenheid bij de

Staten-Generaal aanhangig maken.

Nu werd plotseling tegen mijn verwachting en, naar ik meen, van vele anderen in een soortgelijk ontwerp als hetwelk wij hedenmorgen gaan behandelen, door de meerderheid van de Eilandsraad van het eilandgebied Curacao verworpen, terwijl bovendien moties werden toegezonden naar instanties in de Nederlandse Antillen en Nederland, welke over deze leningen zullen hebben te beslissen.

Aangezien deze aangelegenheid a.s. maandag in de Staten van de Nederlandse Antillen behandeld zal worden, leek het mij van het meest urgente belang dat de Staten tijdig op de hoogte gebracht worden van het inzicht van het eilandgebied Aruba in deze materie, meer speciaal indien dit afwijkend zal blijken te zijn van dat van het eilandgebied Curacao. De meest gunstige tijd daarvoor leek mij hedenmorgen.

Het onderwerp op zich is niet nieuw voor U, het is namelijk al ruim een jaar oud. Naar mijn mening houdt de behandeling hiervan in feite niets anders in dan een formele bevestiging van reeds door U, in meerderheid, verleende machtigingen.

Mijne heren, ik voel mij voorts gedwongen hierbij op te merken, dat het mij pijnlijk getroffen heeft in een der plaatselijke bladen te hebben gelezen dat een lid van de Eilandsraad van Curacao gemeend heeft kritiek te moeten leveren op de rendabiliteit en deugdelijkheid van onze projecten:"cela ne se fait pas"; zoiets doet men nu eenmaal niet. Het ware zakelijker geweest, indien dit lid - voorzover het bericht in de krant tenminste juist is - zich bepaald had tot de projecten waarover hij had kunnen en mogen oordelen.

Ik ga nu over tot de behandeling van punt 1.

1. <u>Ontwerp-eilandsverordening betreffende het aangaan van kasgeldleningen (Ag. no. 4034; bijlage 1957 no. 52).</u>

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou ten aanzien van de machtiging tot het aangaan van kasgeldleningen enige vragen willen stellen, en tevens enkele opmerkingen maken.

Heeft het Bestuurscollege er zich van overtuigd dat een kasgeldlening van f. 5.000.000,-- kan worden opgenomen? Immers, uit de statistiek van de dienst Economische Zaken en Welvaartszorg (augustus 1957) blijkt dat de banken op Aruba per eind juli 1957 beschikten over kasmiddelen en andere liquide middelen tot een bedrag van f. 19.400.000,-- tegenover direct opeisbare verplichtingen van f. 13.600.000,--; m.a.w. de liquiditeit van de banken wordt dan wel zwaar belast, tenzij de banken de door het eilandgebied afgegeven schuldbekentenissen of promessen kunnen herbelenen. Kan het Bestuurscollege mededelen of herbelening van de door het eilandgebied af te geven promessen door de banken mogelijk is? Gewoonlijk geschiedt dit door de circulatiebank, die dergelijk papier in portefeuille kan nemen. Dat is ook geschied bij het eilandgebied Curacao, waar echter de kasgeldlening maximaal 4.000.000,-- is of 10% van de begroting. Op Aruba wordt de kasgeldlening bijna 40% van de begroting. Curacao betaalt voor zijn kasgeldlening een rente van 3½ tot 4%. Waarom doet men op Aruba niet hetzelfde met de lening van f. 4.500.000,-- á 3½%?

Uit de bijlage bij de Memorie van Antwoord blijkt, dat het Bestuurscollege kennelijk de kasgeldlening wil aflossen uit de fameuze

garantielening van Nederland. Ik vraag mij af of een bank bereid zal zijn een bedrag van f. 5.000.000,-- te verstrekken op een lening die volkomen in de lucht hangt. Waarom dan deze verordening om het crediet van Aruba nog meer te schaden? Welke effecten stelt het Bestuurscollege zich voor in pand te geven? Andere effecten dan de aandelen van de Aruven zijn er toch niet. Indien deze aandelen volgestort zijn, is het toch onbegrijpelijk dat men geen bouwcrediet heeft kunnen verkrijgen voor het bouwen van het hotel. Bij een volgestort kapitaal van f. 3.000.000,-- is het toch niet onmogelijk om 4 á f.5.000.000,-- hypothecair crediet te verkrijgen. Zijn deze aandelen niet volgestort of dient de kasgeldlening tot volstorting daarvan? Ik dank U zeer, Mijnheer de Voorzitter.

De heer A.WERLEMAN: In de eerste plaats, Mijnheer de Voorzitter, moeten wij vaststellen, dat het Bestuurscollege heeft toegegeven dat het in de afgelopen begrotingsjaren nimmer nodig is geweest kasgeldleningen aan te gaan.

Ten tweede moeten wij constateren dat het Bestuurscollege in de periode van 22 juni 1957 tot 12 juli 1957 kasgeld heeft geleend bij de Aruba Bank tot maximaal f. 681.000,--.

Verder is het een feit, dat op een gegeven ogenblik geen enkele cent in kas aanwezig was doch slechts schuldbrieven. Wij zijn tegen deze kasgeldlening omdat het een schrikbarend hoog bedrag is.

Tenslotte merken wij op dat het Bestuurscollege de lening bij de Aruba Bank heeft opgenomen zonder de goedkeuring van de Raad. Waarvoor dient dan wel deze eilandsverordening?

Om vorenstaande redenen kunnen wij onze stem niet geven aan dit ontwerp. Dank U.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter onze fractie is van mening dat dit ontwerp slechts een technische wijziging is van de reeds bestaande procedure. Immers door de goedkeuring van de begroting door de Eilandsraad wordt het Bestuurscollege gemachtigd kasgelden op te nemen.

Naar mijn mening vergissen de heren aan de overkant zich als zij spreken over leningen.

Onze fractie zal voor dit ontwerp stemmen, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, ik zal beginnen met de vragen en de opmerkingen van het lid Eman.

Het Bestuurscollege heeft inderdaad nagegaan of de mogelijkheid bestaat tot f. 5.000.000,-- kasgeld op te nemen. Ik kan de heer Eman de verzekering geven dat die mogelijkheid ook werkelijk bestaat. Of die mogelijkheid altijd zal bestaan is niet met zekerheid te zeggen, omdat ook de kaspositie van de banken fluctueert. De verordening machtigt het Bestuurscollege voor onbepaalde tijd tot het opnemen van kasgelden en dus ik kan nu niet zeggen hoe de situatie bv. volgend jaar zal zijn. Niettegenstaande de cijfers die de heer Eman heeft voorgelezen, is het momenteel mogelijk om bij één bank tot een maximum van f. 4.000.000,-- aan kasgelden op te nemen. Men moet voorzichtig zijn om statistische gegevens zonder meer voor te lezen.

En dan kom ik meteen op de tweede vraag van de heer Eman:"Waarom heeft het eilandsbestuur van Aruba niet hetzelfde gedaan als het eilandsbestuur van Curacao, namelijk eerst tegen schuldbekentenissen kasgeldleningen op te nemen tegen 3½ á 4% en daarna om te zetten in leningen op lange termijn.".

Mijnheer de Voorzitter, dit is precies wat wij doen; alleen is het

nieuws voor mij, dat men op Curacao deze kasgeldleningen krijgt tegen 3½ á 4%, want het is ons gelukt kasgeldleningen te krijgen tegen 3 á 3½%. Ik geloof, dat dit juist bewijst dat Aruba een zeer gunstige regeling heeft getroffen en een financieel beleid heeft gevoerd hetwelk ons voordelen brengt.

Dan vraagt de heer Eman zich af of het wel verantwoord is om kasgeldleningen op te nemen bij de banken, die dan eventueel afgelost zullen worden met zgn. dollarleningen die nog in de lucht hangen. Deze veronderstelling is helemaal voor rekening van de heer Eman, want het is niet de bedoeling van het Bestuurscollege om deze kasgeldleningen af te lossen met de dollarlening. De kasgeldleningen worden gedekt door de inkomsten van het eilandgebied zelf.

De vraag van de heer Eman of het op te nemen kasgeld ook gebruikt zal worden voor het volstorten van de aandelen van de Aruven, moet ik met "neen" beantwoorden. Het door het eilandsbestuur ingeschreven bedrag bij de N.V. Aruven is reeds volgestort.

Door de heer Werleman zijn geen vragen gesteld, doch enkele punten naar voren gebracht op grond waarvan hij tegen de lening zal stemmen.

In de eerste plaats zegt de heer Werleman, dat in het verleden nooit kasgeldleningen zijn gesloten. Dit is niet juist, Mijnheer de Voorzitter. Ook door het vorige Bestuurscollege zijn kasgeldleningen opgenomen, evenwel niet bij een bank, doch bij de Landsregering. Ook toen is het voorgekomen, dat men een tekort had aan kasgeld en dat er geen enkele cent was in de kas, zodat kasgeld moest worden geleend.

Indien de opmerking van de heer Werleman, dat wij al een kasgeldlening hebben aangegaan zonder goedkeuring van de Raad, juist zou zijn, dan zou dit inderdaad ernstig zijn en niet consequent. Dit is evenwel niet zo, omdat deze kasgeldlening niet valt onder de leningen, zoals de dollarlening die nu aan de orde komt. Kasgeldleningen zijn reeds opgenomen in de eilandsbegroting onder de post "kasvoorschotten van de Verrekendienst" of beter gezegd onder de "kasdienst" en de Eilandsraad heeft jaar in jaar uit het Bestuurscollege machtiging verleend om deze kasgeldleningen op te nemen door de goedkeuring van de eilandsbegroting, die uiteraard ook een eilandsverordening is. Met deze ontwerp-verordening wordt slechts beoogd om t.a.v. deze kasgeldleningen in het algemeen een regeling te treffen. Dat wil dus niet zeggen dat het Bestuurscollege geen machtiging zou hebben om kasvoorschotten op te nemen voordat deze verordening in het leven werd geroepen, want kasvoorschotten worden - zoals reeds gezegd - op de eilandsbegroting gevoteerd en het Bestuurscollege is gemachtigd om tot die bedragen kasvoorschotten op te nemen.

De heer Werleman is van mening, dat het bedrag veel te hoog is, Mijnheer de Voorzitter. In vergelijking met het vaste minimum-inkomen van het eilandgebied is het bedrag van f. 5.000.000,-- als een maximum zeer zeker niet te hoog. Ik zou gaarne van de heer Werleman argumenten willen horen waarom dit bedrag te hoog is. Ons inziens is dit bedrag niet te hoog.

De VOORZITTER: Wil de heer Eman nog repliceren?

De heer C.A.EMAN: Het schijnt, dat de heer Henriquez mij niet goed heeft begrepen, want in tegenstelling tot wat Curacao heeft gedaan, heb ik voorgesteld om de reeds aangenomen obligatie-lening tegen een rentevoet van 3½% te gebruiken in plaats van de nu voorgestelde kasgeldlening. Ik heb dus geen hogere rentevoet voorgesteld. Wij hebben reeds een obligatielening van f. 4.500.000,-- met een rentevoet van

3½%, Mijnheer de Voorzitter. Mijn vraag was: "Waarom tracht men eerst niet deze obligatielening volgeboekt te krijgen, zodat men dan niet hoger komt dan 3½%?

Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij te horen dat de aandelen voor wat betreft het bedrag van f. 1.500.000,-- door het eilandgebied zijn volgestort. Maar mijn vraag was of het gehele bedrag van f. 3.000.000,-- was volgestort, dus niet alleen het gedeelte dat het eilandgebied zal volstorten.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez vraagt waarom wij vinden dat een maximum van f. 5.000.000,-- te hoog is. Naar onze mening is dit bedrag te hoog op een begroting van ongeveer f. 15.000.000,--. Wij zouden blanco volmacht moeten geven aan het Bestuurscollege om over maximaal f. 5.000.000,-- te beschikken.

Indien het Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter, van mening is dat het uit kracht van de eilandsverordening, waarbij begroting wordt goedgekeurd, reeds kasvoorschotten kan opnemen, waarom gaat men dan niet met dit systeem door? Waarom wil men nu kasgeldleningen gaan sluiten?

Tenslotte, Mijnheer de Voorzitter, de vraag of niet reeds, vooruitlopende op deze machtiging, bij een plaatselijke bank een bedrag van f. 1.200.000,-- is opgenomen door het Bestuurscollege. Dank U.

De VOORZITTER: Wil de heer Werleman nog repliceren?

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez zegt, dat in het verleden wel kasgeldleningen zijn opgenomen. Dit heb ik echter niet beweerd; ik heb alleen herhaald wat het Bestuurscollege heeft gezegd.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, heeft het Bestuurscollege - niet ik - gezegd, dat in 1953 gelden zijn opgenomen bij het land. Dat kan best waar zijn, Mijnheer de Voorzitter, maar dat waren dan gelden waarop Aruba recht had en waarvoor geen rente werd betaald aan het land.

Mijnheer de Voorzitter, verder zegt de heer Henriquez, dat als er geld tekort is dit toch ergens vandaan moet komen.

Mijnheer de Voorzitter, het is wel een beetje vreemd voor mij, dat men na de aanstelling van 2 of 3 deurwaarders der belastingen en het onbarmhartig achterna zitten van de bevolking om de belastingen te innen, nog steeds maar weinig geld in kas krijgt. Ik denk dat hiermede iets niet in orde is.

Mijnheer de Voorzitter, de aanmaningen en de aanslagen voor de verschillende belastingen worden tijdig - dit is natuurlijk lof aan de heer Henriquez - aan de belastingbetalers verzonden en ik geloof, dat de bedragen prompt geind worden, gezien de vele klachten van de bevolking dat de aanslagen zo hoog zijn.

De heer Henriquez zegt, dat deze procedure sinds lang bestaat, maar waarom dan hiervan afwijken en waarvoor dient deze eilandsverordening dan? Blijkbaar zijn er nog haken en ogen verbonden aan de bepalingen in de eilandsverordening omdat men met dit ontwerp is gekomen. Wij vinden nog steeds dat dit bedrag te hoog is.

Door het opzetten van grote projecten zonder eerst behoorlijk na te gaan wáár men de financien vandaan zal halen, heeft men thans met een kastekort te kampen, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

De heer C.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, na de nadere uitleg van de heer Eman begrijp ik, dat zijn bedoeling was om de nodige uitgaven te financieren uit de 3½% obligatielening van f. 4.500.000,--

in plaats van thans kasgeldleningen aan te gaan.

Ook dat, Mijnheer de Voorzitter, zou onvoordelig zijn voor het eilandgebied, want als de obligatielening wordt aangegaan voor f. 4.500.000,-- à 3½% dan moet ook over het volle bedrag regelmatig iedere maand rente worden betaald, terwijl voor kasgeldleningen die naar behoefte worden opgenomen slechts rente betalen over het opgenomen bedrag en dat is veel minder dan f. 4.500.000,--.

Het voorstel van de heer Eman is derhalve onaanvaardbaar al was het alleen op grond van het feit, dat de rente over de eerste f. 2.000.000,-- van de kasgeldlening volgens de huidige overeenkomst 3% zal bedragen.

Dan zegt de heer Eman, dat hij niet gevraagd heeft óf het deel hetwelk het eilandgebied zal storten in de N.V. Aruven, reeds is gestort, maar hij spreekt over het volledige kapitaal van f.3.000.000,--.

Deze vraag, Mijnheer de Voorzitter, is erg vreemd want het eilandsbestuur kan toch alleen het bedrag storten waarvoor is ingeschreven. Wij kunnen immers geen kasgeld gebruiken om aandelen van derden vol te storten.

De VOORZITTER: De heer Eman bedoelt kennelijk, dat hij wil vernemen of het particuliere aandeel reeds is volgestort.

De heer C.A.EMAN: Ik zal inderdaad gaarne vernemen of het particuliere aandeel reeds is volgestort en zo niet, of dan een gedeelte van deze kasgeldlening daarvoor zal worden gebruikt.

De heer O.S.HENRIQUEZ: De eerste vraag van de heer Eman of het particuliere aandeel bij de Aruven reeds is volgestort, kan het eilandsbestuur niet beantwoorden; dat is iets wat de N.V. Aruven, een particuliere onderneming, aangaat en daarover kunnen wij ons niet uitlaten.

Het antwoord op de vraag of de kasgeldlening zal worden gebruikt om de door particulieren ingeschreven bedragen eventueel vol te storten, kan kort zijn. Dit is: "Neen, Mijnheer de Voorzitter.".

De opmerking van de heer Werleman dat in het verslag van het Bestuurscollege wordt medegedeeld dat nimmer tevoren kasgeldleningen werden opgenomen en dat hij zich daarop heeft gebaseerd, is inderdaad juist, Mijnheer de Voorzitter. Hetgeen echter in het verslag wordt gesteld is een antwoord op de vraag van de heer Werleman in de afdelingen toen hij vroeg of in het verleden bij de banken kasgeldleningen werden opgenomen.

Maar hoe dan ook, ongeacht wat in het verslag staat, kan ik nu officieel mededelen dat in het verleden door het vorige Bestuurscollege inderdaad kasgeldleningen werden opgenomen.

Voorts zegt de heer Werleman dat het Bestuurscollege blijkbaar is begonnen met de uitvoering van grote projecten zonder vooraf na te gaan hoe de financiering geregeld zal worden en uit het feit, dat wij nu een machtiging vragen voor het aangaan van kasgeldleningen zou blijken dat wij deze zaak niet behoorlijk hebben aangepakt.

Natuurlijk, Mijnheer de Voorzitter, kan men van mening verschillen in het bijzonder t.a.v. technische zaken, maar ik betwijfel of iemand die enig begrip heeft van deze zaken hierover van mening kan verschillen. Immers het getuigt juist van een wijs financieel beleid, dat men zoveel mogelijk tracht de economische projecten te financieren met kasgeldleningen op korte termijn tegen lagere renten in plaats van

met leningen. Ik zou niet weten, Mijnheer de Voorzitter, hoe we het anders zouden moeten doen. Dank U wel.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

De heer A.Werleman wenst hoofdelijke stemming over het enig artikel.

Het enig artikel wordt aangenomen met 13 stemmen vóór en 6 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: F.S.Kelly, E.R.Finck, M. de Cuba, D.C. Mathew, O.Croes, F.V.Laclé, I.E.Faneyte, W.C.Anslijn, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, P.Croes, E.O.Petronia en O.S. Henriquez.

Tegen stemmen de leden: Th.J.Figaroa, D.G.Croes, J.A.Croes, C.A.Eman, A.Werleman en F.B.Tromp.

De heer C.A.Eman vraagt hoofdelijke stemming over de considerans en het ontwerp in zijn geheel.

De considerans en het ontwerp in zijn geheel worden aangenomen met 13 stemmen vóór en 6 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: E.R.Finck, M. de Cuba, D.C.Mathew, O. Croes, F.V.Laclé, I.E.Faneyte, W.C. Anslijn, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, P.Croes, E.O.Petronia, O.S.Henriquez en F.S.Kelly.

Tegen stemmen de leden: D.G.Croes, J.A.Croes, C.A.Eman, A.Werleman, F.B.Tromp en Th.J.Figaroa.

2. Ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van geldleningen ten laste van het eilandgebied Aruba, ten bedrage van in totaal ten hoogste U.S. $ 6.000.000,-- of de tegenwaarde daarvan in andere valuta (Ag.no.9368; bijlage 1957 no. 50).

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ten aanzien van het waterproject ten behoeve waarvan deze lening hoofdzakelijk zal worden gesloten, hebben wij reeds onze mening in deze Raad duidelijk kenbaar gemaakt.

Wij hadden gesteld dat wij tegen deze grootse, nodeloos overdreven opzet - waarin wij geen levensvatbaarheid konden zien en nu nog niet kunnen zien - waren en wij zijn tot nog toe daartegen.

In tegenstelling tot de bewering van het Bestuurscollege als zouden de plannen betreffende dit project aan de Raad zijn overgelegd, handhaven wij onze stelling, dat noch behoorlijke plannen noch de

daarop uitgebrachte rapporten ooit aan de Raad werden overgelegd of ter inzage gelegd.

T.a.v. de voorgenomen lening menen wij enkele opmerkingen te moeten maken. Het komt ons onaannemelijk voor dat Nederland een garantie zal geven aan de Antillen voor een lening, uitgeschreven alleen voor Aruba. Aldus komt de zelfstandigheid van het eilandgebied tegenover het land in het gedrang en zou Nederland indirect medewerken aan de bevoogding van het eilandgebied door het land.

Alsook komt het ons onaannemelijk voor, dat de Staten het ingediende ontwerp in behandeling kunnen nemen; het zal eerst gewijzigd dienen te worden en de vraag is of de Staten, zonder vooraf door de Regering verzekerd te zijn dat Nederland een lening alleen t.b.v. Aruba zal garanderen, aan een gewijzigde garantieleningverordening zullen medewerken.

Voorts komt het ons onaannemelijk voor, gesteld dat Nederland iets voelt voor een garantie voor een lening alleen voor Aruba, dat de Tweede Kamer zulk een garantie zal willen geven zonder terdege op de hoogte te zijn gesteld van de stukken waarop Aruba zijn leningsbehoefte baseert. Kennis nemende van de feiten die daaraan ten grondslag liggen, zal Nederland nooit tot zulk een besluit kunnen komen.

Mijnheer de Voorzitter, het eilandgebied is bezig zich belachelijk te maken en zijn crediet te verliezen. Een lening van f. 14.500.000,-- wordt aangenomen en vervallen verklaard; een lening van f. 4.500.000,-- wordt uitgeschreven en aangenomen. Men tracht niet deze lening te plaatsen, neen, men probeert een kasgeldlening op te nemen. Men motiveert de spoed tot het aannemen van de lening van U.S. $ 6.000.000,-- met de bewering dat de Staten het standpunt van de Eilandsraad van Aruba moeten weten. De enige reden voor spoed is, dat het Bestuurscollege dringend geld nodig heeft en het niet anders kan krijgen dan via de garantie van Nederland waarover de Staten zich moeten uitspreken. Als het Bestuurscollege niet om geld verlegen zat, dan zou men eerst rustig afwachten wat een onderhands overleg tussen de regeringen van Land en Koninkrijk zou leren. Was men er zeker van dat de zaak zou slagen, dan kon men de lening aannemen. Nu neemt men welbewust het risico, dat de Staten de verordening onder de tafel moeten laten vallen omdat Nederland te kennen geeft dat een garantie alleen t.b.v. Aruba onmogelijk is. Dan moet men ook deze uitgeschreven lening doen intrekken. De toekomst zal het leren, Mijnheer de Voorzitter.

Wij zijn uiteraard tegen dit voorstel.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter het voór ons liggend ontwerp houdt in het aangaan van geldleningen t.l.v. het eilandgebied Aruba ten bedrage van in totaal ten hoogste U.S. $ 6.000.000,-- of de tegenwaarde daarvan in andere valuta.

Reeds voor de officiele behandeling van dit ontwerp werden vele tongen in beweging gebracht.

Zo mochten wij op partijpolitieke vergaderingen de pro- en tegengeluiden vernemen. De kranten hebben er het hunne van gezegd. Kortom, Mijnheer de Voorzitter, allemaal geluiden die misschien indirect van enige invloed kunnen zijn op het standpunt van enkele leden.

De verordening spreekt van het aangaan van geldleningen tot een maximum van U.S. $ 6.000.000,--, hetgeen dus zeggen wil dat het Bestuurscollege ook minder mag opnemen wanneer blijkt dat de 6 millioen niet nodig zouden zijn.

De bestemming van deze gelden is reeds meerdere malen onderwerp van bespreking geweest in deze Raad. De leden van deze Raad hebben, meer dan nodig was, de gelegenheid gekregen hun standpunt kenbaar te maken voor wat betreft de economisch-productieve werken waarvoor de-

ze gelden bestemd zijn; in dit geval dan de nieuwe waterdestillatie-inrichting, de aanleg van de hydroponics-farm en de bouw van een hotel.

Onder leiding van Zijne Excellentie de Minister van Financien van de Nederlandse Antillen, de heer Juan Irausquin, vertrok in de maand mei van dit jaar een delegatie van de eilandgebieden Aruba en Curacao naar Nederland, met het doel aldaar overleg te plegen met de Nederlandse Regering omtrent de verstrekking van geldleningen t.b.v. de uitvoering van belangrijke projecten op deze eilanden.

Het resultaat hiervan mag als bekend verondersteld worden. Van de opneming van geldleningen in Nederland kon geen sprake zijn gezien de steeds krapper wordende kapitaalmarkt in Europa.

Gelukkig kon er een andere weg bewandeld worden en op grond van art. 36 van het Statuut de medewerking van de Nederlandse Regering verkregen worden voor de financiering van de economisch-productieve werken en wel door een garantie van Nederlandse zijde hiervoor.

Bovendien werd van Nederlandse zijde de toezegging gedaan dat binnenkort nog nader overleg gepleegd kon worden voor wat betreft de werken in de sociale sector.

Toe te juichen valt het voorts, dat Nederland zich bereid verklaard heeft de helft van het verschil tussen de werkelijke rente en de rente van 3½% voor zijn rekening te nemen, tot een maximum van 1%.

Dat de regering van Nederland door deze toezeggingen blijk gegeven heeft begrip te hebben voor het Statuut van het Koninkrijk en in wezen wil medewerken aan de ontwikkeling van de Antillen, hoeft geen betoog.

Immers behalve de garantiestelling van Nederland voor de door de Antillen aan te gane leningen, werd voorts nog de toezegging gedaan voor nader contact ter uitvoering van de werken in de sociale sector en last but not least de directe hulp van Nederland in de vorm van een bijdrage in het eventueel renteverschil.

Mijnheer de Voorzitter, dat Aruba deze gelden nodig heeft ter uitvoering van de nu aan de gang zijnde projecten, hoeft geen betoog.

Wij kunnen in dit geval, de positie van de kapitaalmarkt in Europa in aanmerking nemende, niet anders dan dankbaar zijn voor de aangeboden hulp van Nederlandse zijde.

Jammer genoeg, Mijnheer de Voorzitter, kunnen wij niet de houding van allen waarderen bij deze voor Aruba zo belangrijke materie.

Zowel op Aruba als op Curacao zijn er enkele personen en groepen die niets anders voor ogen hebben dan de economische ontwikkeling van het eiland Aruba tegen te gaan, te dwarsbomen. Des te pijnlijker wordt het wanneer wij zien dat een in Nederland geboren burger, die hier - trots alles - gastvrijheid geniet, op dusdanige wijze pogingen doet om de welvaart van Aruba de nek om te draaien. Ik bedoel de schrijver van het artikel "De waterplannen van Aruba" en in Elseviers weekblad "Valt Aruba's welvaart in het water." Wat beoogt schrijver van dit artikel met dit geschrijf, Mijnheer de Voorzitter?

Deze vraag beantwoorden zou te veel van onze kostbare tijd in beslag nemen en ik geloof niet dat het de moeite waard is. De schrijver - de Beurs spreekt van "een burger te Aruba" -, een advokaat op Aruba, die - zoals ik reeds zei trots alles nog steeds een onbeperkte gastvrijheid geniet op Aruba - heeft het aangedurfd op de meest laakbare wijze Aruba de nek om te draaien, de economische verheffing van Aruba tegen te gaan. Ik vraag mij af en velen met mij, of zo'n man wel hoort in onze maatschappij.

Hij schrijft o.m. "de bestaande ongerustheid t.a.v. de opzet van de waterplannen van Aruba is dan ook zekerlijk gefundeerd.".

Mijnheer de Voorzitter, wat een aanmatiging van deze "burger".
Bij wie bestaat deze ongerustheid? Niet bij het Arubaanse volk, niet

bij de volksvertegenwoordiging, niet bij het Antilliaanse volk, maar wel bij hen die het nog steeds niet kunnen verkroppen dat het kolonialisme plaats heeft gemaakt voor vrijheid, waartoe ook deze mens behoort. Deze advokaat leeft nog in de tijden toen Den Haag het te vertellen had en Aruba nog om een potlood en schrijfpapier moest bedelen bij de Gouverneur die hier Den Haag vertegenwoordigde. Hij, deze schrijver, kan nog steeds niet meegaan met de evolutie en denkt nog steeds koning te zijn in het vroegere Oost-Indië.

Mijnheer de Voorzitter, deze advokaat vergeet dat hij door zijn geschrijf niet slechts Aruba schaadt, doch in grotere mate nog Nederland, wat het Koninkrijk in zijn geheel zeker niet ten goede komt. Het feit dat velen op Aruba in dit geschrijf de mening zien van de "macamba", kan misschien minder prettige gevolgen hebben. Maar wat is de zaak in feite, Mijnheer de Voorzitter?

Aruba, dat meer dan 300 jaren, bewust of niet, geknecht werd en nu eindelijk zijn gemeente-autonomie verkregen heeft, wil nu zelf gaan arbeiden voor zijn economische verheffing. De Arubanen willen hun eiland ontwikkelen en niet langer op één kurk blijven drijven. Maar zie, daar komt nu een mens die zich nog waant in het koloniale tijdperk, zich met het streven van de Arubaanse bevolking niet verenigen kan en op zeer geraffineerde wijze het kleine Aruba - waar hij trots alles nog steeds volle en onbeperkte gastvrijheid geniet - poogt naar de kelder te brengen.

Mijnheer de Voorzitter, er zijn nog andere groepen behalve deze advokaat, die ook gaarne zagen dat de nu in uitvoering zijnde werken zullen mislukken. En onder deze groepen vinden wij zelfs rasechte Arubanen, Arubanen die overal verkondigen het beste voor te hebben met Aruba en te strijden voor een welvarend Aruba. Maar wat zien wij, Mijnheer de Voorzitter, wanneer deze mensen in de gelegenheid gesteld worden mee te werken aan de verheffing van Aruba, dan zijn het dezelfde mensen, die alles in het werk stellen om dit tegen te gaan. Het is een publiek geheim, dat de fractie-voorzitter van de A.V.P. zelfs naar Curacao vloog om aldaar de leider van de N.V.P. te bewegen deze geldlening tegen te gaan. Deze fractieleider roept de hulp in van Curacao om Aruba's welvaart de nek om te draaien. Wij kunnen alleen maar zeggen "het kan verkeren". Maar, Mijnheer de Voorzitter, wat op Curacao geschied is, zal niet het geval zijn op Aruba. Het Bestuurscollege en de Eilandsraad van Aruba hebben na gedegen studie besloten alles te moeten doen om de economische basis van Aruba te verbreden. De uitvoering van de projecten waarmee reeds een aanvang gemaakt werd, is het begin van deze verbreding.

De P.P.A. heeft altijd getoond, ook toen zij in de oppositie zat, het belang van Aruba te stellen vóór het partijbelang. De P.P.A. is een politieke partij op Aruba, maar als het gaat om het algemeen belang van Aruba, dan schuift zij alle partijpolitieke belangen opzij, ten gunste van het algemeen. Het waterproject, de hydroponics en het hotel zijn geen partijprojecten, Mijnheer de Voorzitter, doch economisch-productieve werken voor het eiland Aruba. Ik geloof dat zowel de U.N.A. als de A.V.P. zich hiervan bewust zijn en ik geloof niet dat een lid van deze Raad tegen deze lening kan stemmen. Want U zult het mij wel eens zijn, dat door tegen deze lening te stemmen de tegenstemmers niet slechts tegen deze lening zijn, doch in hoofdzaak tegen de ontwikkeling van Aruba. Door tegen te stemmen, stemt U tegen de vooruitgang van Aruba, tegen de sociale verbeteringen ten gunste van de bevolking. U geeft blijk er een tegenstander van te zijn dat ook de bewoners van de verre buitendistricten verstoken moeten blijven van gedestilleerd water en electriciteit. Als U tegen deze lening stemt, dan blijkt eveneens dat U tegen een nadere bespreking bent met Nederland voor hulp t.b.v. werken in de sociale sector. Direct bent U dus

tegen het bouwen van een nieuw en modern ziekenhuis en volkswoningen.
Kortom, Mijnheer de Voorzitter, de leden van deze Raad hebben vanmorgen de beste gelegenheid eens te tonen of zij hun partijbelang voortrekken ten koste van het algemeen belang. Van onze fractie hebt U de volle steun voor dit ontwerp.
Een woord van waardering is hier wel op zijn plaats aan het adres van de heren Irausquin en Henriquez, resp. Minister en Gedeputeerde van Financien, voor hun onvermoeide arbeid, waardoor het mogelijk is geworden dat Aruba verzekerd kan zijn van het slagen van deze projecten.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats is het treurig te zien dat aan de overzijde de heer Finck de woordvoerder is van de P.P.A.
Mijnheer de Voorzitter, ik zal een kort voorwoord geven over de opzet en ik hoop dat U mij hierin niet zult beletten.
We hebben meerdere malen vastgesteld, dat de 10.000 m3 water per dag in de naaste toekomst en daarna ook nog gedurende vele jaren niet door de bevolking en door de industriëen zullen kunnen worden gebruikt. Wij zijn gekomen tot een totaal van ongeveer 7800 ton, dus blijft er een reserve-capaciteit van 2200 per dag over.
Hier moet ik weer eventjes terugkomen op wat ik in de krant gelezen heb.

De VOORZITTER: Mijnheer Werleman mag ik U even interrumperen. Voorzover ik kan nagaan is op het ogenblik niet aan de orde het waterproject, maar het ontwerp tot het aangaan van een geldlening.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, U heeft de heer Finck toegestaan om in te gaan op een artikel van de "macamba's", zoals hij het noemde en dat ging ook over het hele project.
Ik ben nu bezig over het artikel dat, als ik me niet vergis, Mijnheer de Voorzitter, door een Antilliaan is geschreven; dat heb ik tenminste in de Beurs gelezen. Maar ik heb thuis een boekje ontvangen dat door een Arubaan is geschreven, ofschoon andere mensen zeggen dat het van een Sabaan is. Maar dat is maar eventjes terloops, Mijnheer de Voorzitter. Deze Antilliaan, Arubaan of Sabaan komt tot de conclusie dat men 8.500 m3 per dag kan gebruiken en dan blijft er een reserve over van 1.500 m3.
Mijnheer de Voorzitter, we kunnen alleen maar vaststellen dat er dan zeker een verlies van minstens f. 500.000,-- per jaar zal zijn.
Dan kom ik terug op deze lening, Mijnheer de Voorzitter, en op de verschillende leningen die tot nu toe uitgeschreven zijn.
Mijnheer de Voorzitter, allereerst is er de lening van f. 5.500.000,-- die reeds geplaatst is en voltekend. Daarna hebben we een ander ontwerp gekregen van f. 14.500.000,-- dat later weer werd ingetrokken. Dan hebben we nog niet lang geleden het andere ontwerp goedgekeurd - tenminste de meerderheid - van de f. 4.500.000,-- lening. En nu wordt een ontwerp van $ 6.000.000,-- voorgelegd.
In de stukken van het Bestuurscollege lees ik dat voor het waterproject nog moet worden geleend f. 10.000.000,-- en voor het hotel f. 500.000,--; hiervan heeft de Raad nooit iets geweten. Verder voor de uitbouw van de vrije zone f. 500.000,-- en f. 500.000,-- voor de "soilless", ik zou haast zeggen de "hanging-gardens" op Paradijs.
Mijnheer de Voorzitter, het totaal der leningen wordt dan f. 11.500.000,--. De lening van $ 6.000.000,-- of een tegenwaarde van on-

geveer f. 10.800.000,-- is bestemd om f. 11.500.000,-- te dekken, maar dan blijft er, als ik me niet vergis, een klein verschil over en daarover spreekt men niet.

Mijnheer de Voorzitter, dan rijzen er twee vragen bij mij op. De eerste vraag is: "Waarom moeten we lenen voor het hotel?". Ik heb reeds in de kranten kunnen lezen dat de Aruven reeds beschikt over f. 3.000.000,--, Mijnheer de Voorzitter. Wel heb ik iets gelezen over een lening van f. 3.000.000,--, maar over een bedrag van f. 500.000,-- heb ik nog niets gezien. Het is nu pas dat we dit horen en we moeten thans vaststellen, Mijnheer de Voorzitter, dat het eilandgebied reeds f. 1.500.000,-- in dit project heeft gestoken en bovendien nog garant moet staan voor deze f. 500.000,--?

De tweede vraag is: "Heeft men in Holland gesproken over een hotel van f. 3.000.000,-- of over een hotel van f. 6.000.000,--?".

Mijnheer de Voorzitter, voor de "hanging-gardens" of de"soillessgardens" - hoe men het ook wil noemen - hebben we in deze Raad reeds ongeveer f. 800.000,-- gevoteerd.Ik vraag me af of toentertijd de Raad voor de gek gehouden is. Was er geen geld of hoe zit het dan? Ik geloof, dat de Raad - tenminste de meerderheid - de bedragen heeft goedgekeurd. Die gelden moeten zeker reeds aanwezig zijn geweest en uitbetaald, want een groot deel van het project is, naar ik meen, klaar. Ik vraag mij af of men in Holland heeft gezegd, dat wij deze bedragen nodig hebben, maar niet medegedeeld dat de Eilandsraad deze bedragen reeds had gevoteerd. Nu moeten we zeker dit bedrag van f. 500.000,-- gaan lenen tegen een hogere rentevoet, terwijl de heer Robins f. 120.000,-- krijgt, renteloos zonder garantie.

Mijnheer de Voorzitter, verder moeten we mededelen dat deze lening hoofdzakelijk betreft de financiering van ongeveer de helft van het waterproject. Dit project is reeds goedgekeurd.

Wat de uitvoering betreft hebben we enkele punten, enkele bedenkelijke factoren, zowel in de opzet als in de uitvoering, die wij graag onder de aandacht van de Staten wensen te brengen.

In de eerste plaats, Mijnheer de Voorzitter, dat een bedrag van $ 27.500.-- indertijd onnodig werd gebruikt voor het opmaken van een rapport door Singmaster & Breyer om tot de conclusie te komen dat de Firma Weir de beste plants kon leveren. Dit wist men op Aruba reeds lang.

Via de bekende kanalen is verder de Firma Petrona & Croes aangewezen als sub-agent van Singmaster op Aruba.

De VOORZITTER: Mijnheer Werleman, ik kan het verband niet zien tussen het ontwerp en al die tirades van U. U moet zich tot het onderwerp bepalen.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, deze $ 6.000.000,-- hebben betrekking op alles wat ik hier naar voren breng. Kunt U dat...

De VOORZITTER: Dat is al een paar keer naar voren gebracht bij de behandeling van het ontwerp op zich. Dit is een ontwerp van geldlening.......

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, is men bang de waarheid te horen of niet?

De VOORZITTER: Ik zeker niet.

De heer A.WERLEMAN: Waarom hebt U dan bezwaren, Mijnheer de Voorzitter?

De VOORZITTER: Omdat U mijn tijd verknoeit, Mijnheer Werleman.

De heer A.WERLEMAN: Deze feiten betreffen allemaal de 6 millioen dollarlening en daar gaat niets van af. Vindt U goed dat ik doorga of niet?

De VOORZITTER: Dit is de eerste waarschuwing; als U nog één keer doorgaat, dan zal ik voor de tweede keer moeten waarschuwen en U het woord moeten ontnemen.

De heer A.WERLEMAN: Dan moet ik tot mijn spijt vaststellen, dat U hierbij dictatoriaal optreedt. Dank U zeer.

De heer D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, als men de berichten in de kranten nagaat, dan is het zeer betreurenswaardig te vernemen hoe het op Curacao gegaan is..........

De heer C.A.EMAN: Is het geoorloofd, Mijnheer de Voorzitter, dat de leden die in de eerste ronde het woord niet hebben gevoerd alsnog het woord krijgen?

De VOORZITTER: We zijn nog altijd bij de eerste ronde, Mijnheer Eman.

De heer D.C.MATHEW: Het is zeer betreurenswaardig te horen hoe het op Curacao gegaan is met deze lening..........

De VOORZITTER: Mijnheer Mathew, mag ik even U tevoren waarschuwen dat, als het Uw bedoeling is om kritiek te leveren op het beleid van de Eilandsraad van Curacao, ik daarvan niet gediend ben.

De heer D.C.MATHEW: Thans wacht de Eilandsraad van Aruba een zeer belangrijke beslissing, Mijnheer de Voorzitter, omdat ik ervan overtuigd ben dat deze lening het algemeen belang van Aruba ten goede komt. Daarom zal ik hieraan mijn volle medewerking geven. Ik dank U zeer.

De heer W.C.ANSLIJN: In de vergadering van de Eilandsraad van Curacao heeft de meerderheid besloten.........

De VOORZITTER: Mijnheer Anslijn, ook voor U dezelfde waarschuwing als voor de heer Mathew.

De heer W.C.ANSLIJN: Dank U, Mijnheer de Voorzitter.
God zij dank, dat een meerderheid in onze Raad deze lening zal

goedkeuren en onze goede naam redden.

God zij dank, dat een meerderheid in de Eilandsraad van Aruba in staat is Nederland te tonen dat niet alle vertegenwoordigers van de bevolking der Nederlandse Antillen een "ik wil het, ik wil het niet" mentaliteit hebben.

Een meerderheid in de Eilandsraad van Curacao heeft de lening afgewezen. Hedenmorgen zal een minderheid in de Eilandsraad van Aruba het ook afwijzen. Dat is begrijpelijk, Mijnheer de Voorzitter, want wij hebben al gezien dat deze minderheid haar politieke spelletje moet spelen. In dit spelletje komt het partijbelang vóór het belang van de Arubaanse gemeenschap.

Mijnheer de Voorzitter, de leden aan de andere kant zullen tegen deze lening stemmen, maar in Gods naam laten wij realistisch zijn en deze zaak bekijken als mannen, als mannen met verstand en niet een kinderachtig politiek spelletje spelen. Laten wij veronderstellen, Mijnheer de Voorzitter, dat deze leden een meerderheid hebben en dat de lening afgewezen zal worden.

Wie zal het slachtoffer zijn? De P.P.A. of het Arubaanse volk? Het Arubaanse volk, Mijnheer de Voorzitter. Iedere man die op de projecten werkzaam is, ieder kind en iedere vrouw van deze kostwinners en iedere belastingbetaler op Aruba. De projecten zijn reeds ver onderweg en er zijn millioenen guldens besteed. Als de lening niet doorgaat moet alles misschien stopgezet worden en onze belastingbetalers moeten millioenen guldens betalen voor iets wat niets oplevert.

Als de leden aan de andere kant al het mogelijke hadden gedaan om de projecten in de aanvang te saboteren, dan zou het niet zo erg zijn, maar deze projecten zijn al begonnen, zij bestaan reeds en iedere poging om deze nu te saboteren is een poging het algemeen belang, het Arubaanse volk te saboteren.

Ik sluit, Mijnheer de Voorzitter, met de woorden, aan ons door een Nederlandse krant gericht: "Er bestaat iets dat men zelfrespect noemt." In Gods naam, laten wij hier ons zelfrespect handhaven. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O.CROES: Voor mij was het geen verrassing vanmorgen het betoog van de heer Eman te horen dat zijn fractie tegen deze lening zal stemmen; omdat zij van het begin af tegen alle projecten, die wij naar voren hebben gebracht, gestemd hebben.

Maar de heer Eman vergeet, dat als zijn fractie tegen deze lening stemt, zij daarmee de P.P.A. geen kwaad doen. Gelukkig is de bevolking van Aruba wijs geworden en heeft de meerderheid op de P.P.A. gestemd, zodat wij in staat zijn vanmorgen vóór deze lening te stemmen. Natuurlijk zal de meerderheid vóór stemmen en daardoor kunnen de projecten doorgang vinden totdat ze voltooid zullen zijn.

De heer Werleman begon met te zeggen dat het te betreuren is, dat de heer Finck de woordvoerder van de P.P.A. is, maar het was niet te betreuren toen de heren Amelink en Dr. Dussenbroek de woordvoerders van de U.N.A. waren. Ook haalde hij een artikel uit de krant aan, dat door een Antilliaan is geschreven. Maar hij denkt of hij heeft gehoord, dat het door een Arubaan is geschreven; later hoorde hij dat het door een Sabaan zou zijn geschreven. Maar, Mijnheer de Voorzitter, een Arubaan of een Sabaan zijn toch ook Antillianen, als ik me niet vergis.

Om op de lening zelf terug te komen, kan ik U zeggen dat onze fractie ervoor zal stemmen, al doet de tegenpartij alles om de lening niet aan te nemen. Ik hoop, dat maandagavond in de Staten van de Nederlandse Antillen de meerderheid zich zal uitspreken vóór deze lening ten bate van de bevolking van Aruba. Ik dank U zeer.

De heer J.R.L.BEAUJON: Mijnheer de Voorzitter, we hebben hier ter behandeling voor ons liggen het ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van geldleningen tot een maximaal bedrag van U.S. $ 6.000. 000,--, die aangewend zullen worden om de economische ontplooiing van het eilandgebied te bevorderen. De plannen die uitgewerkt zullen worden of die bekostigd zullen worden uit deze lening werden reeds hier in de Raad aangenomen en daarom zal ik verder niet daarover praten.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil hier naar voren brengen dat onze fractie de medewerking welke door de Nederlandse Regering werd gegeven en het begrip dat zij getoond heeft voor de ontwikkeling van het eilandgebied Aruba ten zeerste op prijs stelt. Bovendien is de Nederlandse Regering nog steeds bereid medewerking te verlenen om de economische ontplooiing van het eilandgebied te bevorderen. Dit duidt er op, Mijnheer de Voorzitter, dat de plannen van het eilandgebied Aruba die in Nederland aan de Nederlandse Regering zijn voorgelegd wel zeer goed moeten zijn opgesteld, anders zou de Nederlandse Regering nooit toegestemd hebben om zich garant te stellen voor een eventuele lening van het eilandgebied Aruba.

Ik stel me voor dat deze projecten daar behoorlijk bestudeerd zijn door mensen, die het beter kunnen weten als menigeen hier op het eiland, ik inbegrepen, en dat zij niet er toe zijn overgegaan om zich garant te stellen voor een lening voor de eilandgebieden Aruba en Curacao, tenzij zij de overtuiging hadden dat deze projecten werkelijk in het voordeel van de eilandgebieden zouden zijn.

Mijnheer de Voorzitter, indien deze lening wordt verworpen, zoals dat op Curacao is gebeurd, dan krijgen wij op Aruba een zeer slechte toestand, want die projecten moeten dan gestaakt worden. Vele gezinshoofden zullen weer op straat staan zonder werk en het zal een toestand scheppen die niet uit te houden zal zijn.

Mijnheer de Voorzitter, gezien al deze omstandigheden wil ik U mededelen, dat de fractie van de P.P.A. het ontwerp, zoals het hier ligt, met de Nota van Wijziging hedenmorgen zal aanvaarden.

De heer A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, er is een bekend spreekwoord dat zegt: "Elke vogel zingt zoals hij gebekt is." Van de overkant komen geen optimistische geluiden t.a.v. deze lening, hetgeen te verwachten was omdat reeds bij de suggesties van onze fractie om plannen te ontwerpen tot het aanboren van economische bronnen voor eventuele werkverschaffing in de naaste toekomst, de fracties aan de overkant altijd getoond hebben geen hart te hebben voor een welvarend Aruba en een welvarende jeugd.

Ik ben echter blij, dat het Bestuurscollege, in samenwerking met de Regering van de Nederlandse Antillen, het heeft aangedurfd met deze projecten door te gaan. Juridische, technische en alle mogelijke deskundige hulp werd ingeroepen om de uitvoerbaarheid en deugdelijkheid van deze plannen te onderzoeken, teneinde iets tot stand te brengen dat in de toekomst ten goede van Aruba zal blijven komen. Omdat ik overtuigd ben, dat een rechtvaardige zaak altijd Gods zegen moet verkrijgen, geef ik mijn stem aan deze lening.

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, ik zou gaarne de gelegenheid krijgen om het woord te voeren, niet als lid van het Bestuurscollege, maar als lid van de Eilandsraad.

Mijnheer de Voorzitter, de laatste tijd gebeurt er nog al wat in de Antilliaanse gemeenschap, vooral in de eilandelijke gemeenschappen; er is veel rumoer en gepraat rondom de plannen van de diverse eilandgebie-

den, in het bijzonder ten aanzien van de plannen van Aruba. In dit verband moet ik denken aan een gezegde van de oud-minister van Amerika, de heer Wilson die zei: "The price of progress is trouble.". Daaraan zou ik willen toevoegen, Mijnheer de Voorzitter: "Aruba must be getting a lot of progress lately.".

Aan de overkant, Mijnheer de Voorzitter, is men voor de zoveelste maal ingegaan op de projecten en U heeft zeer terecht gewezen op het feit, dat de projecten als zodanig niet meer aan de orde zijn. Men heeft de kans gehad om zich daarover uit te laten en thans wordt de lening behandeld. Als men dat niet begrijpt, Mijnheer de Voorzitter, dan verwacht ik dat dezelfde heren over 2 jaren, als het waterproject klaar is, nog steeds daarover praten, aangenomen dat ze dan nog in de Eilandsraad zitten.

Bepaalde partijen in deze Raad hebben op zeer duidelijke wijze gedurende de periode dat zij als oppositie optraden, blijk gegeven een beleid te voeren dat meer gebaseerd is op het partijbelang dan op het algemeen belang. Zoals de heer Finck reeds naar voren bracht, heeft de P.P.A. ook in de oppositie gezeten en beseft wanneer het om de belangen van Aruba ging. Als iets in het belang van Aruba was, dan stemde de P.P.A. ook voor. Maar dat begrip, dat principe, schijnen deze heren niet te kennen. Dat is jammer, Mijnheer de Voorzitter, want het zijn dezelfde heren, die zich op publieke vergaderingen zo op de borst slaan en zeggen: "Wij werken voor Aruba, als wij naar Curacao gaan naar de Staten dan gaan we alleen maar om Aruba vooruit te helpen.". Ik ben benieuwd naar de uitslag van de stemming van maandagavond in de Staten en vraag mij af of deze heren zullen stemmen vóór of tegen Aruba.

Het zal geen wonder zijn en het zal ons niet verbazen indien deze heren tegen stemmen en weer het partijbelang op de voorgrond laten treden. Want indien deze partijen, of althans één daarvan, in staat is om in zijn publieke vergaderingen en in zijn partijblad de bevolking aan te manen om maar zoveel mogelijk water te gebruiken terwijl men weet dat de watersituatie kritiek is, dan kan men van zo'n partij van alles verwachten.

De VOORZITTER: Mijnheer Henriquez, wilt U zich ook bepalen tot het onderwerp?

De heer O.S.HENRIQUEZ: Ik wil alleen een beroep doen, Mijnheer de Voorzitter, op deze heren om het algemeen belang in deze zaak te zien en het partijbelang opzij te zetten, want zoals de heer Finck reeds naar voren bracht, Mijnheer de Voorzitter, heeft een advokaat in deze gemeenschap zich in de pers uitgelaten over deze lening en gezegd dat bij de behandeling van de lening de zaken dictatoriaal tewerk gingen omdat de minderheid geen kans kreeg. Daar is geen sprake van, men heeft kans gehad om te praten zoveel als men wilde en men heeft dat ook gedaan. Ik kan alleen zeggen, dat als deze minderheid zijn beleid baseert op partijbelang, Aruba tenminste blij mag wezen dat dergelijke vertegenwoordigers hier in de minderheid zijn.

Ontegenzeggelijk zullen de artikelen die in de dagbladen zullen verschijnen indruk maken bij de lezers. De vraag is welke indruk.

Eén der burgers, nog wel een advokaat, heeft gemeend ook op financieel gebied een expert te zijn. Hij heeft uitvoerige artikelen geschreven in deze laatste dagen i.v.m. deze lening, Mijnheer de Voorzitter, over het gevaar hiervan voor Aruba. Ik zal straks als gedeputeerde het een en ander zeggen over de financiele consequenties van

de lening, waarvan deze advokaat meent dat die zo gevaarlijk zijn en zoveel onrust veroorzaken in de gemeenschap.

Het is goed wanneer men rekening houdt met de persoon die schrijft en waarom hij schrijft, want meestal zit er meer achter. Daarom wil ik in deze openbare vergadering, Mijnheer de Voorzitter, in het belang van de gemeenschap en in het belang van Aruba, een waarschuwend woord laten horen over de artikelen van deze burger van Aruba, want dergelijke personages kunnen zeer veel kwaad veroorzaken. Immers, Mijnheer de Voorzitter, een advokaat heeft in een brief van 7 mei aan een Braziliaan (een vreemdeling) i.v.m. de rechtspraak op Aruba o.m. geschreven: " Men moet verder geen lawaai meer maken over deze zaak, omdat alles berust op een vergissing van e en jonge en onervaren rechter. Maakt men daar veel ophef van dan wordt het Hof geneigd om te gaan denken dat Thomas wel eens gelijk kan hebben, om aldus hier hun jonge collega te gaan beschermen. Het spijt mij als Nederlander dat U zo'n slechte ervaring hebt gehad in dit deel van het Koninkrijk.". Dit is zwart op wit getekend door deze zelfde advokaat, deze burger van Aruba die hier zijn brood verdient en probeert de projecten die Aruba vooruit moeten helpen te torpederen.

De heer Werleman, Mijnheer de Voorzitter, heeft het gehad over het geld dat uitgegeven is voor het rapport van Singmaster & Breyer, terwijl het op Aruba daarvóór al bekend zou zijn, dat Weir de aangewezen fabriek was voor de levering van de distillatie-eenheden. Dit gaat niet helemaal op omdat het rapport niet alleen ging over de selectie van de Weir-equipment, maar ook nog over vele andere belangrijke zaken, zoals technische en economische........

De VOORZITTER: Bent U nu aan het woord als lid?

De heer O.S.HENRIQUEZ: Als lid, Mijnheer de Voorzitter.

Ik wil als raadslid de heer Werleman antwoorden, dat dit rapport tenminste uitgevoerd werd. Maar er zijn uit vroeger tijden vele rapporten en dat zult U zich ook wel herinneren, Mijnheer de Voorzitter, waaraan vele duizenden dollars werden uitgegeven; deze rapporten - die nooit werden uitgevoerd - kunnen hier op Aruba en bij de Antilliaanse Regering op Curacao kamers vullen. Het rapport van Singmaster & Breyer is tenminste uitgevoerd.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil hiermee als raadslid volstaan. Als het aan de orde komt, zal ik nog als gedeputeerde antwoorden. Dank U zeer.

De VOORZITTER: Mijne Heren, mag ik even de heer Eman antwoorden of liever aan hem mijn persoonlijke visie geven over de opmerking, die hij gemaakt heeft t.a.v. het feit dat hij het onaannemelijk acht dat èn de Nederlandse Regering èn de Staten Generaal èn de Staten van de Nederlandse Antillen een lening zullen goedkeuren alleen ten bate van Aruba. Dit begrijp ik eerlijk gezegd niet, want Aruba wil een lening sluiten in het buitenland en ingevolge het Statuut is een dergelijke lening alleen maar mogelijk met toestemming van de Nederlandse Regering. Aruba kan dit ook niet doen binnen de Antillen zonder toestemming van de Staten van de Nederlandse Antillen. Indien alleen Aruba het geld nodig zou hebben, dan is er geen andere oplossing dan dat èn de Staten èn de Nederlandse Regering hieraan hun toestemming geven.

Staatsrechtelijk vind ik Uw opmerking niet helemaal juist. Volgens mijn persoon..........

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter.........

De VOORZITTER: Mag ik U het woord geven om te repliceren?

De heer C.A.EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, U hebt het over de toestemming die vereist is, daar ben ik het volkomen mee eens. Maar ik had het over de garantie die Nederland zal moeten geven. De toestemming is niet gelijk aan de garantie.

De VOORZITTER: Het is precies dezelfde lening. Maar gaat Uw gang, tenminste als U wilt repliceren.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb de heren aan de overkant gehoord. Ik mis alleen maar de heer Lake; dan zouden ze compleet zijn geweest.

Ik zal niet verder ingaan op hetgeen deze heren naar voren hebben gebracht om Uw tijd niet te verknoeien.

Echter, Mijnheer de Voorzitter, moet ik wel een opmerking maken t.a.v. hetgeen door de heer Finck gezegd is. Die heeft nl. niets anders gedaan dan mijn persoon ervan beticht, dat ik de fractie van de N.V.P. zou hebben overgehaald om tegen de lening in Curacao te stemmen. Mijnheer de Voorzitter, dit is een zeer voorbarige opmerking van deze Surinamer. Het is niet alleen neerhalend voor mijn persoon, Mijnheer de Voorzitter, maar ook neerhalend voor de fracties in de Eilandsraad van Curacao die daarin een meerderheid vormen. Aldus ook een neerhalend geluid voor dit lichaam. En deze zelfde Surinamer, Mijnheer de Voorzitter, waagt het zich uit te laten over de mening die een andere burger vrij heeft geuit.

Het dreigement aan het adres van deze burger, geuit door de heer Finck, zullen we niet steunen. Ook zal ik, Mijnheer de Voorzitter, wanneer straks gezegd zou worden dat de heer Finck zijn mening niet vrij hierin of daarbuiten zou kunnen uiten, zoiets niet steunen. Integendeel, Mijnheer de Voorzitter, ik zou voor het recht van de heer Finck opkomen.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet van plan vandaag verder in discussie of in debat te treden. Het verzoek van onze fractie is of bij het kenbaar maken aan de Staten van de beslissing van de Eilandsraad hetgeen wij hier hebben gezegd als minderheidsnota kan worden toegevoegd. Ik dank U.

De VOORZITTER: Wenst de heer Werleman nog het woord te voeren?

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik stel er verder geen prijs meer op.

De VOORZITTER: Het woord is aan Gedeputeerde Henriquez voor het beantwoorden van de verschillende punten, die naar voren zijn gebracht.

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, ik zal het heel kort maken. Het hele betoog van de heer Eman gaat uit van het standpunt, dat hij het onaannemelijk vindt dat Nederland een lening alleen voor Aruba zou garanderen. Het hele betoog van de heer Eman valt als een kaartenhuis in elkaar wanneer mocht blijken dat Nederland, in welke vorm ook, de lening voor Aruba toch zou garanderen.

Ik wil de heer Finck dankzeggen, Mijnheer de Voorzitter, voor zijn sympathieke woorden aan mij gericht.

Dan kom ik terug op de mededeling van de heer Werleman, dat verwacht mag worden dat het project een verlies zal opleveren van f. 500.000,-- per jaar. Indien dat zo is, Mijnheer de Voorzitter, dan verdedigt de heer Werleman het project, want momenteel wordt een verlies van f. 600.000,-- per jaar geleden met de oude fabriek. Als we met het nieuwe waterproject volgens de heer Werleman f. 500.000,-- per jaar verliezen, dan gaan we er nog f. 100.000,-- per jaar op vooruit. Daar staat tegenover dat meer - en goedkoper - water en electriciteit wordt geproduceerd. De heer Werleman zal dus vóór de lening moeten stemmen.

Dan is naar voren gebracht dat de lening - ik bedoel nu de totale lening van f. 20.000.000,-- - zo'n grote last zal zijn voor de gemeenschap in de naaste toekomst.

Ik kan mij indenken dat men in eerste instantie even schrikt van het hoge bedrag. Het is inderdaad juist, dat in het verleden steeds een financieel beleid werd gevoerd van het "pay as you go system", m.a.w. de projecten betalen uit de lopende inkomsten terwijl ze gebouwd worden. Dat het altijd zo gedaan is, Mijnheer de Voorzitter, wil nog niet zeggen dat de gevolgde methode juist was. Integendeel, Mijnheer de Voorzitter, en ik zou ons daarom willen vergelijken met de gemeenten in Nederland. Indien de Nederlandse gemeenten voor hun sociale en economische opbouw geen gebruik zouden hebben gemaakt van leningen, maar slechts op het oude systeem van "pay as you go" - zoals dat in Europa honderd jaar geleden gebeurde doch in de Antillen nog tot zeer kort geleden - dan had men het in Nederland zeer zeker op het ogenblik niet zover gebracht. Dan zou men honderd jaar achter zijn geweest.

Mijnheer de Voorzitter, het getuigt juist van een wijs financieel beleid om projecten, die een zekere rendabiliteit beloven, met leningen te financieren.

Over de grootte van de lening wil ik even de volgende gegevens naar voren brengen, die voor velen die misschien niet de kans hebben gehad zich daarin te verdiepen een steun zullen zijn om het een en ander beter te kunnen beoordelen. We hebben nl. doen nagaan hoeveel een Nederlandse gemeente van ongeveer dezelfde grootte als dit eilandgebied, in het algemeen als gemiddelde uit eigen middelen financiert met betrekking tot economische projecten of beter gezegd de investeringen in het algemeen. We hebben ook laten nagaan hoeveel daartegenover staat in de vorm van leningen m.a.w. indien een Nederlandse gemeente va.. de grootte van Aruba een zeker percentage van de investeringen betaalt uit eigen middelen, hoeveel in Nederland men dan betaalt door middel van leningen? De resultaten van deze gegevens komen hierop neer; bij een gemeente in Nederland ongeveer van de grootte van Aruba staat tegenover iedere gulden die men daar uit eigen middelen financiert t.b.v. de investeringen van die gemeente een bedrag van f. 5,62 aan leningen. Indien men voor Aruba de volledige lening van f. 20.000.000,-- in aanmerking neemt, dan zal tegenover iedere gulden die dit eilandsbestuur uit eigen middelen investeert, een bedrag van f. 0,96 aan leningen staan. Misschien dat deze vergelijkingen meer spreken dan artikelen van een advokaat, een zogenaamd financieel expert.

Ik geef deze uitleg echter met goede bedoelingen, want ik kan mij indenken dat men, nu voor het eerst met leningen wordt begonnen, daarvan een beetje schrikt en vooral wat betreft het bedrag van f. 20.000.000,--. Men moet natuurlijk de zaak bestuderen en in zijn geheel bekijken met de begroting van Aruba, dus met de minimaal te verwachten inkomsten van Aruba. Als men dat alles bij elkaar neemt dan is dat helemaal niet zo gek en zeer zeker niet onverantwoord. Als men in Nederland nog steeds zo ver kan gaan dat men bijna 6x zoveel leent dan men

met eigen middelen financiert, terwijl wij minder lenen dan uit eigen middelen wordt geinvesteerd, dan geloof ik niet dat men zich zorgen behoeft te maken over de financiele toekomst van Aruba. Ik hoop eventuele bange gevoelens te hebben weggewerkt en hiermee te kunnen volstaan. Dank U wel.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, veel heb ik niet toe te voegen aan hetgeen ~~U heeft gezegd~~ in de eerste ronde. Ik acht het wel nodig om eens op enkele beweringen van verschillende leden nader in te gaan.

Op de eerste plaats, Mijnheer de Voorzitter, begrijp ik niet waarom de heer Werleman het treurig vindt dat ik hier als woordvoerder optreed van deze fractie, want ik ben niet de woordvoerder geweest vanmorgen. Verschillende leden van deze fractie hebben het woord gevoerd, maar misschien heeft hij een andere bedoeling met het woord "woordvoerder".

Het spijt de heer Werleman, Mijnheer de Voorzitter, omdat, als ik het even hier vertellen mag, zij uit den treure geprobeerd hebben mij als woordvoerder aan die kant te krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb geenszins de schrijver van dat artikel becritiseerd zonder meer. Ik heb kritiek uitgeoefend op deze schrijver omdat zijn schrijven in Nederlandse bladen is verschenen met de bedoeling de ontwikkeling van Aruba tegen te gaan.

Ik weet niet waarom de heer Eman zo sarcastisch spreekt over "die Surinamer". Als de heer Eman in minder gunstige zin spreekt over de Surinamer, dan wil ik toch zeggen dat hij thuis vijf Surinamers heeft.

Dan, Mijnheer de Voorzitter, wil de P.P.A. vanmorgen op deze vergadering ten sterkste protesteren tegen de uitlating van de heer Werleman over Uw dictatoriaal optreden. Gedurende de afgelopen zes jaar, Mijnheer de Voorzitter, zijn wij er verschillende malen op gewezen om onze redevoeringen te stoppen of te wijzigen. Dit geschiedde onder Uw kundige leiding. Ik ben er daarom ten zeerste tegen, dat de heer Werleman dergelijke woorden moest gebruiken. Dit is een protest van onze fractie, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

De heer D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik wil naar aanleiding van de opmerking van het geachte lid Eman zeggen, dat ik zeer blij ben te weten dat hij nog steeds aan Lake denkt.

De heer W.C.ANSLIJN: Omtrent de opmerking van de heer Eman over de heer Finck als Surinamer zou ik willen vragen, Mijnheer de Voorzitter: "Waar is de heer Nassy, vroeger lid van de A.V.P., geboren?" Misschien hier in de stad of misschien..........

De heer C.A.EMAN: Had ik niet het recht te spreken?

De VOORZITTER: Stelt U er prijs op?

De heer C.A.EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter. Ik wou alleen de opmerking maken, Mijnheer de Voorzitter, dat, toen ik Finck Surinamer noemde, ik dat niet in ongunstige zin heb gedaan; ik heb hem alleen als Surinamer genoemd tegenover de Macamba.

Het spijt me, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Finck zover durft

te gaan om mij in het gezicht te gooien dat ik een Surinamer thuis heb. Ik heb haar inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, en in eer.

De VOORZITTER: Het was dus niet de bedoeling om enige belediging te lanceren aan het adres van de Surinamer?

De heer C.A.EMAN: Neen, het is de heer Finck die zich vergist.

De VOORZITTER: De heer Eman heeft dus met het gebruik van het woord "Surinamer" absoluut niets denigrerend bedoeld.

De heer E.R.FINCK: Dan trek ik mijn woorden in.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling.

De heer Th.J.Figaroa: Mag ik één opmerking maken?

De VOORZITTER: U mag Uw stem motiveren.

De heer Th.J.FIGAROA: Ik wil de toekomstige bestuurspartijen, die aan het bestuur zullen zijn gedurende de grote perioden, waarin deze lening zal moeten worden afgelost, erop wijzen dat deze lening tegen onze wil wordt aangenomen, zodat iedereen, maar vooral zij die zich garant stellen, weten waar zij aan toe zijn.

De heer C.A.Eman vraagt hoofdelijke stemming.

Het ontwerp in zijn geheel wordt aangenomen met 13 stemmen vóór en 6 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: O.S.Henriquez, F.S.Kelly, E.R.Finck, M.de Cuba, D.C.Mathew, O.Croes, F.V. Laclé, I.E.Faneyte, W.C.Anslijn, J.R.L. Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, P.Croes en E.O.Petronia.

Tegen stemmen de leden: C.A.Eman, A.Werleman, F.B.Tromp, Th.J. Figaroa, D.G.Croes en J.A.Croes.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil een motie indienen vóórdat U de vergadering sluit.

De VOORZITTER: Wordt Uw voorstel gesteund door........

De heer E.R.FINCK: De motie is ondertekend door drie leden van deze Raad.

De VOORZITTER: Ik zal de motie voorlezen.
"De Eilandsraad van Aruba, in openbare vergadering bijeen op zaterdag 12 oktober 1957;

Kennis genomen hebbende van het feit, dat zowel in een afdelingenvergadering als in een publieke vergadering van de Eilandsraad van het eilandgebied Curacao bepaalde leden van dat College, zich hebben uitgelaten over plannen van het eilandgebied Aruba;

Gelet op de bestaande staatkundige verhoudingen, zoals vastgelegd in de Landsregeling en de Eilandenregeling, waarbij een decentralisatie werd ingevoerd van het Overheidsapparaat in de Nederlandse Antillen, en de eilandgebieden ten aanzien van de verzorging van eigen aangelegenheden volledige zelfstandigheid werd toegekend;

Gelet op het feit dat de onderhavige plannen en de financiering daarvan derhalve slechts het eilandgebied Aruba aangaan;

Kennis genomen hebbende van de uitlatingen in de Eilandsraad van het eilandgebied Curacao over meergenoemde plannen van Aruba, en het daarbij uitgesproken oordeel over deze plannen door bedoelde Curacaose Eilandsraadsleden;

Kennis genomen hebbende, dat een der bezwaren in de Eilandsraad van Curacao naar voren gebracht, zou wezen dat Curacao garant zou staan voor het aandeel, dat het eilandgebied Aruba eventueel zou krijgen van de door de Nederlandse Antillen aan te gane lening met de Nederlandse Regering;

Overwegende dat de onderhavige lening door Nederland wordt verstrekt aan de Eilandgebieden Curacao en Aruba door bemiddeling van de Nederlandse Antillen en er dus geen sprake van is dat één der eilanden Aruba noch Curacao garant staat voor het deel van het ander eilandgebied;

Overwegende dat de door de op Aruba in uitvoering zijnde plannen en de daaraan verbonden financiering, door de plaatselijke instanties en door deskundigen elders grondig en naar behoren werden bestudeerd en voorbereid;

In aanmerking nemende de financieel sterke positie van het eilandgebied Aruba, hetgeen moge blijken uit het feit, dat dit eilandgebied steeds in staat is geweest haar jaarlijkse financiele verplichtingen zonder een begrotingstekort te kunnen dekken, zelfs nadat meermalen werd bijgedragen in begrotingstekorten van de Landsregering;

BESLUIT:

1. haar misnoegen en teleurstelling tot uiting te brengen over de houding van bepaalde Eilandsraadleden van het eilandgebied Curacao, waarbij men zich op aanmatigende en bovendien op onoordeelkundige wijze, heeft gemengd in de aangelegenheden van een ander eilandgebied;

2. er de aandacht op te vestigen dat zulks de goede gang van zaken in de Antillen, en de onderlinge verhouding tussen het eilandgebied Aruba en Curacao in het bijzonder, niet kan bevorderen, doch

slechts schade kan berokkenen,

en gaan over tot de orde van de dag."

Ik kan mij niet geheel verenigen met de toon, waarin deze motie is gesteld, maar dit is Uw zaak en niet de mijne. Wenst U de motie in stemming te brengen, Mijnheer Finck?

De heer E.R.FINCK: Onze fractie niet, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Wenst U deze motie nader te motiveren?

De heer E.R.FINCK: Neen, Mijnheer de Voorzitter.

De heer C.A.EMAN: Wie zijn de indieners van de motie?

De VOORZITTER: De motie is ondertekend door de heren Finck, Beaujon en de Cuba.
Wenst iemand deze motie in stemming te brengen?

De heer C.A.EMAN: Zeker, Mijnheer de Voorzitter. Ik heb deze motie pas nu gekregen, maar ik kan oppervlakkig reeds zien, Mijnheer de Voorzitter, dat deze motie juist zal leiden tot verscherping van de verhoudingen i.p.v. die beter te maken.

De heer A.WERLEMAN: Mag ik even mijn stem motiveren? Zoals de heer Eman reeds opgemerkt heeft, Mijnheer de Voorzitter, hebben ook wij bij het doorlezen van deze motie gemerkt, dat de toon waarin deze is gesteld - in het bijzonder die van het besluit - de verhoudingen zal verscherpen.
Ik stem derhalve tegen.

De motie wordt aangenomen met 13 stemmen vóór en 6 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: D.C.Mathew, O.Croes, F.V.Laclé, I.E. Faneyte, W.C.Anslijn, J.R.L.Beaujon, A.I.W.Wijngaarde, P.Croes, E.O.Petronia, O.S.Henriquez, F.S.Kelly, E.R. Finck en M. de Cuba.

Tegen stemmen de leden: C.A.Eman, A.Werleman, F.B.Tromp, TH.J. Figaroa, D.G.Croes en J.A.Croes.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog een motie; deze is ondertekend door de leden Beaujon, Kelly en Finck.

De VOORZITTER: Mijne Heren, er is een motie ingediend door de heren Finck, Kelly en Beaujon.

"De Eilandsraad van Aruba, in openbare vergadering bijeen op zaterdag 12 oktober 1957;

Gelet op de indiening bij de Tweede Kamer der Staten Generaal van een wetsontwerp "machtiging tot het verlenen van de garantie van Nederland voor de door de Nederlandse Antillen te sluiten leningen ten behoeve van de ontwikkeling van Aruba en Curacao";

Kennis genomen hebbende van de indiening bij de Staten van de Nederlandse Antillen van een ontwerp-landsverordening tot het aangaan van geldleningen ten behoeve der eilandgebieden Aruba en Curacao tot een maximaal bedrag van 10.000.000 U.S. dollars;

Gelet op de eilandsverordening van heden tot het aangaan van geldleningen ten laste van het eilandgebied Aruba tot een bedrag van ten hoogste 6.000.000 U.S. dollars;

Met warme waardering erkennende de bereidheid van de nederlandse regering om, in samenwerking met de regering van de Nederlandse Antillen, het eilandgebied Aruba financieel ter zijde te staan bij zijn streven naar economische ontplooiing;

Gelet op de inconsequente houding van de eilandsraad van Curacao, die alsnog besloot de door haar Bestuurscollege aangevraagde lening te verwerpen;

Overwegende, dat de door Nederland geboden steun onontbeerlijk is, gezien de vele voorzieningen, welke in de Nederlandse Antillen nog dienen te worden getroffen op economisch en sociaal gebied, in de financiering waarvan niet geheel met binnenlands kapitaal kan worden voorzien;

Overwegende, dat het eilandgebied Aruba thans op het punt staat enkele fundamentele economische plannen te voltooien, die een grondslag leggen voor zijn toekomstige ontwikkeling;

BESLUIT:

heden telegrafisch ter kennis te brengen van respectievelijk de Tweede Kamer der Staten Generaal en de regering van Nederland en van de Nederlandse Antillen, alsmede aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Gevolmachtigd Minister in Nederland, zijn vast vertrouwen dat de respectievelijk bij de Tweede Kamer der Staten Generaal en de Staten van de Nederlandse Antillen ingediende ontwerpen betreffende een aan de Nederlandse Antillen te verstrekken lening, waardoor deze laatste in staat wordt gesteld aan het eilandgebied Aruba een lening van 6.000.000 U.S. dollar te verstrekken, zullen worden aangenomen, waarmede de bekroning zal worden verkregen van langdurige voorbereidende arbeid door de regeringen van Nederland en de Nederlandse Antillen ten behoeve van de economische ontwikkeling van Aruba;

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer C.A.Eman wenst deze motie in stemming te brengen.

Deze motie wordt aangenomen met 13 stemmen vóór en 6 stemmen tegen.

Vóór-stemmen de leden: A.I.W.Wijngaarde, P.Croes, E.O.Petronia, O.S.Henriquez, F.S.Kelly, E.R.Finck, M. de Cuba, D.C.Mathew, O.Croes, F.V.Laclé, I.E.Faneyte, W.C.Anslijn en J.R.L.Beaujon.

Tegen stemmen de leden: C.A.Eman, A.Werleman, F.B.Tromp, Th.J. Figaroa, D.G.Croes en J.A.Croes.

De heer E.R.FINCK: Kan de motie nog vandaag telegrafisch worden verzonden?

De VOORZITTER: We zullen ons best doen om de motie vandaan telegrafisch door te sturen. Ik bedoel alleen het besluit van de motie natuurlijk. Of wilt U het hele verhaal telegrafisch verzenden?

De heer E.R.FINCK: De hele motie, Mijnheer de Voorzitter.

De heer C.A.EMAN: Wij wensen, dat hetgeen wij hier i.v.m. de lening naar voren hebben gebracht als minderheidsnota zal worden verzonden.

De VOORZITTER: Ik geloof niet dat wij daaraan kunnen voldoen, want wij kennen in de Eilandsraad geen minderheidsnota's.

De heer C.A.EMAN: Maar, Mijnheer de Voorzitter, het opmaken van de notulen neemt een hele tijd in beslag.

De VOORZITTER: Ik geloof niet dat het reglement van orde het toelaat; ik zal het bekijken.......

De heer C.A.EMAN: Ik geloof niet dat het reglement van orde de mogelijkheid van een minderheidsnota uitsluit.

De VOORZITTER: We zullen dat even ernstig overwegen en als het niet kan, dan kan het niet. Ik geloof niet dat de heren daartegen bezwaar kunnen hebben.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 3 februari 1958.

De wnd. Secretaris, De wnd. Voorzitter,

[signature] [signature]

EILANDSRAAD VAN ARUBA.

Notulen 1957 no. 4.

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad van Aruba op vrijdag 29 november 1957, des avonds om acht uur.

BEHANDELD ONDERWERP:

Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de eilandsverordening van 31 juli 1957 tot het aangaan van een $3\frac{1}{2}$% obligatielening ten laste van het eilandgebied Aruba ten bedrage van N.A.fl.4.500.000,- (Ab. 1957 no. 22); (Ag. no. 7763; bijlage 1957 no. 60).

VOORZITTER: Mr. L.C. Kwartsz, Gezaghebber.

TEGENWOORDIG: de leden E.R. Finck, P. Croes, I.E. Faneyte, E.O. Petronia, O. Croes, A.I.W. Wijngaarde, J.R.L. Beaujon, M. de Cuba, D.C. Mathew, J.M. Leonardo, F.V. Lacle, D.G. Croes, O.S. Henriquez, F.S. Kelly, A. Werleman, C.A. Eman en F.B. Tromp, alsmede de heer I.S. de Cuba, gedeputeerde.

SECRETARIS: A.J.M. Poppe, waarnemend secretaris van het eilandgebied.

AFWEZIG: de leden W.C. Anslijn, J.A. Croes en Th.J. Figaroa.

De Voorzitter opent de vergadering.

De VOORZITTER: Mijne Heren, ik heet U allen van harte welkom. Ik moet beginnen met mijn verontschuldigingen aan te bieden voor het feit, dat ik U weer op zeer korte termijn moest oproepen, maar ik zie in deze zaak niets anders dan een formaliteit. De materiele inhoud van dit ontwerp is U bekend.

<u>Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de eilandsverordening van 31 juli 1957 tot het aangaan van een $3\frac{1}{2}$% obligatielening ten laste van het eilandgebied Aruba ten bedrage van N.A.fl.4.500.000,- (Ab. 1957 no. 22); (Ag. no. 7763; bijlage 1957 no. 60).</u>

De algemene beraadslagingen worden geopend.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb slechts één vraag. Het Bestuurscollege zegt in haar Memorie van Antwoord dat er reeds besprekingen zijn gevoerd, met diverse financiele instellingen teneinde verzekerd te zijn van de inschrijving. Bedoelde instellingen hebben zich reeds verbonden tot inschrijving.

Ik zou graag willen weten of die instellingen hier op Aruba zijn

gevestigd of op Curacao of elders.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, zoals van onze fractie kan worden verwacht, zijn wij tegen dit ontwerp.
Van het begin, Mijnheer de Voorzitter, waren wij tegen de overdreven opzet van het waterproject, waarin wij niets anders zien dan dat de bevolking daardoor nodeloos in grote schulden wordt gestoken.
Wij willen alleen maar constateren dat de rentevoet nu met ½% zal worden verhoogd, hetgeen de bevolking nog meer geld zal gaan kosten.
Teneinde geen tijd te verliezen, Mijnheer de Voorzitter, zullen we straks aantekening vragen dat wij tegen dit voorstel zijn.

De heer O.S.HENRIQUEZ: De heer Werleman vraagt of de financiele instellingen waarmee besprekingen zijn gevoerd over deze obligatielening zich op Aruba bevinden of op Curacao of elders.
Ik kan daarop antwoorden, dat deze financiele instellingen zich bevinden binnen de Nederlandse Antillen, zowel op Aruba als op Curacao; dus niet buiten de Antillen. Ik dank U.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling.

De artikelen 1 en 2, de considerans en het ontwerp in zijn geheel worden aangenomen, onder aantekening dat de leden C.A.Eman, D.G.Croes, A.Werleman en F.B. Tromp tegen stemmen.

De VOORZITTER: Gedeputeerde Henriquez stelt het op prijs nog een enkele mededeling te doen met betrekking tot deze lening.

De heer O.S.HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, in de afgelopen maanden, of laat ik zeggen in de afgelopen paar jaren hebben er heel wat belangrijke vergaderingen van deze Raad plaatsgevonden, waarin zeer belangrijke beslissingen werden genomen. Beslissingen, die betrekking hadden op projecten, die ontegenzeggelijk een zeer belangrijke rol zullen spelen in de verdere geschiedenis van Aruba.
Om te beginnen werd in januari vorig jaar besloten om over te gaan tot de verwezenlijking van een waterproject, dat ten behoeve van de bevolking goedkoper water en meer electriciteit zal bieden.
De electriciteit is nodig voor eventuele nieuwe industrieën teneinde de economie van het eiland te kunnen opbouwen.
Dit project zou naar voorlopige schattingen N.A. fl.20.000.000,- kosten en hiervoor zou dan een lening worden aangegaan.
Menigeen is blijkbaar toen geschrokken van dit grote bedrag en men vroeg zich af: "Is men wel in staat, is het eilandsbestuur van Aruba wel in staat om dit bedrag bij elkaar te krijgen?".
Nu, Mijnheer de Voorzitter, is het voor mij een genoegen aan de Raad, voorzover de leden hieraan hebben medegewerkt, dank te zeggen voor hun goedkeuring. Want met deze obligatielening van fl.4.500.000,- die vanavond is goedgekeurd en voor de inschrijving waarvan wij reeds de nodige toezeggingen hebben, is het totaalbedrag van fl.20.000.000,- voor het waterproject van Aruba rond.
Niettegenstaande alle kritiek, flauwe opmerkingen, ongegronde argumenten, ik zou haast zeggen gedaas in de ruimte, zelfs van aspirant-financieel juristen, is dit bedrag toch rond gekomen.

Met de obligatielening van vorig jaar die overtekend werd, de dollarlening die in Holland - niettegenstaande alle kritiek, tegenwerking en pogingen tot sabotage - toch is gelukt en met deze obligatielening, is de fl. 20.000.000,-, die wij nooit zouden halen, rond. Het waterproject van Aruba is een feit.

En zo zullen ook al onze andere toezeggingen en beloften een feit worden.

Ook heeft men zich afgevraagd of die fl.20.000.000,-, zelfs wanneer wij die bij elkaar zouden krijgen, niet een te groot bedrag zou zijn voor een gemeenschap als Aruba, of het bedrag niet een te grote schuld zou zijn, een te zware last op de bevolking, die jarenlang deze lening zal moeten terugbetalen.

Ik heb in de vorige vergadering reeds naar vorengebracht, dat het totale bedrag van dit waterproject, dus deze fl. 20.000.000,-, in vergelijking met de gemeenten in Nederland en met het zelfstandig inkomen van een gemeente met hetzelfde bevolkingsaantal als Aruba, lang niet zo hoog is als wat een gemeente in Nederland gewoonlijk leent.

Met andere woorden, indien wij op Aruba in dezelfde mate zouden gaan lenen als dat in Nederland het geval is, dan hebben we nog een grote marge of reserve waarvoor we nog kunnen lenen. Niet dat wij dat van plan zijn. Wij zijn nu gereed en we hebben het geld dat nodig is. Ik wilde alleen er op attenderen, dat deze fl.20.000.000,-lening voor een gemeenschap als de onze, met het inkomen van onze gemeenschap, zeer zeker niet een overbelasting is. Het is zelfs financieel en economisch verantwoord eventueel nog meer te lenen.

Nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, ik wil de Raad dankzeggen voor hun medewerking in deze en ik heb even willen stilstaan bij dit punt, bij dit moment dat ik in zekere zin toch wel historisch acht.

Ik dank U zeer.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 3 februari 1958.

De Voorzitter,

De Wnd.Secretaris,